

ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

2018



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ



НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

**ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
2018**

СОФИЯ, 2018

Decorative wavy lines at the bottom of the page, consisting of several overlapping, curved black lines that create a sense of movement and depth.

Уважаеми потребители,

Огромно беше желанието на екипа на Националния статистически институт да подготви и издаде една напълно нова и различна публикация, каквато всъщност е „Жените и мъжете в Република България 2018“.

Затова за мен е удоволствие да представя на Вашето внимание изданието, в което ще намерите интересна и любопитна информация за живота на жените и мъжете в нашата страна, приликите и разликите между тях чрез графики и таблици, кратки текстове и тематични инфографики.

Публикацията започва с преглед на населението в България по пол, като е включена информация за възрастовата структура, брачността, раждаемостта и имиграцията, както и прогнозни данни за 2060 година. Своето място намира и темата за семейството с данни от преброявания.

Всички сме убедени, че образованието е основен фактор в живота на всеки човек, от който зависи участието на хората в активна възраст в пазара на труда. Поместени са данни и за младите хора, които не учат и не работят. В изданието е направен сравнителен анализ на средната месечна заплата на наетите лица от началото на новото хилядолетие, посочени са доходите и условията на живот на различни групи от населението.

В България, както и в Европа и целия свят, здравеопазването е основен приоритет с очакване за дълъг живот в добро здраве. Публикацията включва показатели, които разкриват картината на общественото здравеопазване.

Като съвременни и модерни хора се обръщаме и към новите информационно-комуникационни технологии, използвани от домакинствата и лицата в България през 2017 година.

В изданието е представена нова информация, която показва участието на жените в управлението на държавата.

В раздела „Бюджет на времето“ всеки от Вас може да разбере колко е средното време, което лицата изразходват за различни дейности в ежедневието си живот.

А след като се запознаете със статистическите данни, включени в публикацията, можете да проверите Вашите нови знания, като отговорите на въпросите от теста на с. 5.

Разбира се, моят преглед е кратък и не обхваща цялото издание, но се надявам, че това е началото на Вашето запознанство с „Жените и мъжете в Република България 2018“.

Сергей Цветарски
Председател на Националния статистически институт

СЪДЪРЖАНИЕ

| | Стр. |
|---|------|
| Проверете своите знания! | 5 |
| 1. Население и семейства | 7 |
| 2. Образование и учене през целия живот | 23 |
| 3. Пазар на труда | 37 |
| 4. Заплати | 51 |
| 5. Доходи и социално включване | 59 |
| 6. Здравеопазване | 73 |
| 7. Технологии | 87 |
| 8. Правосъдие и престъпност | 95 |
| 9. Вземане на решения | 105 |
| 10. Бюджет на времето | 111 |

СЪКРАЩЕНИЯ И ЗНАЦИ

| | | |
|--------|---|-----------------------------------|
| в т.ч. | = | в това число |
| г. | = | година |
| лв. | = | лев |
| НК | = | Наказателен кодекс |
| НСИ | = | Национален статистически институт |
| хил. | = | хиляди |
| % | = | процент |

ПРОВЕРЕТЕ СВОИТЕ ЗНАНИЯ!

В живота на жените и мъжете в България съществуват както прилики, така и разлики що се отнася до работата и ежедневието им, както и за това как прекарват свободното си време. Но знаете ли колко големи или колко малки са разликите?

Тестът е въведение към публикацията и всеки въпрос е свързан с един от 10-те раздела.

След всеки въпрос са посочени три отговора, като само един от тях е верният.

Надяваме се проверката на знанията да Ви бъде интересна и Ви пожелаваме успех!

1. Колко мъже и жени живеят в България към 31.12.2017 година?
 - а) мъжете са 3 222 490, а жените - 3 622 666
 - б) мъжете са 3 422 009, а жените - 3 227 225
 - в) мъжете са 3 422 409, а жените - 3 627 625
2. Какво е съотношението по пол на възрастните, участващи в самостоятелно обучение, през 2016 г. във възрастова група 25 - 34 години?
 - а) мъжете са повече от жените
 - б) жените са повече от мъжете
 - в) равно участие на двата пола
3. Какъв е коефициентът на заетост при жените и мъжете във възрастовата група 15 - 64 години през 2017 година?
 - а) мъже - 70.6%, жени - 63.1%
 - б) мъже - 76.0%, жени - 62.1%
 - в) мъже - 70.6%, жени - 61.3%
4. Средната брутна месечна заплата за мъжете през 2016 г. е 1 054 лева. Каква е сумата за жените за същата година?
 - а) 831 лева
 - б) 842 лева
 - в) 813 лева
5. Как се променя средният годишен доход на жените и мъжете през 2017 г. спрямо 2016 година?
 - а) за мъжете е с 19.1%, а за жените - с 8.8% по-висок
 - б) за мъжете е 19.4%, а за жените - с 18.9% по-висок
 - в) не се променя
6. За коя възрастова група жени преобладаващата самооценка на здравето е „Добро“?
 - а) 35 - 44 години
 - б) 25 - 34 години
 - в) 45 - 54 години

7. Жените или мъжете използват по-активно компютри и интернет през 2017 година?
Можете ли да посочите конкретни данни?
- а) мъже - компютри - 59.7%, интернет - 63.0%; жени - компютри - 58.0%, интернет - 60.8%
 - б) мъже - компютри - 50.7%, интернет - 63.0%; жени - компютри - 58.0%, интернет - 62.8%
 - в) мъже - компютри - 58.7%, интернет - 60.1%; жени - компютри - 50.8%, интернет - 63.8%
8. Бихте ли посочили как се променя общият брой на престъпленията, завършили с осъждане, през 2017 г. спрямо предходната година?
- а) намалява с 1 366
 - б) увеличава се с 1 366
 - в) няма промяна
9. Какво е съотношението на жените и мъжете в състава на Народното събрание? А в състава на Министерския съвет? Датата е 1.08.2018 година.
- а) Народно събрание - мъже - 79.2%, жени - 22.1%; Министерски съвет - мъже - 74.2%, жени - 25.3%
 - б) Народно събрание - мъже - 72.9%, жени - 27.1%; Министерски съвет - мъже - 76.2%, жени - 23.8%
 - в) Народно събрание - мъже - 72.7%, жени - 28.1%; Министерски съвет - мъже - 76.3%, жени - 28.3%
10. За каква основна дейност жените и мъжете изразходват предимно времето си за периода 2009 - 2010 година?
- а) заетост
 - б) неопределени лични грижи, хранене и други лични грижи
 - в) сън

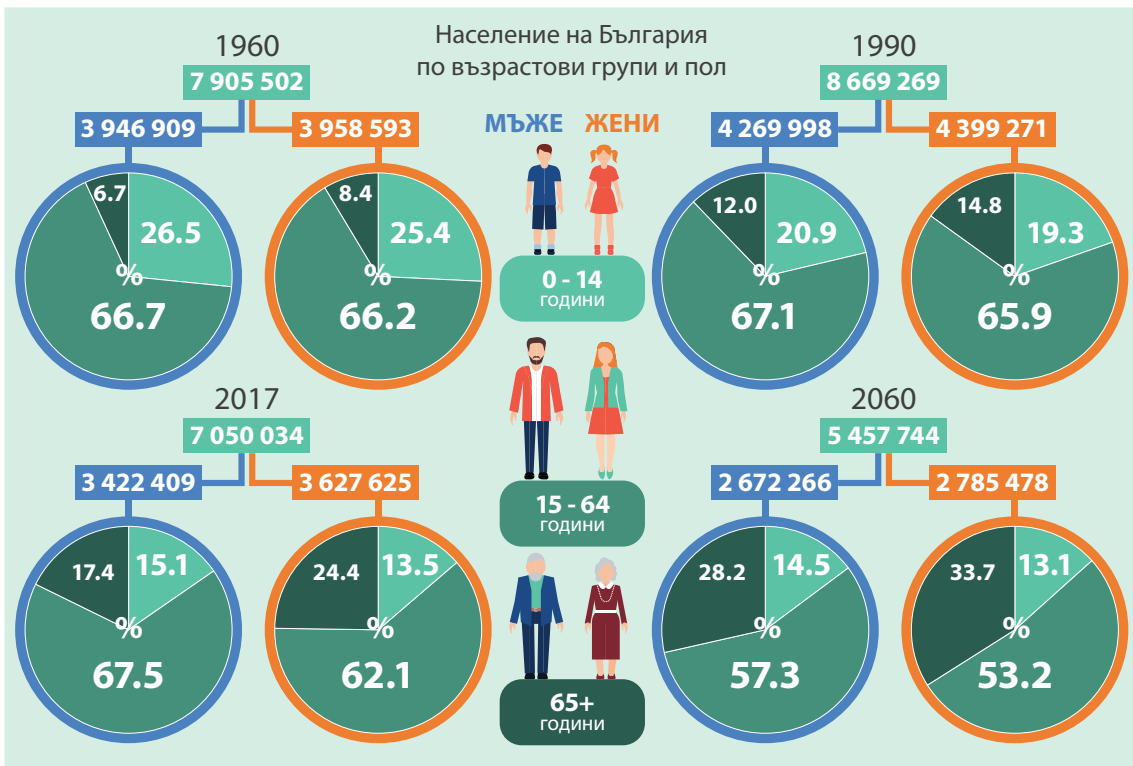
ВЕРНИ ОТГОВОРИ: 1. в); 2. а); 3. а); 4. б); 5. б); 6. а); 7. а); 8. а); 9. б); 10. в)

1

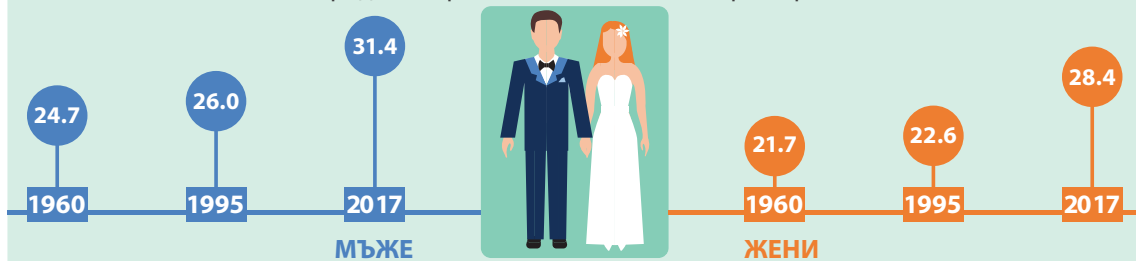
НАСЕЛЕНИЕ И СЕМЕЙСТВА



Население на България по възрастови групи и пол



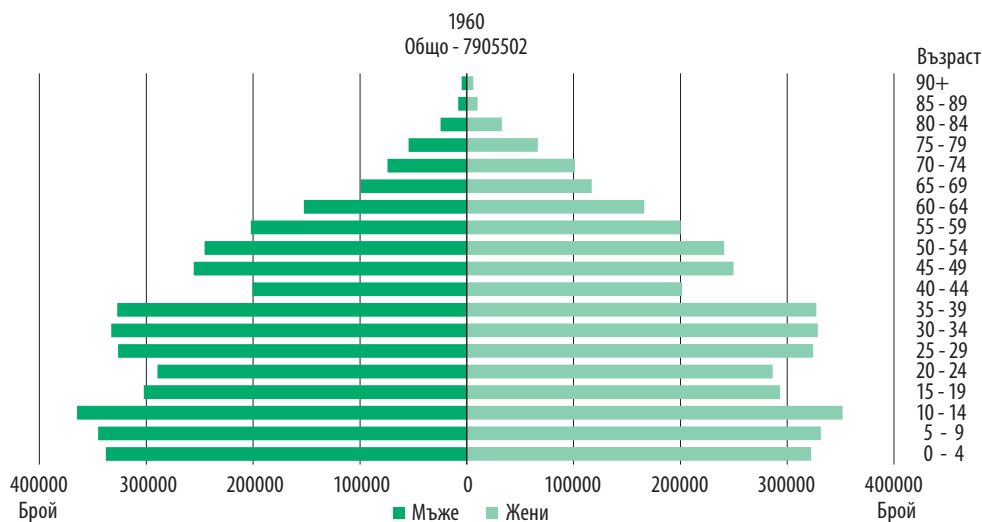
Средна възраст на сключване на първи брак





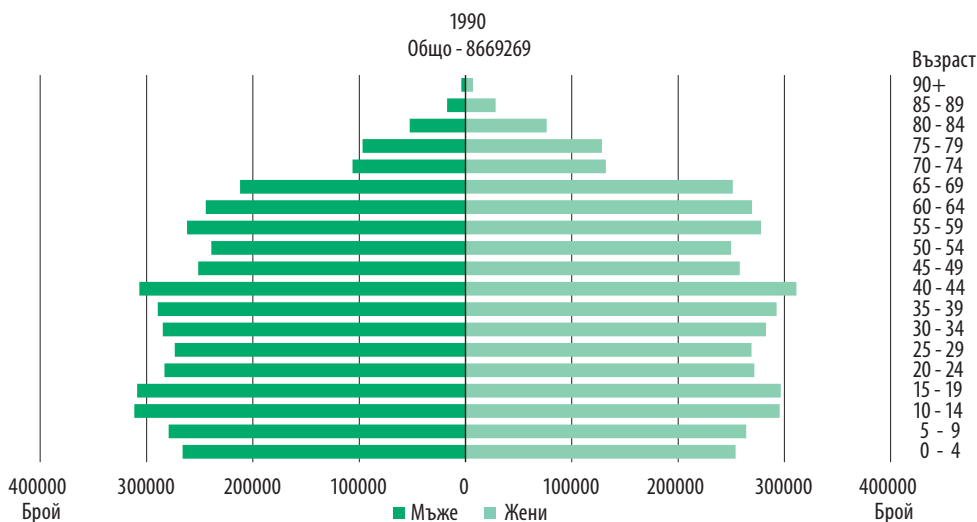
Население

Фиг. 1.1. Възрастово-полова структура на населението към 31.12.1960 година



Към края на 1960 г. на 1 000 мъже съответстват 1 003 жени, т.е. разпределението по пол е равномерно; тази равномерност се отнася за почти всички възрастови групи.

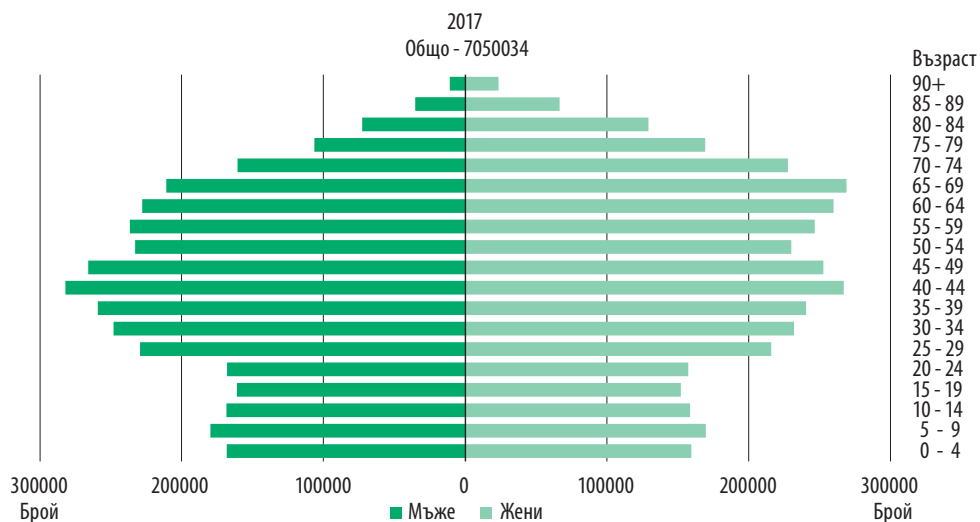
Фиг. 1.2. Възрастово-полова структура на населението към 31.12.1990 година



Възrastовата структура на населението се влошава в сравнение с 1960 г., което е резултат от трайната тенденция на намаляване на раждаемостта през последните 20 години.

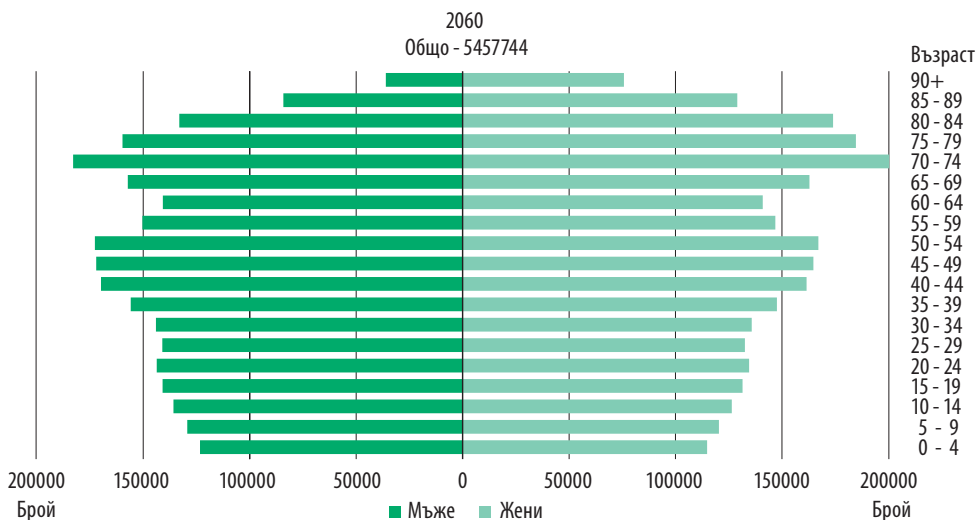


Фиг. 1.3. Възрастово-полова структура на населението към 31.12.2017 година



През 2017 г. мъжете са 3 422 409 (48.5%), а жените - 3 627 625 (51.5%), или на 1 000 мъже съответстват 1 060 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 53 години. С нарастването на възрастта се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на страната.

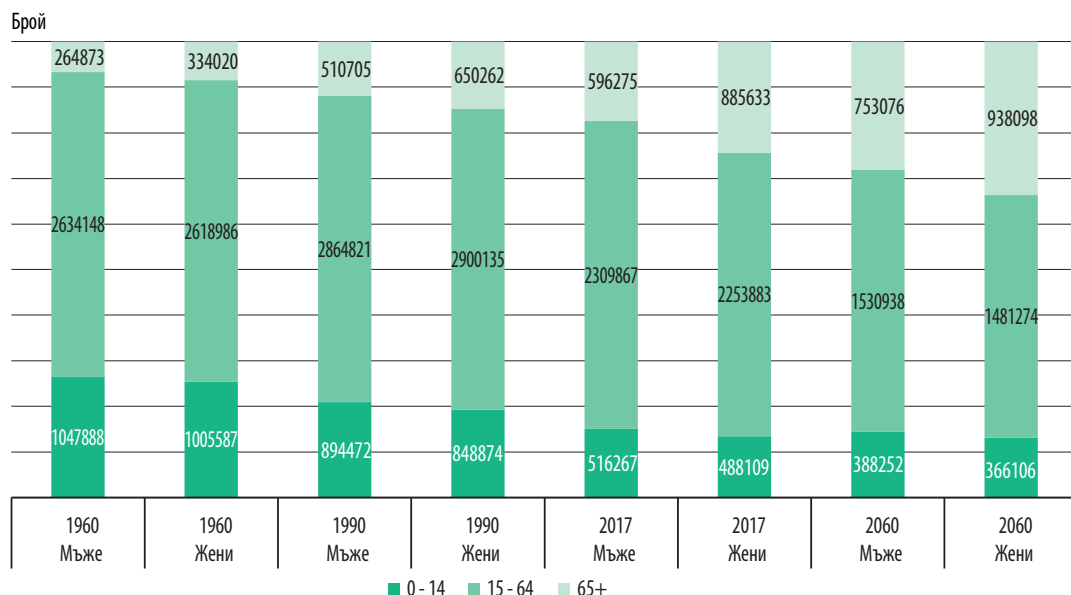
Фиг. 1.4. Възрастово-полова структура на населението към 31.12.2060 година



Очаква се през 2060 г. превесът на женското население над мъжкото във високите възрасти да се запази, докато в останалите възрастови групи се очертава равномерно разпределение на половете.



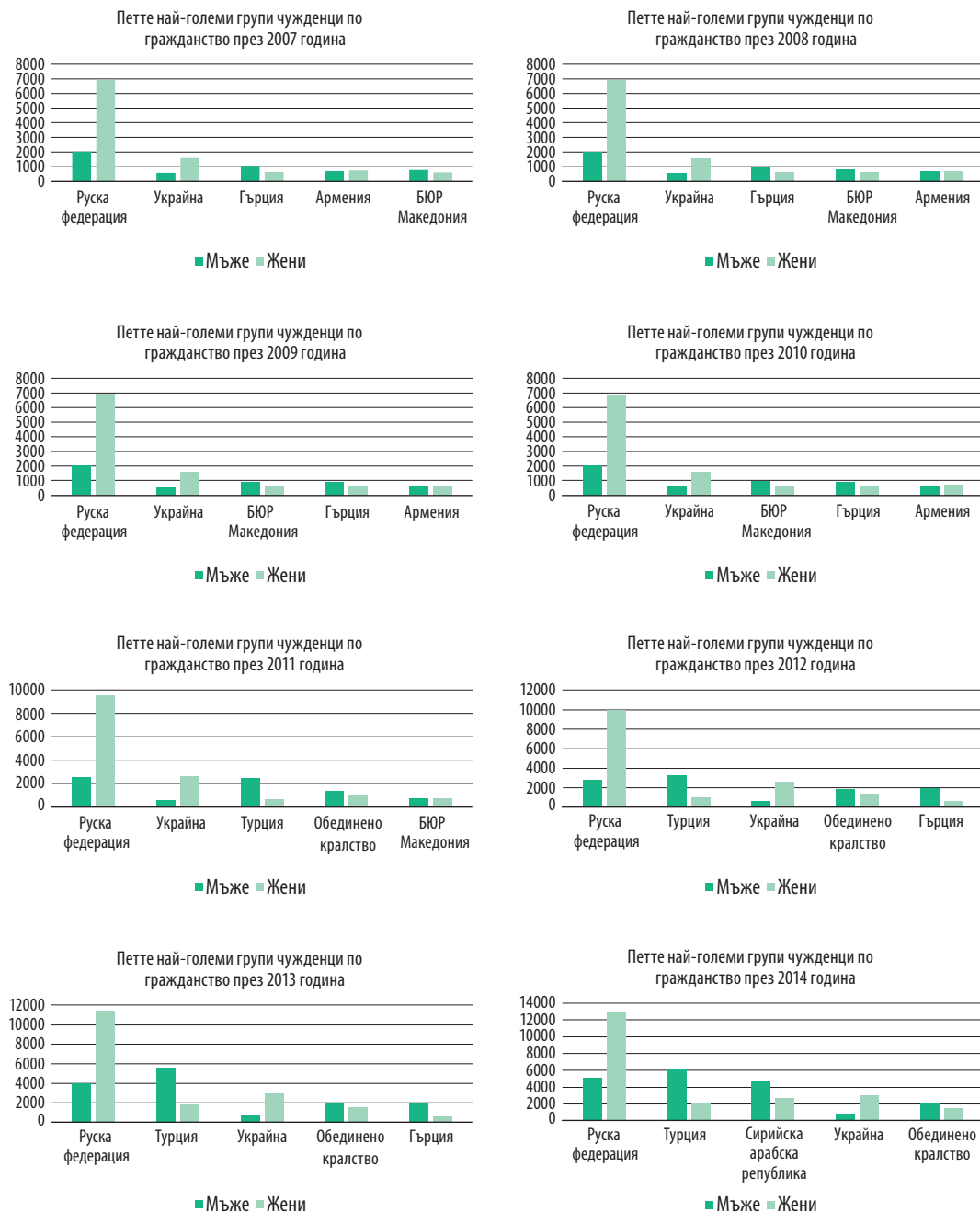
Фиг. 1.5. Структура на населението по пол и възрастови групи към 31.12.1960, 1990, 2017 г. и прогнозни данни за 2060 година



През 2017 г. децата от 0 до 14 години в страната са 1 004 376, или 14.3% от общия брой на населението, а лицата на възраст 15 - 64 години са 4 563 750, или 64.7%. Лицата на 65 и повече навършени години през 2017 г. са 1 481 908, или 21.0% от населението на страната; относителният дял на жените на възраст над 65 години е 24.4%, а на мъжете - 17.4%. През периода 1960 - 2060 г. се очертава тенденция на намаляване на броя на населението до 64 години и увеличаване на броя на възрастното население над 65 години.

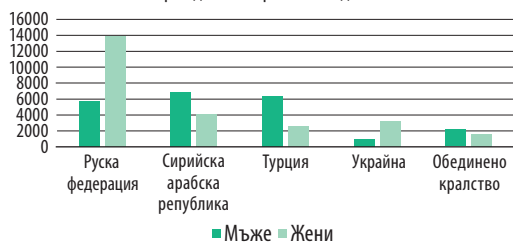


Фиг. 1.6. Петте най-големи групи чужденци по гражданство, разпределени по пол, за периода 2007 - 2017 година





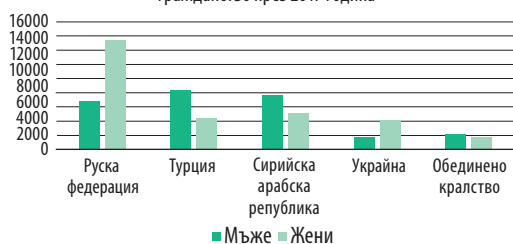
Петте най-големи групи чужденци по гражданство през 2015 година



Петте най-големи групи чужденци по гражданство през 2016 година



Петте най-големи групи чужденци по гражданство през 2017 година



През периода 2007 - 2017 г. гражданите на Руската федерация са най-многобройната група чужденци.

През периода 2007 - 2017 г. жените от Руската федерация и Украйна превишават мъжете от тези страни.

През 2011 г. гражданите на Обединеното кралство и Турция попадат за първи път сред петте най-големи групи чужденци.

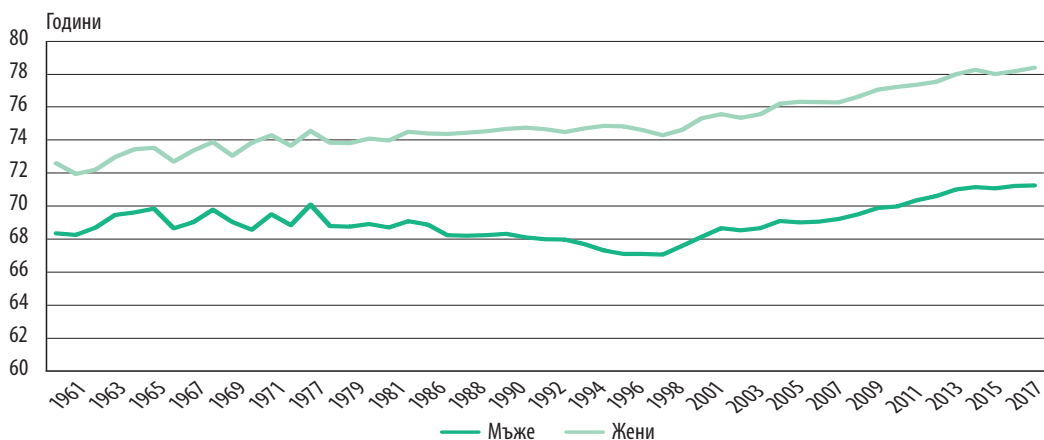
През 2014 г. гражданите на Сирийската арабска република попадат за първи път сред петте най-големи групи чужденци.

1. Двайсетте най-големи групи чужденци към 31.12.2017 г. по пол

| Страни | 2017 | | | 2017 | | |
|----------------------------|-------|------|-------|------|------|------|
| | общо | мъже | жени | общо | мъже | жени |
| Руска федерация | 22141 | 6770 | 15371 | 0.31 | 0.20 | 0.42 |
| Турция | 12817 | 8375 | 4442 | 0.18 | 0.24 | 0.12 |
| Сирийска арабска република | 12774 | 7683 | 5091 | 0.18 | 0.22 | 0.14 |
| Украйна | 5894 | 1752 | 4142 | 0.08 | 0.05 | 0.11 |
| Обединено кралство | 3842 | 2133 | 1709 | 0.05 | 0.06 | 0.05 |
| Гърция | 2031 | 1565 | 466 | 0.03 | 0.05 | 0.01 |
| БЮР Македония | 1712 | 1100 | 612 | 0.02 | 0.03 | 0.02 |
| Германия | 1346 | 840 | 506 | 0.02 | 0.02 | 0.01 |
| Китай | 1332 | 627 | 705 | 0.02 | 0.02 | 0.02 |
| Армения | 1196 | 490 | 706 | 0.02 | 0.01 | 0.02 |
| Ирак | 1111 | 755 | 356 | 0.02 | 0.02 | 0.01 |
| Сърбия | 1102 | 607 | 495 | 0.02 | 0.02 | 0.01 |
| САЩ | 1092 | 652 | 440 | 0.02 | 0.02 | 0.01 |
| Молдова | 1086 | 338 | 748 | 0.02 | 0.01 | 0.02 |
| Казахстан | 1073 | 376 | 697 | 0.02 | 0.01 | 0.02 |
| Полша | 1009 | 302 | 707 | 0.01 | 0.01 | 0.02 |
| Италия | 860 | 717 | 143 | 0.01 | 0.02 | 0.00 |
| Беларус | 622 | 122 | 500 | 0.01 | 0.00 | 0.01 |
| Румъния | 621 | 321 | 300 | 0.01 | 0.01 | 0.01 |
| Израел | 576 | 355 | 221 | 0.01 | 0.01 | 0.01 |



Фиг. 1.7. Средна продължителност на живота по пол

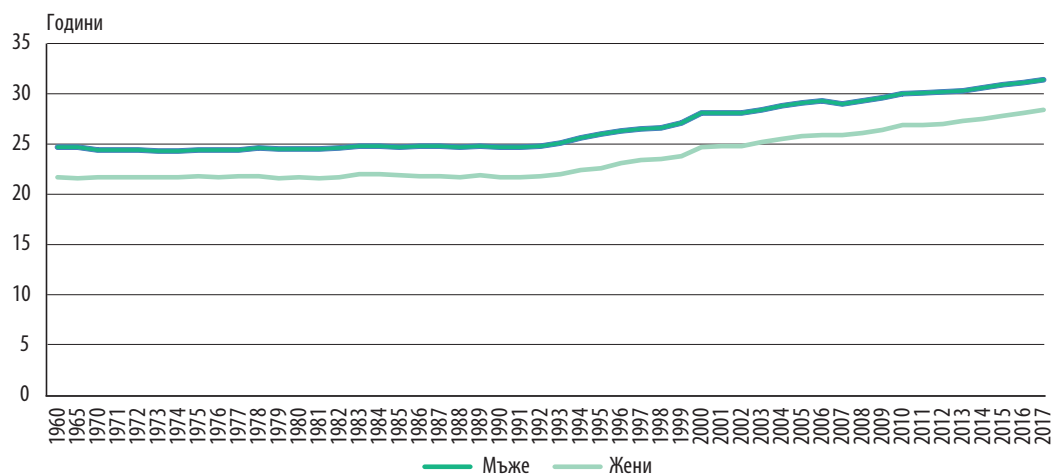


Средната продължителност на живота за периода 2015 - 2017 г. при мъжете е 71.3 години, докато при жените е със 7.1 години по-висока - 78.4 години.

В сравнение с 1961 г. средната продължителност на живота при мъжете се е увеличила с 2.9 г., а при жените - с 5.8 години.

Най-голяма е разликата между двата пола през 1995 г. (7.7 години), а най-малка - през 1964 година (3.5 години).

Фиг. 1.8. Средна възраст на сключване на първи брак - мъже, жени, за периода 1960 - 2017 година

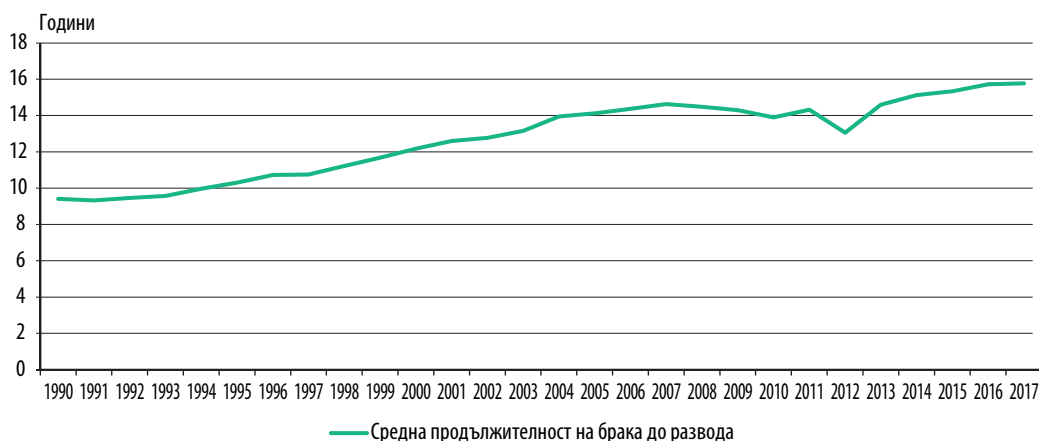


През 1960 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 24.7 и 21.7 години.

От 1995 г. средната възраст при сключване на брак започва плавно да се увеличава, достигайки през 2017 г. стойности 31.4 за мъжете и 28.4 години за жените.

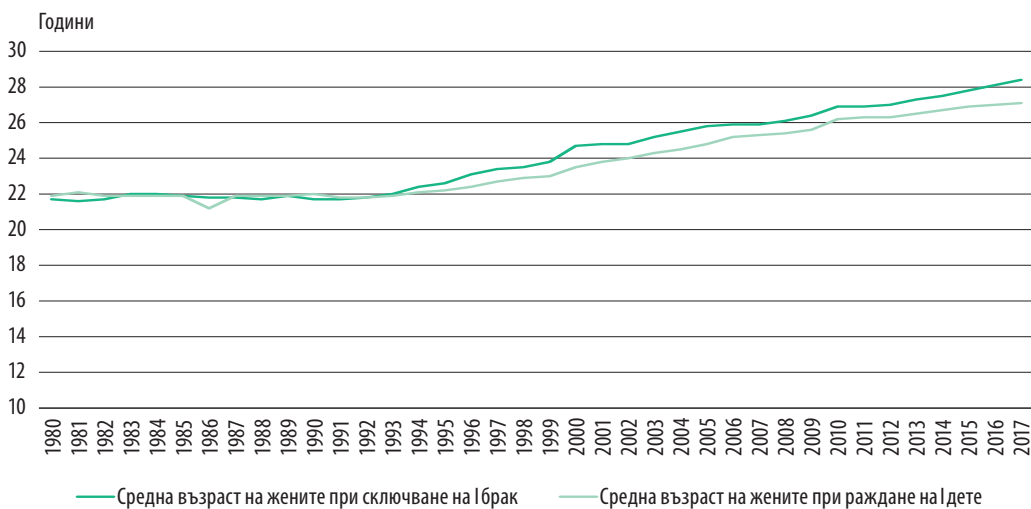


Фиг. 1.9. Средна продължителност на брака до развода за периода 1990 - 2017 година



Средната продължителност на брака до неговото прекратяване от 1990 до 2017 г. се увеличава от 9.4 до 15.8 години.

Фиг. 1.10. Средна възраст на жените при сключване на първи брак и при раждане на първо дете за периода 1980 - 2017 година

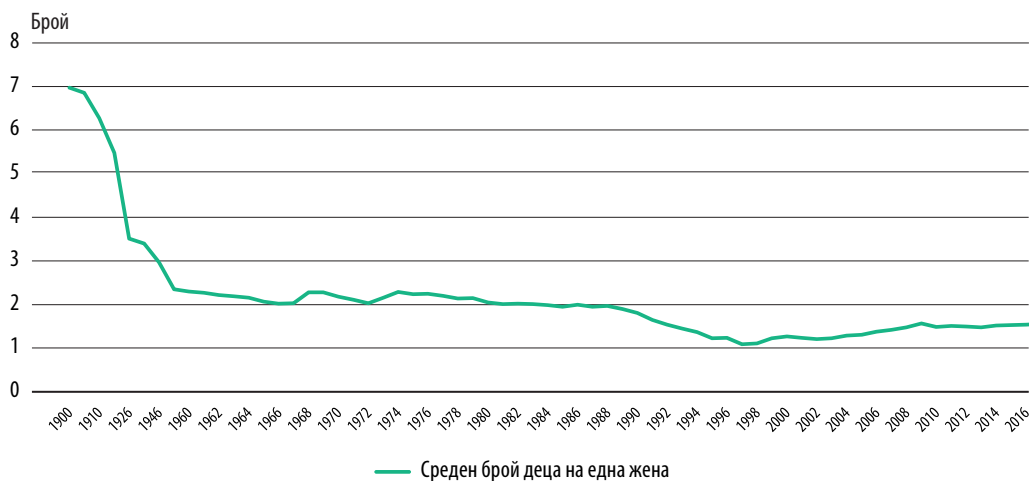


Средната възраст на жените при раждане на първо дете се увеличава от 21.9 години през 1980 г. на 27.1 години през 2017 година.

Увеличава се и средната възраст при сключване на първи брак на жените - от 21.7 през 1980 г. на 28.4 години през 2017 година.



Фиг. 1.11. Среден брой деца, родени от една жена, за периода 1900 - 2017 година



През 2017 г. средният брой живородени деца от една жена е 1.56. През 1900 г. той е бил 6.97, през 1985 г. - 1.95 деца, а през 2001 г. - 1.24 деца.



Семейства

Семействата се включват в програмата на преброяванията в България от 1965 година. На изучаване подлежат семействата, които образуват семейно ядро - двама съпрузи със или без никога невстъпвали в брак деца или един родител с деца.

Броят на семействата нараства между 1965 и 1985 г., а през следващите преброявания намалява. За период от 45 години се наблюдава трайна тенденция на намаление в броя на многочленните семейства (с пет и повече лица). Средният брой членове в едно семейство намалява от 3.0 лица през 1965 г. на 2.7 лица през 2011 година.

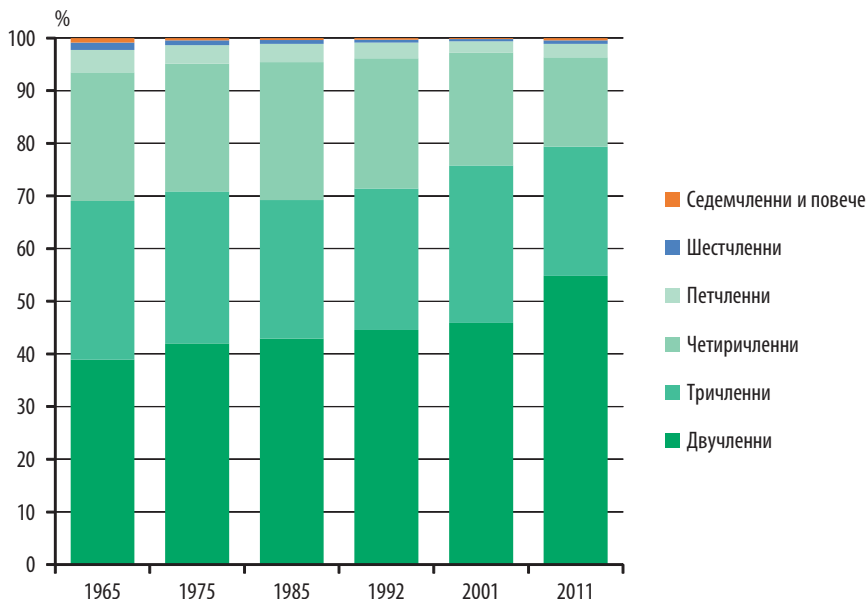
2. Семейства по брой на членовете и години на преброяванията

| Семейства по брой на членовете | (Брой) | | | | | |
|---|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| | 1965 | 1975 | 1985 | 1992 | 2001 | 2011 |
| Общо за страната | 2410148 | 2626788 | 2699955 | 2547016 | 2369100 | 2123224 |
| Двучленни | 937841 | 1103754 | 1159030 | 1134719 | 1087057 | 1053471 |
| Тричленни | 726784 | 757135 | 710680 | 683633 | 708924 | 653207 |
| Четиричленни | 588526 | 637154 | 706047 | 630053 | 506962 | 367788 |
| Петчленни | 101525 | 93491 | 94250 | 75831 | 51331 | 36203 |
| Шестчленни | 33930 | 22865 | 19894 | 14937 | 9738 | 7788 |
| Седемчленни и повече | 21542 | 12389 | 10054 | 7843 | 5088 | 4767 |
| Лица в семействата | 7282704 | 7725844 | 7941547 | 7368808 | 6682394 | 5802005 |
| Среден брой членове в едно семейство | 3.0 | 2.9 | 2.9 | 2.9 | 2.8 | 2.7 |



През периода 1965 - 2011 г. постоянно нараства относителният дял на двучленните семейства - от 38.9% в началото на периода на 54.8% при последното преброяване.

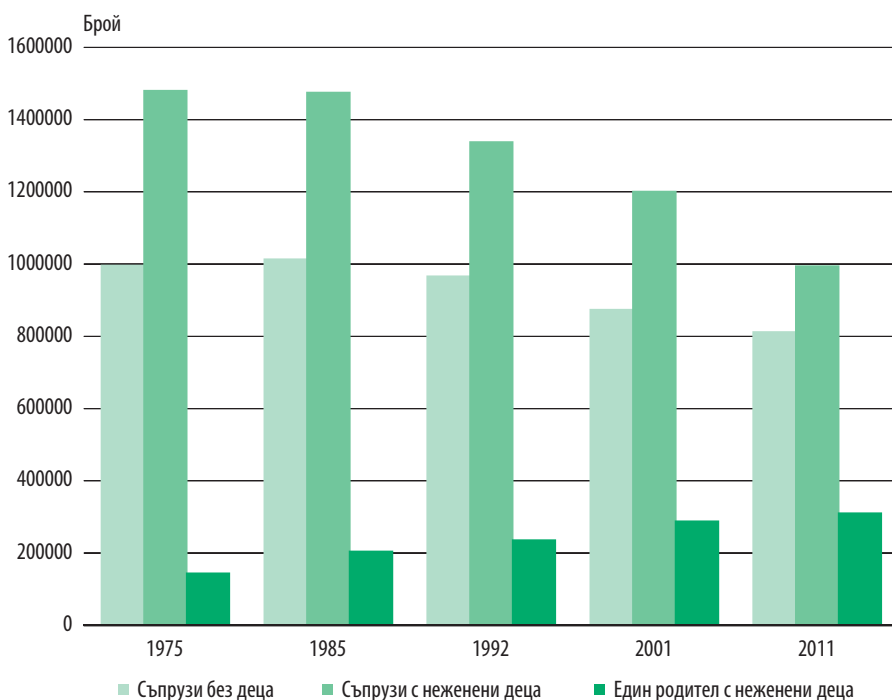
Фиг. 1.12. Структура на семействата по брой на членовете и години на преброяванията



През годините настъпват изменения във вида на семействата. Намалява броят на семействата, съставени от съпрузи без деца, но относителният им дял варира около 38.0% при всички преброявания. Семействата от двама съпрузи с деца намаляват и като брой, и като относителен дял, а в същото време се увеличават броят и делът на семействата, съставени от един родител с деца.



Фиг. 1.13. Семейства по вид на семейството и години на преброяванията



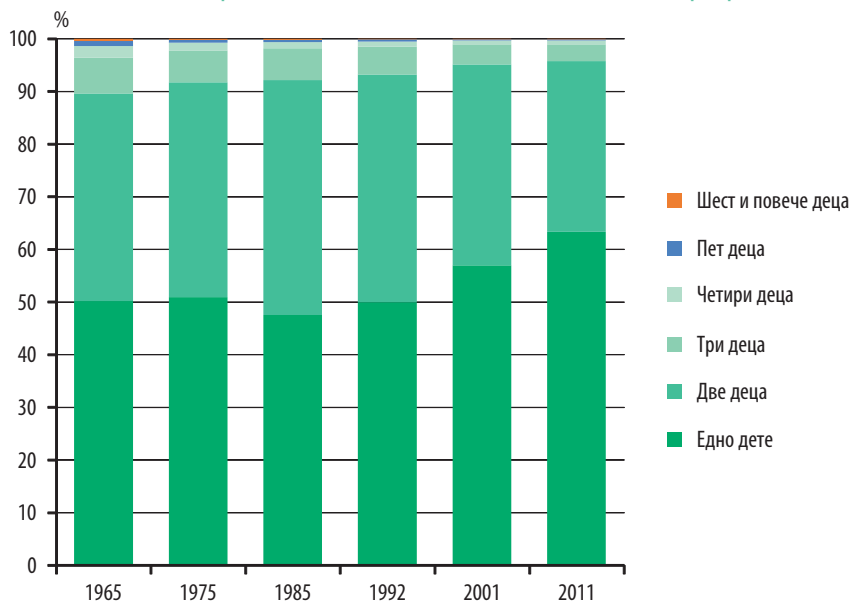
Между 1965 и 2011 г. постоянно намалява броят на многодетните семейства - с четири и повече деца. Средният брой деца в едно семейство пада под едно дете (0.9) при последните две преброявания.

3. Семейства по брой на децата в семейството и по години на преброяванията

| Семейства по брой на децата | 1965 | 1975 | 1985 | 1992 | 2001 | 2011 (брой) |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Общо за страната | 2410148 | 2626788 | 2699955 | 2547016 | 2369100 | 2123224 |
| Без деца | 844730 | 998572 | 1015730 | 968796 | 875853 | 813995 |
| Едно дете | 786679 | 829740 | 801705 | 788833 | 851188 | 829161 |
| Две деца | 615664 | 663856 | 749950 | 682295 | 568162 | 424051 |
| Три деца | 105673 | 97765 | 100779 | 82505 | 57562 | 41789 |
| Четири деца | 35100 | 23908 | 21087 | 16136 | 10847 | 8950 |
| Пет деца | 14493 | 8161 | 6665 | 5488 | 3480 | 3200 |
| Шест и повече деца | 7809 | 4786 | 4039 | 2963 | 2008 | 2078 |
| Децата в семействата | 2597746 | 2618356 | 2748349 | 2512621 | 2234217 | 1868340 |
| Среден брой деца в едно семейство | 1.1 | 1.0 | 1.0 | 1.0 | 0.9 | 0.9 |



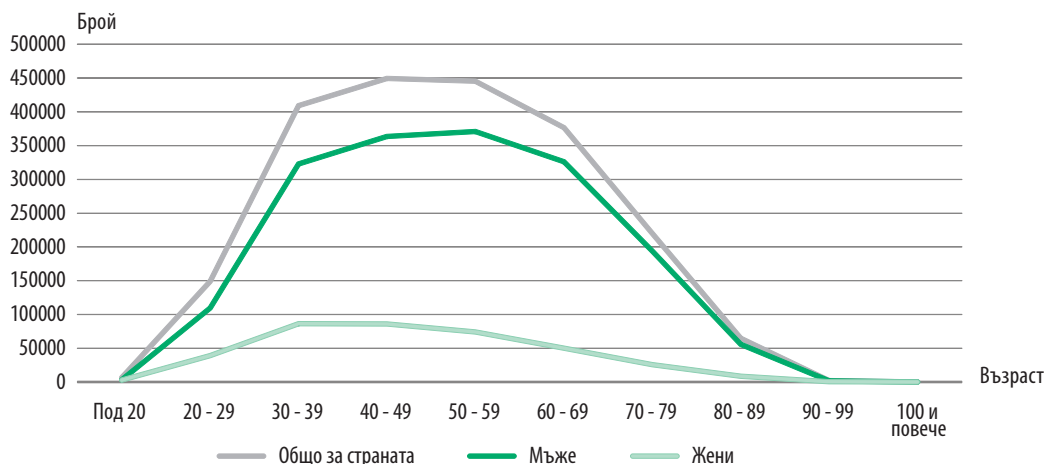
Фиг. 1.14. Семейства с деца по брой на децата в семейството и по години на преброяванията



Традиционно у нас мъжът се приема за глава на семейството. При последното преброяване 82.3% от главите на семействата са мъже. Жените, глави на семейства, са 17.7%, като две трети от тях са майки, които сами отглеждат децата си.

Тенденцията на застаряване на населението в страната предопределя и факта, че 52.3% от главите на семействата са на възраст 50 и повече години. Известни различия има във възрастта на главите на семействата от двата пола. При мъжете 54.3% са на възраст 50 и повече години, а при жените - 42.6%.

Фиг. 1.15. Семейства към 1.02.2011 г. по пол и възраст на главата на семейството





Семействата от един родител с неженени деца увеличават броя и относителния си дял между всички преброявания. От 5.6% от всички семейства през 1975 г. те се увеличават на 14.7% през 2011 година.

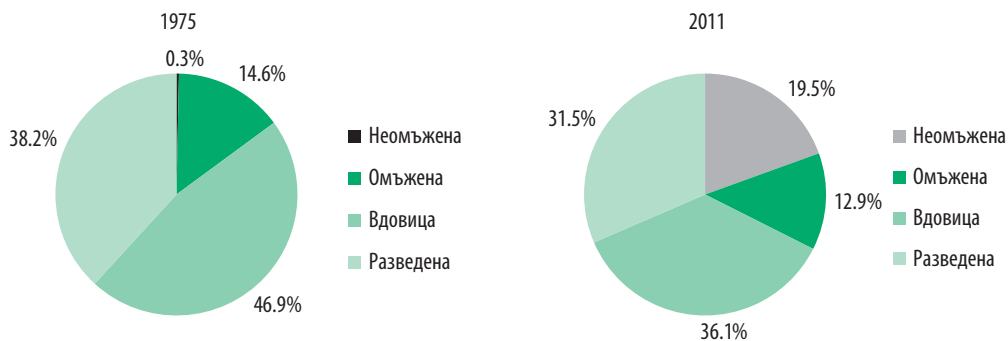
През периода 1975 - 2011 г. се наблюдават съществени изменения в юридическото семейно положение на родителя, който сам отглежда децата си. Докато през 1975 г. едва 0.3% от майките и бащите са били неомъжени/неженени, то през 2011 техният дял е съответно 19.5% от майките и 13.0% от бащите с неженени деца.

4. Семейства от един родител с неженени деца по юридическо семейно положение на родителя и години на преброявания

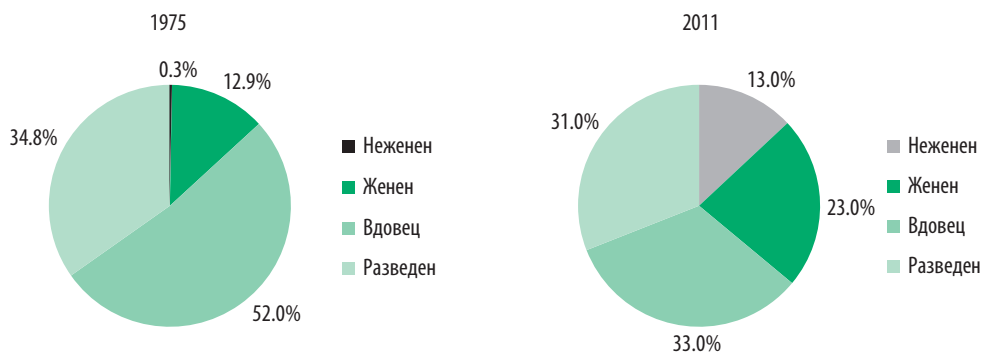
| Юридическо семейно положение | 1975 | 1985 | 1992 | 2001 | (Брой) 2011 |
|-------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|----------------|
| Един родител с неженени деца | 146088 | 206802 | 237853 | 290028 | 312783 |
| Неженен/неомъжена | 471 | 4762 | 8270 | 27515 | 56963 |
| Женен/омъжена | 20868 | 19678 | 44160 | 53654 | 46681 |
| Вдовец/вдовица | 69792 | 80964 | 87174 | 102225 | 110969 |
| Разведен/разведена | 54957 | 101398 | 98249 | 106634 | 98170 |
| в това число: | | | | | |
| Майка с деца | 121475 | 171569 | 196096 | 240239 | 251325 |
| Неомъжена | 402 | 4349 | 7378 | 24703 | 48957 |
| Омъжена | 17696 | 15896 | 34949 | 41557 | 32536 |
| Вдовица | 56982 | 65265 | 70240 | 86941 | 90705 |
| Разведена | 46395 | 86059 | 83529 | 87038 | 79127 |
| Баща с деца | 24613 | 35233 | 41757 | 49789 | 61458 |
| Неженен | 69 | 413 | 892 | 2812 | 8006 |
| Женен | 3172 | 3782 | 9211 | 12097 | 14145 |
| Вдовец | 12810 | 15699 | 16934 | 15284 | 20264 |
| Разведен | 8562 | 15339 | 14720 | 19596 | 19043 |



Фиг. 1.16. Структура на семействата, съставени от майка с деца, по юридическо семейно положение на майката



Фиг. 1.17. Структура на семействата, съставени от баща с деца, по юридическо семейно положение на бащата



2

ОБРАЗОВАНИЕ И УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

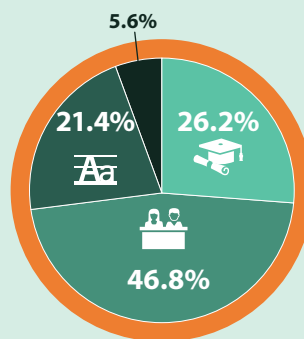
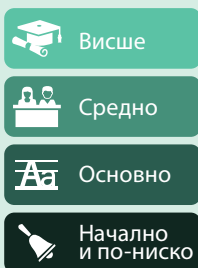
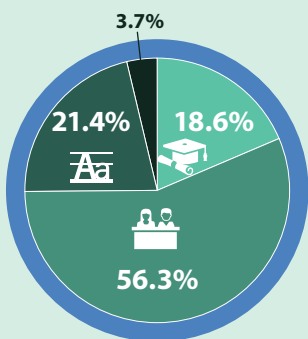


Структура на населението на 15 и повече навършени години по пол и степени на образование

2017

МЪЖЕ

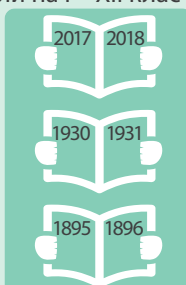
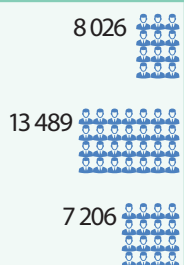
ЖЕНИ



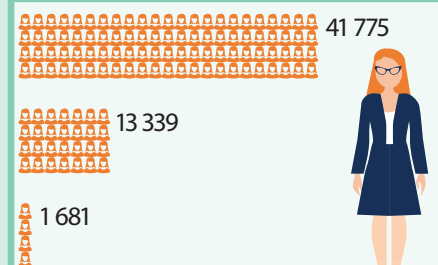
МЪЖЕ

Учители на I – XII клас по пол

ЖЕНИ



Учебна година





Националният статистически институт провежда ежегодни изчерпателни изследвания, чиято цел е да предоставят информация относно дейността на образователните институции. Статистиката на образованието (просветата) е първата периодична отчетност, започнала през далечната 1895 година. Към настоящия момент методологията на провеждане на изследванията е изцяло хармонизирана с изискванията на Евростат, като това прави данните съпоставими с останалите европейски страни. НСИ провежда и извадкови наблюдения в предприятията (Наблюдение на продължаващо професионално обучение на заетите лица) и домакинствата (Изследване на образованието и обучението на възрастни).

Източници на данни за образователната структура на населението са преброяванията на населението и Наблюдението на работната сила.

Образователната структура на населението се наблюдава чрез преброяванията на населението от 1934 г., когато преобладава населението с начално или по-ниско образование - 81.0% от мъжете и 89.7% от жените. По това време броят на висшистите в България е 33.0 хил. лица, от които 27.6 хил. мъже (83.5%) и 5.4 хил. жени (16.5%). През годините образователната структура на населението непрекъснато се подобрява, като през 2017 г. броят на висшистите е 1 037 хил., от които 543.2 хил. мъже (39.7%) и 826.2 хил. жени (60.3%). Най-голям е броят на висшистите на възраст 25 - 34 навършени години - 33.4%. Мъжете със средно образование са повече от жените във всички възрастови групи. Относителният дял на жените с основно и по-ниско образование (27.0%) е малко по-висок от този на мъжете (25.1%), което се дължи основно на по-неблагоприятната образователна структура на възрастното население (65 и повече години).

Докато в края на XIX в. броят на момчетата в училище е 2.5 пъти по-голям от този на момичетата, през учебната 2017/2018 година броят им е почти изравнен. Момчетата продължават да са малко повече поради демографски причини.

Завършилите основно образование през 2017 г. са 113 250, от тях 60 151 са мъже, а 53 099 - жени. Диплома за средно образование са придобили 48 281 лица, като броят на мъжете (24 109) и жените (24 172) е почти еднакъв. Докато жените се записват и завършват предимно общообразователните училища, то мъжете преобладават в професионалното образование.

Най-много са записаните в професионални програми за придобиване на степен на професионална квалификация в област „Технически науки и технически професии“, където мъжете (31 221) са значително повече от жените (6 742).



Най-популярните области за жените са „Услуги за личността“ и „Стопански науки и администрация“.

Сериозни са и различията по пол при записаните и завършилите в отделните области на висшето образование. Най-популярните области за мъжете са „Технически науки, производство и строителство“, „Бизнес, администрация и право“ и „Услуги“, а за жените - „Бизнес, администрация и право“, „Здравеопазване и социални услуги“ и „Образование“.

В края на XIX в. жените учители в България са едва 1 681 при 8 026 мъже учители. През 30-те години на миналия век броят им се изравнява (13 489 мъже и 13 339 жени), за да се достигне почти до пълна феминизация на учителската професия в наши дни. За учебната 2017/2018 година в професионалните училища относителният дял на жените учители е 72.8% от общия брой, а в общото образование - съответно 85.3%.

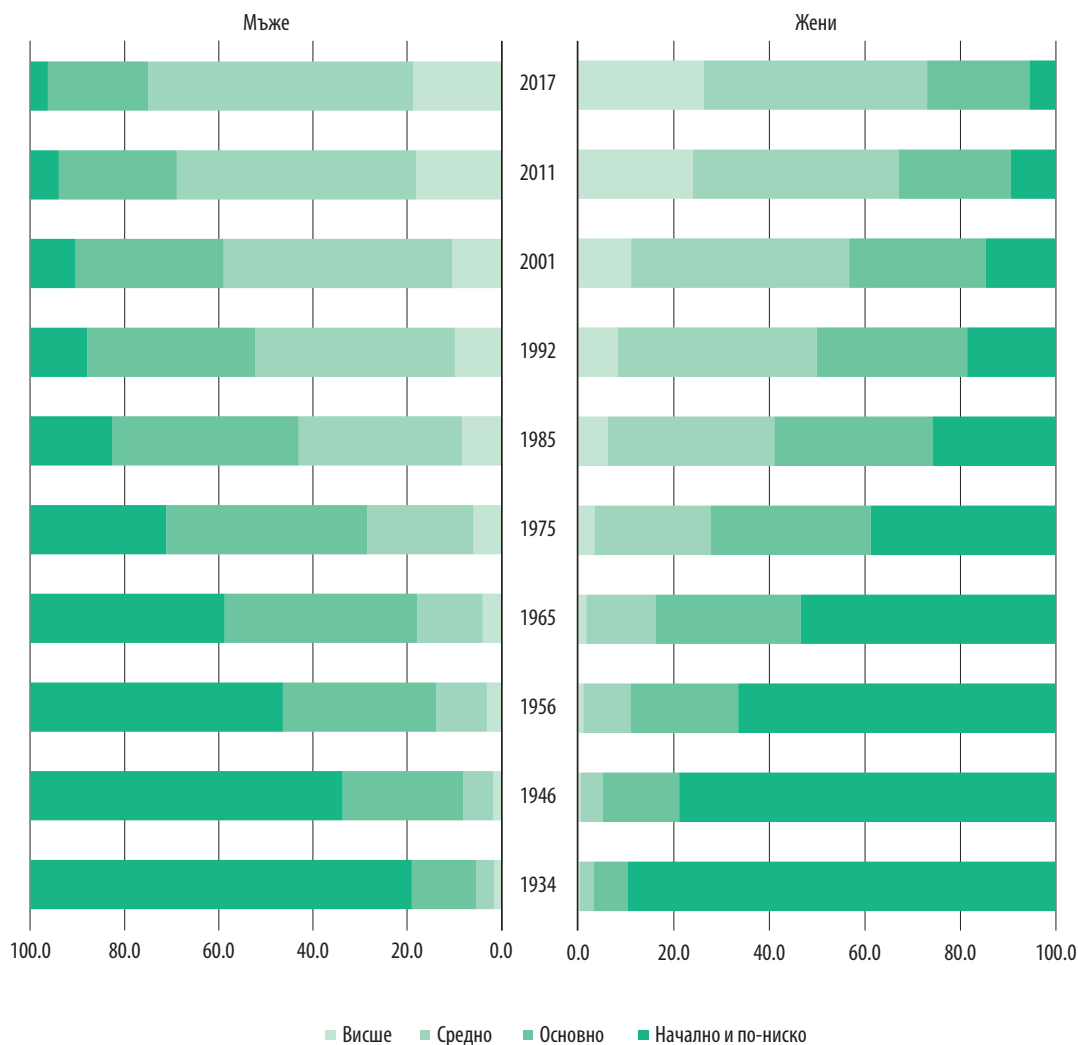
Във висшето образование преподавателите мъже (11 056) са малко повече отколкото преподавателите жени (10 858). Разпределени по академични длъжности, жените преобладават в по-ниските научни степени - преподаватели и научни сътрудници, както и асистенти, докато мъжете са повече при професорите и доцентите.

По данни от изследването на образованието и обучението на възрастни през 2007 г. делът на участвалите мъже на възраст 25 - 64 години във формално образование или неформално обучение е по-висок (37.9%) в сравнение с този на жените (35.0%). През 2011 г. мъжете продължават да бъдат малко по-активни от жените, но през 2016 г. делът на участвалите в обучение се изравнява за двата пола. Жените са по-активни при самостоятелно обучение, като през 2016 г. 52.5% от жените в активна трудова възраст са участвали в такова обучение, докато при мъжете този относителен дял е 49.1%.

За допълнителни данни и информация от провежданите изследвания можете да посетите сайта на НСИ, секция „Образование и учене през целия живот“ (<http://www.nsi.bg/bg/node/3374/>).



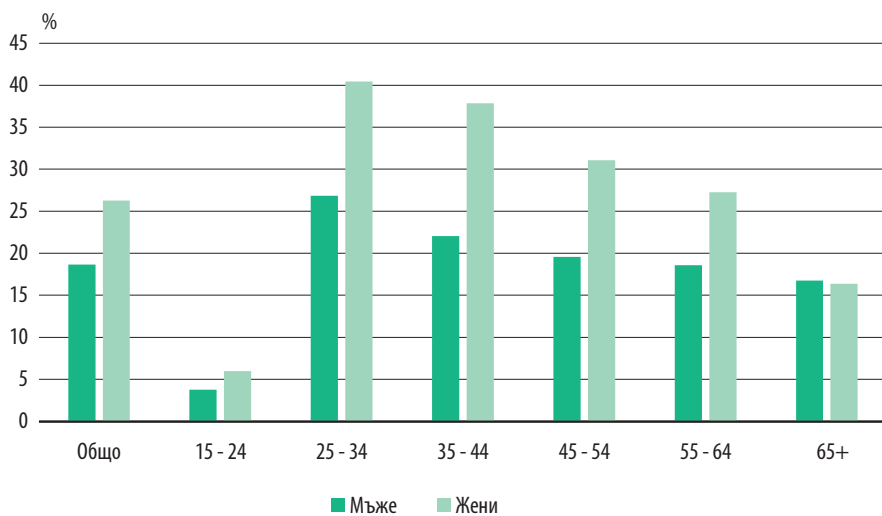
Фиг. 2.1. Образователна структура на населението на възраст 15 и повече години през периода 1934 - 2017 година



Източници: Преброяване на населението 1934 - 2011 г.; Наблюдение на работната сила - 2017 година.

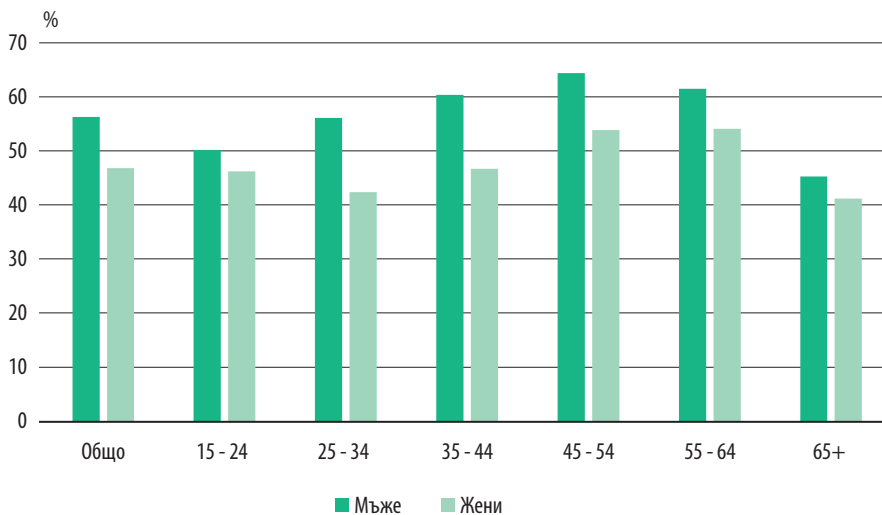


Фиг. 2.2. Относителен дял на населението с висше образование по възрастови групи и пол през 2017 година



Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила.

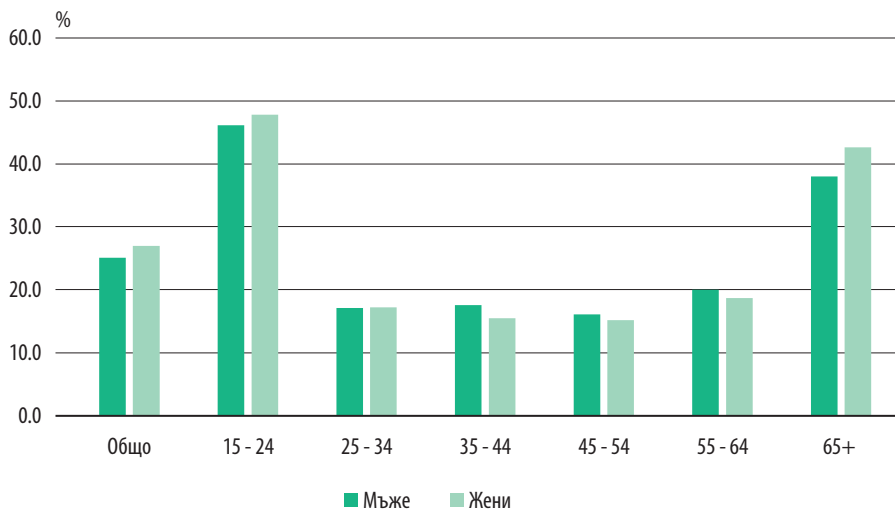
Фиг. 2.3. Относителен дял на населението със средно образование по възрастови групи и пол през 2017 година



Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила.

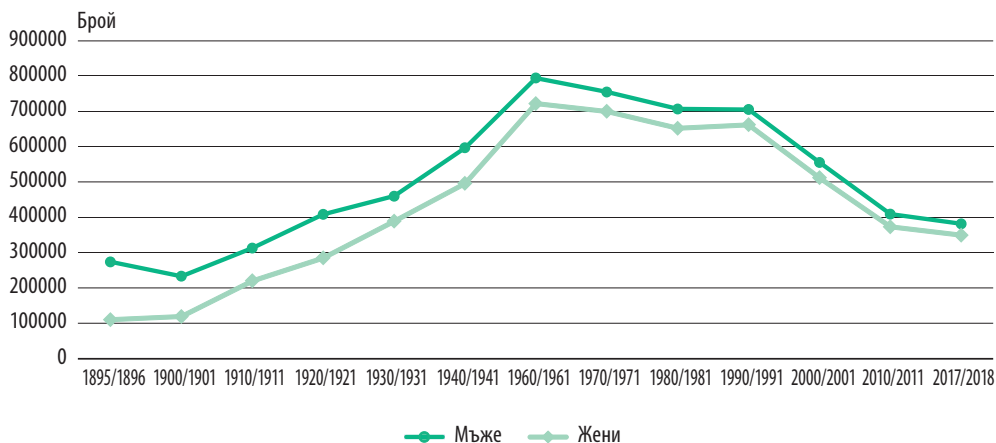


Фиг. 2.4. Относителен дял на населението с основно или по-ниско образование по възрастови групи и пол през 2017 година



Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила.

Фиг. 2.5. Брой на учениците от I - XII клас по пол през периода 1895 - 2017 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.



1. Завършили основно и средно образование по вид училище и пол през 2017 година

| | (Брой) | | |
|---|---------------|--------------|--------------|
| | Общо | Мъже | Жени |
| Завършили основно и средно образование | 161531 | 84260 | 77271 |
| Основно образование | 113250 | 60151 | 53099 |
| Общообразователни училища | 101275 | 53095 | 48180 |
| Професионални училища и паралелки | 11869 | 6984 | 4885 |
| Специални училища | 106 | 72 | 34 |
| Средно образование с издадени дипломи | 48281 | 24109 | 24172 |
| Общообразователни училища | 26556 | 11430 | 15126 |
| Професионални училища и паралелки | 21714 | 12672 | 9042 |
| Специални училища | 11 | 7 | 4 |

Източник: НСИ, Статистика на образованието.

2. Записани в програми за придобиване на степен на професионална квалификация по пол и по тесни области на образование през учебната 2017/2018 година

| | (Брой) | | |
|---|--------|-------|-------|
| Тесни области на образованието ¹ | Общо | Мъже | Жени |
| Технически науки и технически професии | 37963 | 31221 | 6742 |
| Услуги за личността | 28954 | 13850 | 15104 |
| Стопански науки и администрация | 19894 | 7346 | 12548 |
| Селско, горско и рибно стопанство | 15540 | 11441 | 4099 |
| Добив и производствени технологии | 10529 | 4697 | 5832 |
| Информатика | 10280 | 6942 | 3338 |
| Изкуства | 7717 | 2825 | 4892 |
| Архитектура и строителство | 6740 | 4709 | 2031 |
| Транспортни услуги | 1336 | 980 | 356 |
| Ветеринарна медицина | 936 | 478 | 458 |
| Сигурност и безопасност | 544 | 387 | 157 |
| Хуманитарни науки | 420 | 299 | 121 |
| Опазване на околната среда | 395 | 146 | 249 |
| Социални услуги | 390 | 81 | 309 |
| Здравеопазване | 327 | 130 | 197 |
| Журналистика, масова комуникация и информация | 56 | 17 | 39 |

Източник: НСИ, Статистика на образованието.

¹ Съгласно Списъка с професиите в професионалното образование и обучение.



Фиг. 2.6. Завършили програми за придобиване на степен на професионална квалификация по пол и тесни области на образование за учебната 2017/2018 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.

3. Записани студенти по пол и широки области на образование¹ за учебната 2017/2018 година

| Широки области на образование | (Брой) | | |
|---|---------------|---------------|---------------|
| | Общо | Мъже | Жени |
| Общо | 229771 | 106333 | 123438 |
| Бизнес, администрация и право | 56886 | 21380 | 35506 |
| Технически науки, производство и строителство | 37781 | 28639 | 9142 |
| Здравеопазване и социални услуги | 29213 | 10660 | 18553 |
| Обществени науки, журналистика и информация | 22728 | 8588 | 14140 |
| Образование | 18727 | 3621 | 15106 |
| Услуги | 17744 | 10860 | 6884 |
| Изкуства и хуманитарни науки | 17018 | 6061 | 10957 |
| Информационно-комуникационни технологии | 10732 | 7506 | 3226 |
| Природни науки, математика и статистика | 6829 | 2540 | 4289 |
| Селско, горско, рибно стопанство и ветеринарна медицина | 6111 | 3502 | 2609 |
| Други, неклаифицирани | 6002 | 2976 | 3026 |

Източник: НСИ, Статистика на образованието.

¹ Съгласно Класификацията на областите на образование и обучение (КОО - 2015).

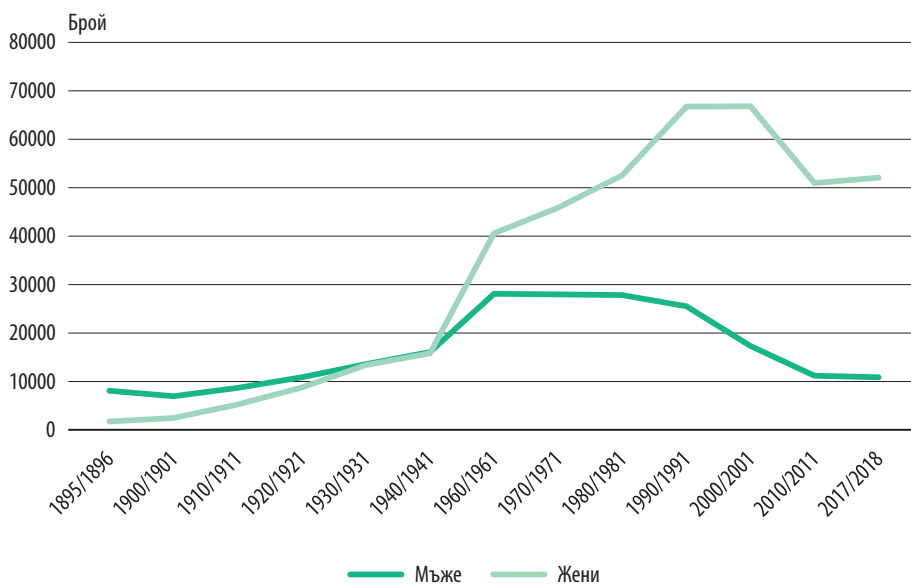


Фиг. 2.7. Завършили висше образование по пол и широки области на образование през 2017 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.

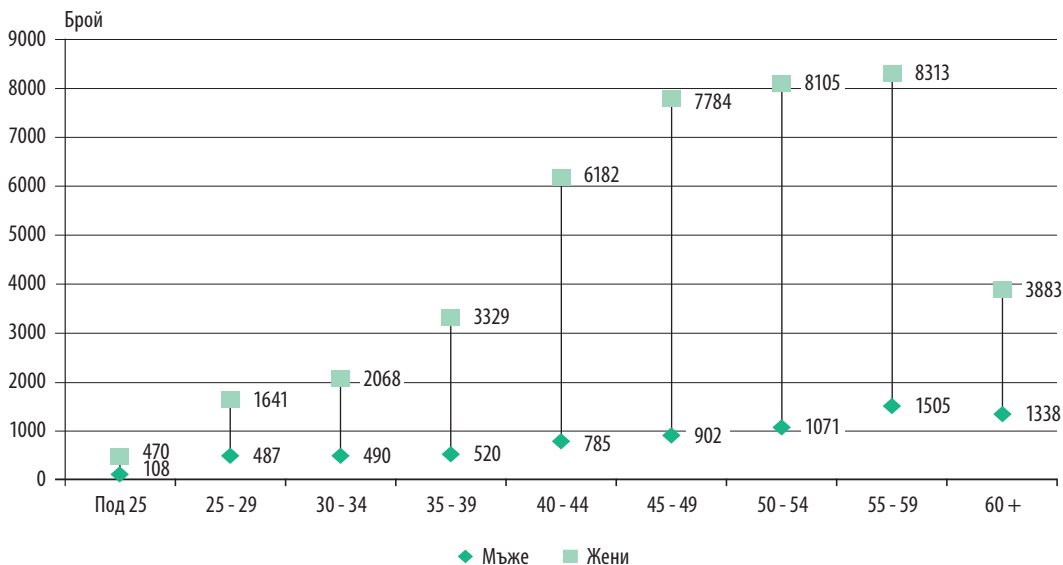
Фиг. 2.8. Учители на I - XII клас по пол за периода 1895 - 2017 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.

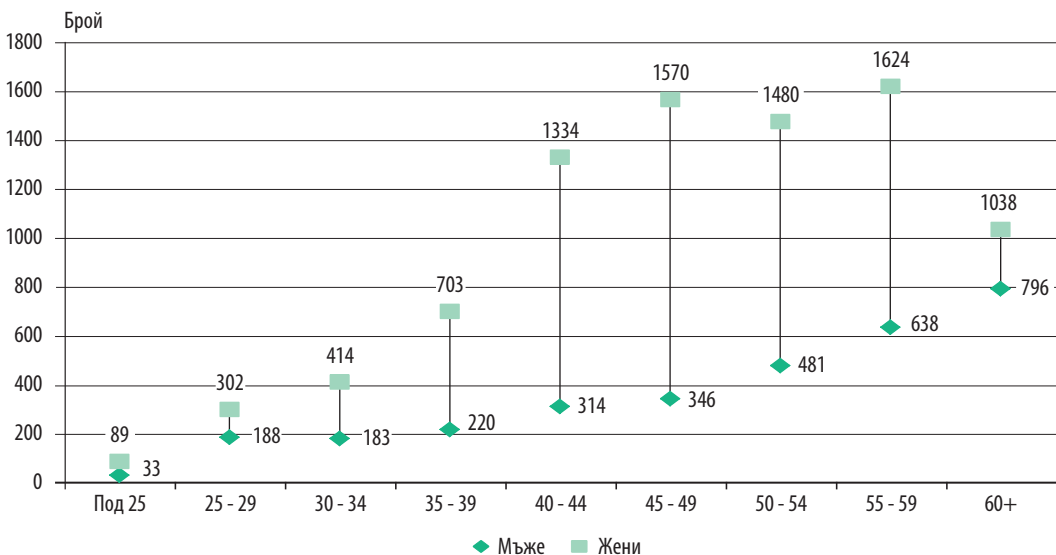


Фиг. 2.9. Учители в общообразователните училища по възрастови групи и пол през учебната 2017/2018 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.

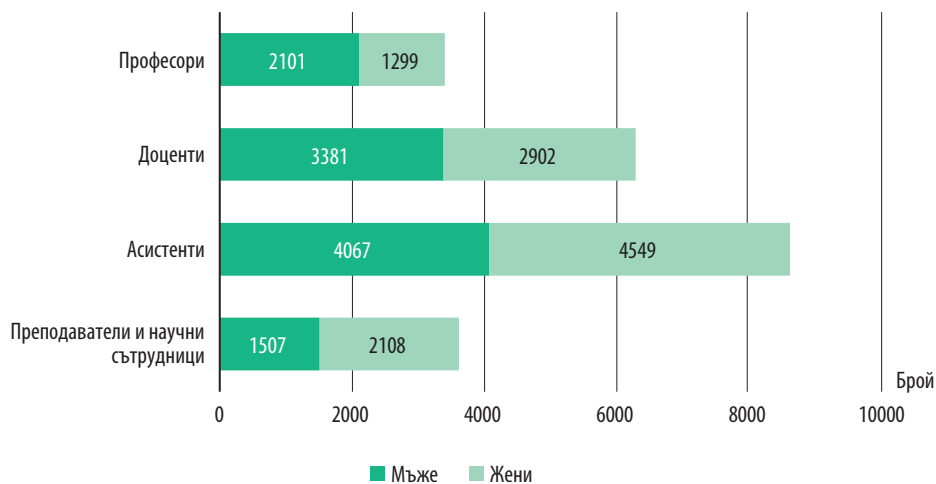
Фиг. 2.10. Учители в професионалните училища по възрастови групи и пол през учебната 2017/2018 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.



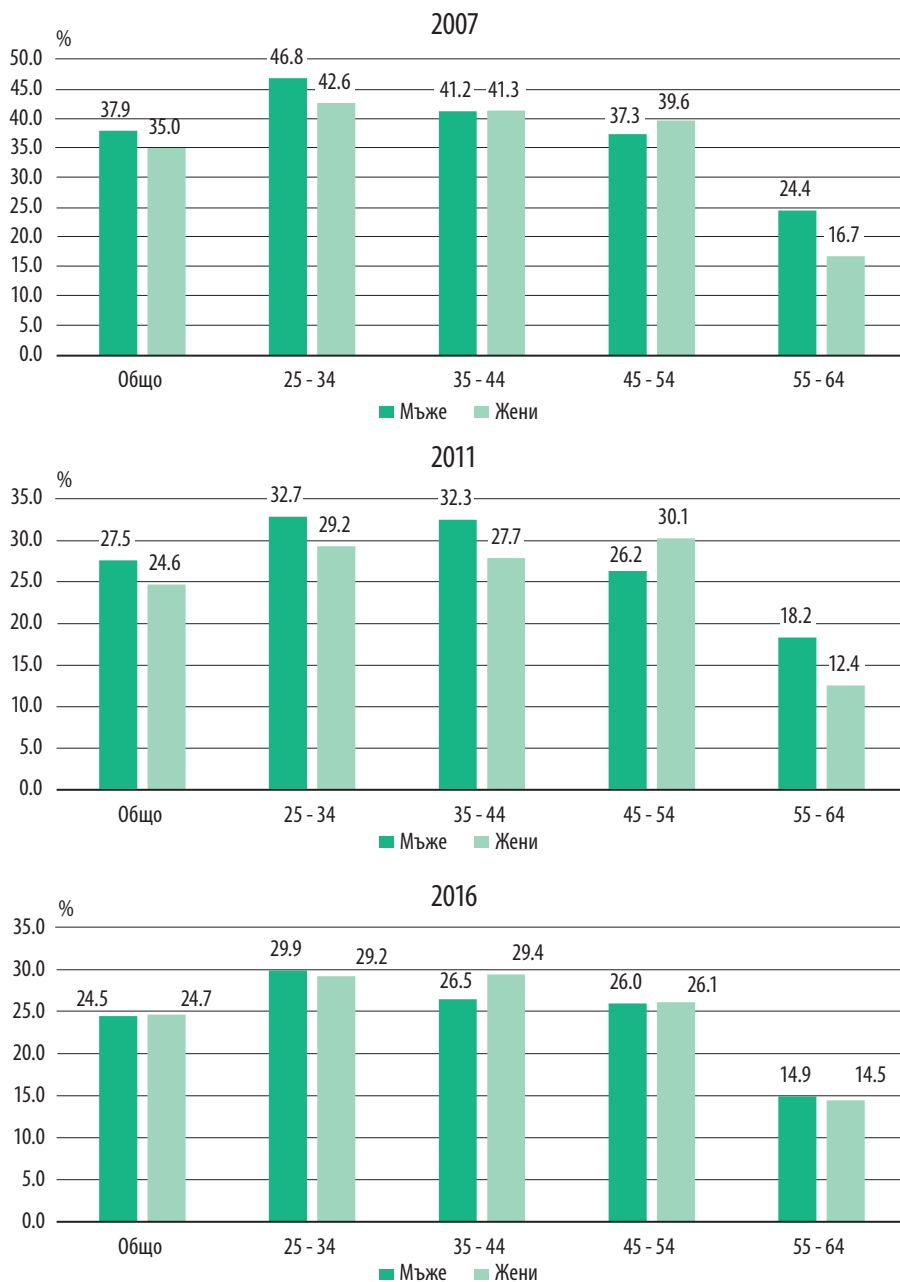
Фиг. 2.11. Преподаватели във висшите училища по академични длъжности и пол през академичната 2017/2018 година



Източник: НСИ, Статистика на образованието.



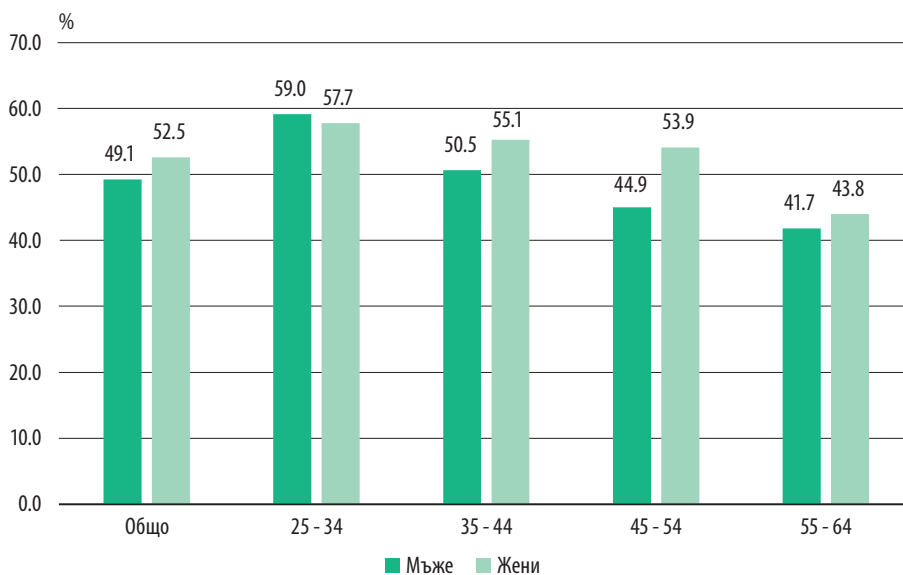
Фиг. 2.12. Участие във формално образование или неформално образование и обучение на възрастните през 2007, 2011 и 2016 г. по възраст и пол



Източник: НСИ, Изследване на образованието и обучението на възрастни.



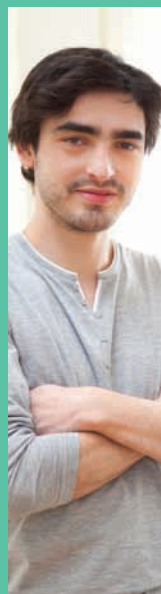
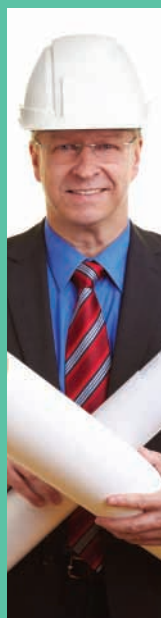
Фиг. 2.13. Участие в самостоятелно обучение на възрастните през 2016 г. по възраст и пол



Източник: НСИ, Изследване на образованието и обучението на възрастни.

3

ПАЗАР НА ТРУДА

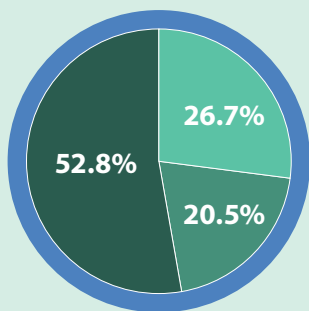


Структура на самостоятелно заетите лица
по икономически сектори и пол

2017



МЪЖЕ



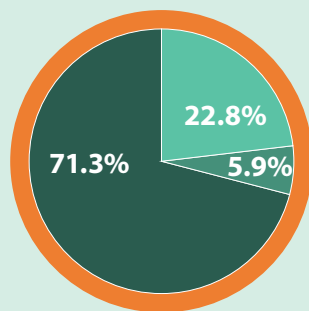
Селско, ловно,
горско и рибно
стопанство



Индустрия



Услуги



ЖЕНИ



През 2017 г. 71.3% от населението на възраст 15 - 64 навършени години е икономически активно. Коефициентът на икономическа активност за тази възрастова група е с 8.3 процентни пункта по-висок при мъжете в сравнение с този при жените - съответно 75.4 и 67.1%.

През 2017 г. броят на заетите лица на 15 и повече навършени години достига 3 150.3 хил., от които 1 682.6 хил., или 53.4%, са мъже и 1 467.7 хил., или 46.6%, са жени.

От всички категории по статус в заетостта дялът на жените е по-висок от този на мъжете единствено сред неплатените семейни работници, където съотношението между жените и мъжете е приблизително 2:1. Жени са близо половината (48.1%) от всички наети лица, като в общественния сектор дялът им е с 18.6 процентни пункта по-висок от този на мъжете, докато в частния сектор преобладават мъжете. Сред самостоятелно заетите лица жените заемат значително по-малък дял - съответно 28.2% при работодателите и 35.9% при самостоятелно заетите, без наети лица.

Почти три четвърти от заетите жени (1 070.2 хил.) работят в сектора на услугите. Жените представляват 53.8% от всички работещи в този сектор, докато в останалите два сектора - „Селско, горско и рибно стопанство“ и „Индустрия“, преобладават мъжете - техният дял е съответно 69.9 и 64.9%. От отделните икономически дейности с най-голям дял на жените са „Образование“ (79.8%) и „Хуманно здравеопазване и социална работа“ (79.6%), докато мъжете са с по-голям дял от жените най-вече в икономическите дейности „Строителство“ (93.0%) и „Добивна промишленост“ (80.8%).

Структурата на заетите мъже и жени по групи професии (определени с двузначен код в Националната класификация на професиите и длъжностите - 2011) показва, че най-много жени работят като продавачи и персонал, зает с услуги за населението, а най-много мъже - като водачи на моторни превозни средства и оператори на подвижни съоръжения и персонал, осигуряващ защита и сигурност.

Образователното равнище на работещите жени е по-високо в сравнение с това на мъжете. При заетите жени дялът на завършилите висше образование е 40.1%, докато при мъжете този дял е 23.9%.

През 2017 г. коефициентът на заетост за възрастовата група 15 - 64 навършени години е 66.9%, като заетостта при мъжете е по-висока в сравнение с тази на жените - коефициентът на заетост (15 - 64 години) е съответно 70.6% за мъжете и 63.1% за жените.

По-висока заетост на мъжете се наблюдава във всички възрастови групи, но в най-голяма степен се проявява във възрастовата група 25 - 34 навършени години, където разликата в коефициента на заетост между двата пола е 14.3 про-



центни пункта. Във възрастовата група 45 - 54 навършени години тази разлика намалява до 1.7 процентни пункта.

Коефициентът на заетост сред младежите на възраст 15 - 29 години е 42.0% (47.6% за мъжете и 36.0% за жените). Същевременно 18.9% от лицата в тази възрастова група нито учат, нито работят. Този дял е по-висок при жените - 23.2%, в сравнение с мъжете - 14.8%.

През 2017 г. 206.9 хил. души, от които 114.2 хил. мъже и 92.8 хил. жени, са безработни. Коефициентът на безработица е 6.2% и е по-висок при мъжете (6.4%) в сравнение с жените (5.9%). По степени на завършено образование коефициентът на безработица варира от 3.0% за висше образование до 31.8% за начално и по-ниско образование.

От всички безработни 113.8 хил., или 55.0%, са безработни от една или повече години. При безработните мъже техният дял е 56.5%, а при безработните жени - малко по-нисък (53.1%). Коефициентът на продължителна безработица е съответно 3.6% за мъжете и 3.2% за жените.

През 2017 г. 51.0 хил. безработни лица са на възраст 15 - 29 навършени години. Коефициентът на безработица за тази възрастова група е 9.9% и е също по-висок при мъжете (10.2%) в сравнение с жените (9.4%).

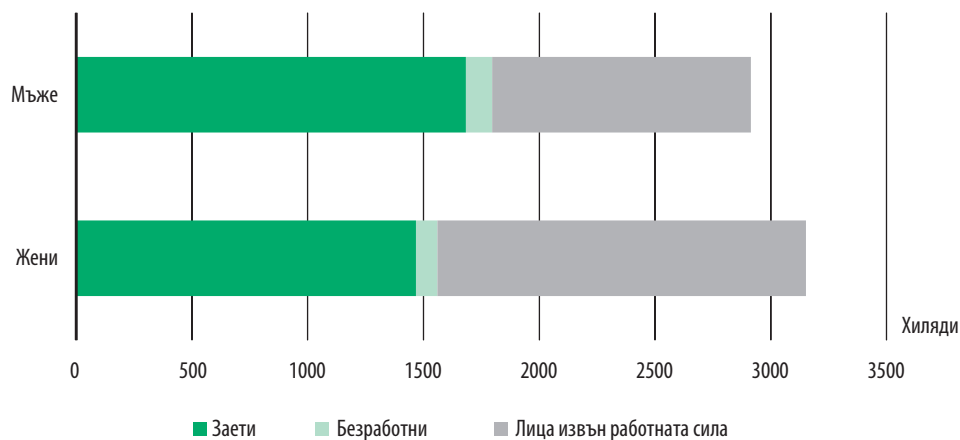
От безработните лица 34.9 хил. търсят първа работа - 19.9 хил. мъже и 15.0 хил. жени.

През 2017 г. 1 317.7 хил. души, или 28.7% от населението на възраст 15 - 64 навършени години, са икономически неактивни, от които 569.8 хил. са мъже и 747.9 хил. са жени. Коефициентът на икономическа неактивност е съответно 24.6% за мъжете и 32.9% за жените. При мъжете основната причина да не са на пазара на труда е участието в образование и обучение (за 37.5% от неактивните мъже на възраст 15 - 64 години), а при жените - личните и семейни причини (30.5%).

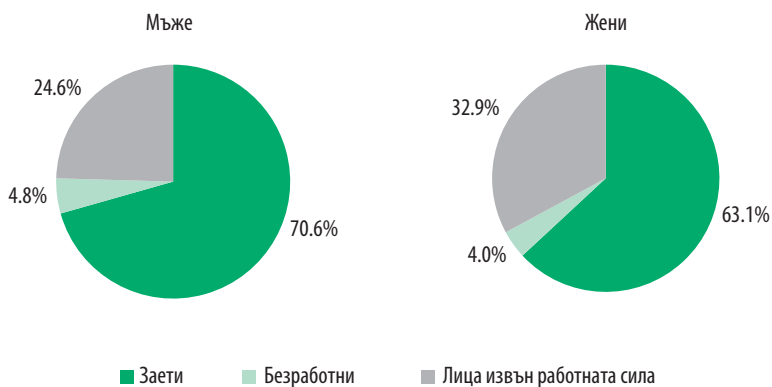
Източник на данните в таблиците и графиките е проведеното изследване от НСИ „Наблюдение на работната сила“.



Фиг. 3.1. Население на 15 и повече навършени години по пол и трудов статус през 2017 година



Фиг. 3.2. Население на възраст 15 - 64 навършени години по пол и трудов статус през 2017 година



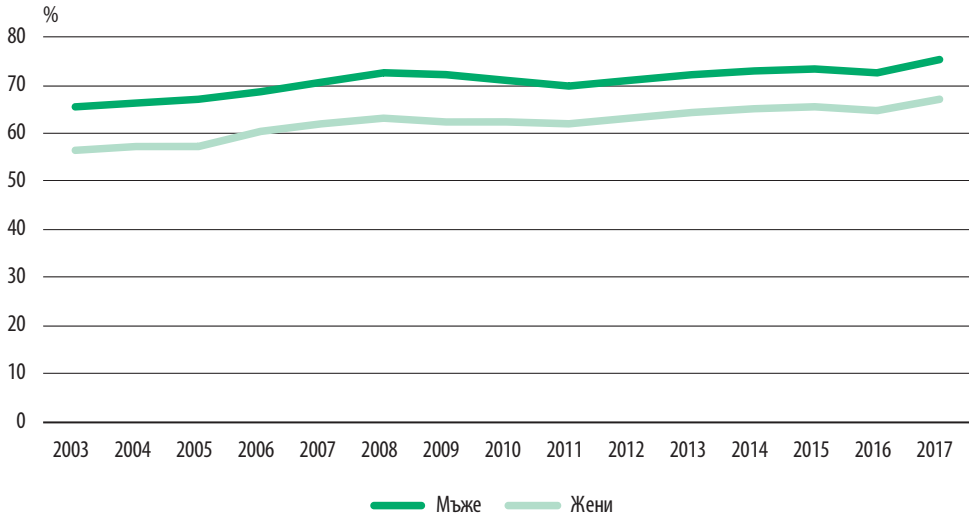


1. Заети, безработни и икономически неактивни лица по пол и възрастови групи през 2017 година

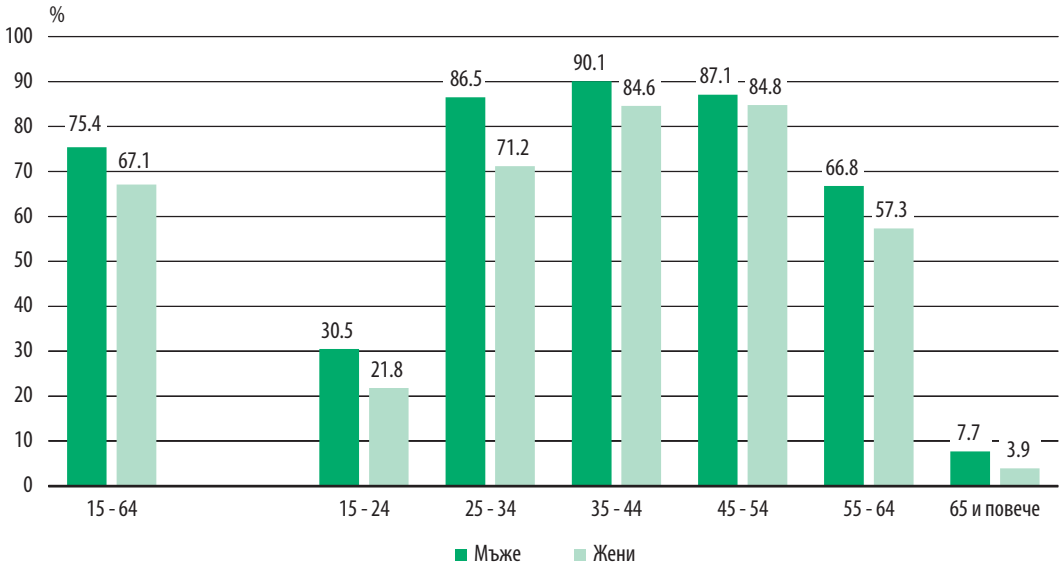
| Възрастови групи | Общо | Мъже | Жени | Общо | Мъже | Жени |
|------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|-------------|-------------|
| | брой - хиляди | | | структура - % | | |
| Заети лица | 3150.3 | 1682.6 | 1467.7 | 100.0 | 53.4 | 46.6 |
| в това число: | | | | | | |
| 15 - 64 | 3073.4 | 1638.6 | 1434.8 | 100.0 | 53.3 | 46.7 |
| 15 - 24 | 148.6 | 88.3 | 60.3 | 100.0 | 59.4 | 40.6 |
| 25 - 34 | 689.2 | 388.4 | 300.8 | 100.0 | 56.4 | 43.6 |
| 35 - 44 | 869.6 | 462.0 | 407.6 | 100.0 | 53.1 | 46.9 |
| 45 - 54 | 797.3 | 408.5 | 388.8 | 100.0 | 51.2 | 48.8 |
| 55 - 64 | 568.7 | 291.4 | 277.3 | 100.0 | 51.2 | 48.8 |
| Безработни лица | 206.9 | 114.2 | 92.8 | 100.0 | 55.2 | 44.8 |
| в това число: | | | | | | |
| 15 - 64 | 204.1 | 112.5 | 91.6 | 100.0 | 55.1 | 44.9 |
| 15 - 24 | 22.1 | 13.5 | 8.6 | 100.0 | 61.1 | 38.9 |
| 25 - 34 | 51.6 | 28.9 | 22.7 | 100.0 | 56.0 | 44.0 |
| 35 - 44 | 50.0 | 26.0 | 24.0 | 100.0 | 52.0 | 48.0 |
| 45 - 54 | 44.8 | 24.0 | 20.8 | 100.0 | 53.6 | 46.4 |
| 55 - 64 | 35.6 | 20.1 | 15.4 | 100.0 | 56.5 | 43.5 |
| Икономически неактивни лица | 2707.7 | 1116.8 | 1590.9 | 100.0 | 41.2 | 58.8 |
| в това число: | | | | | | |
| 15 - 64 | 1317.7 | 569.8 | 747.9 | 100.0 | 43.2 | 56.8 |
| 15 - 24 | 478.4 | 231.7 | 246.7 | 100.0 | 48.4 | 51.6 |
| 25 - 34 | 196.1 | 65.2 | 131.0 | 100.0 | 33.2 | 66.8 |
| 35 - 44 | 132.3 | 53.7 | 78.6 | 100.0 | 40.6 | 59.4 |
| 45 - 54 | 137.4 | 64.2 | 73.3 | 100.0 | 46.7 | 53.3 |
| 55 - 64 | 373.4 | 155.1 | 218.4 | 100.0 | 41.5 | 58.5 |



Фиг. 3.3. Коефициент на икономическа активност (15 - 64 навършени години) по пол

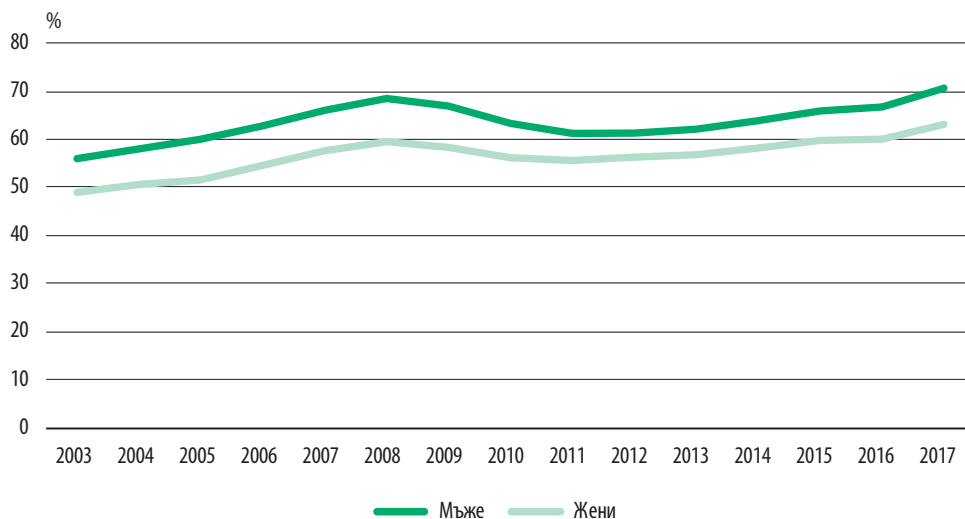


Фиг. 3.4. Коефициент на икономическа активност по възрастови групи и пол през 2017 година

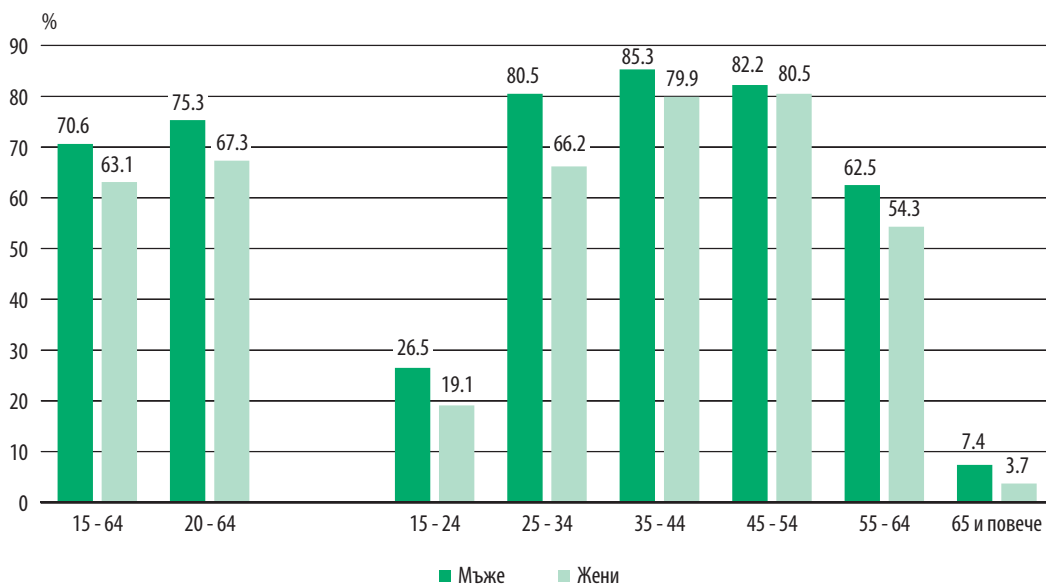




Фиг. 3.5. Коефициент на заетост (15 - 64 навършени години) по пол

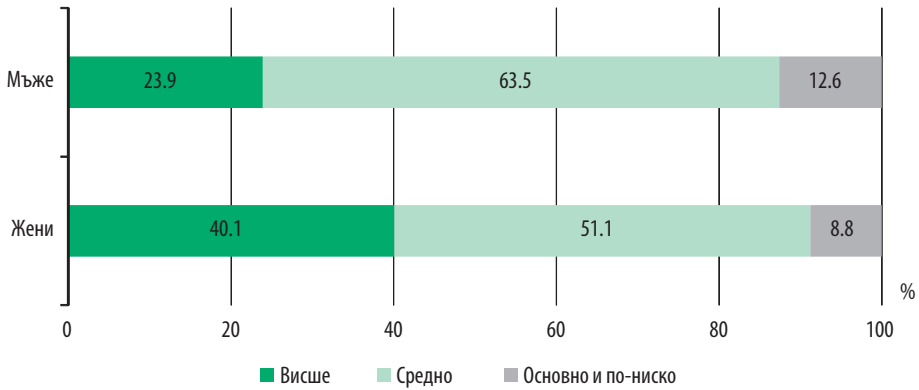


Фиг. 3.6. Коефициент на заетост по възрастови групи и пол през 2017 година

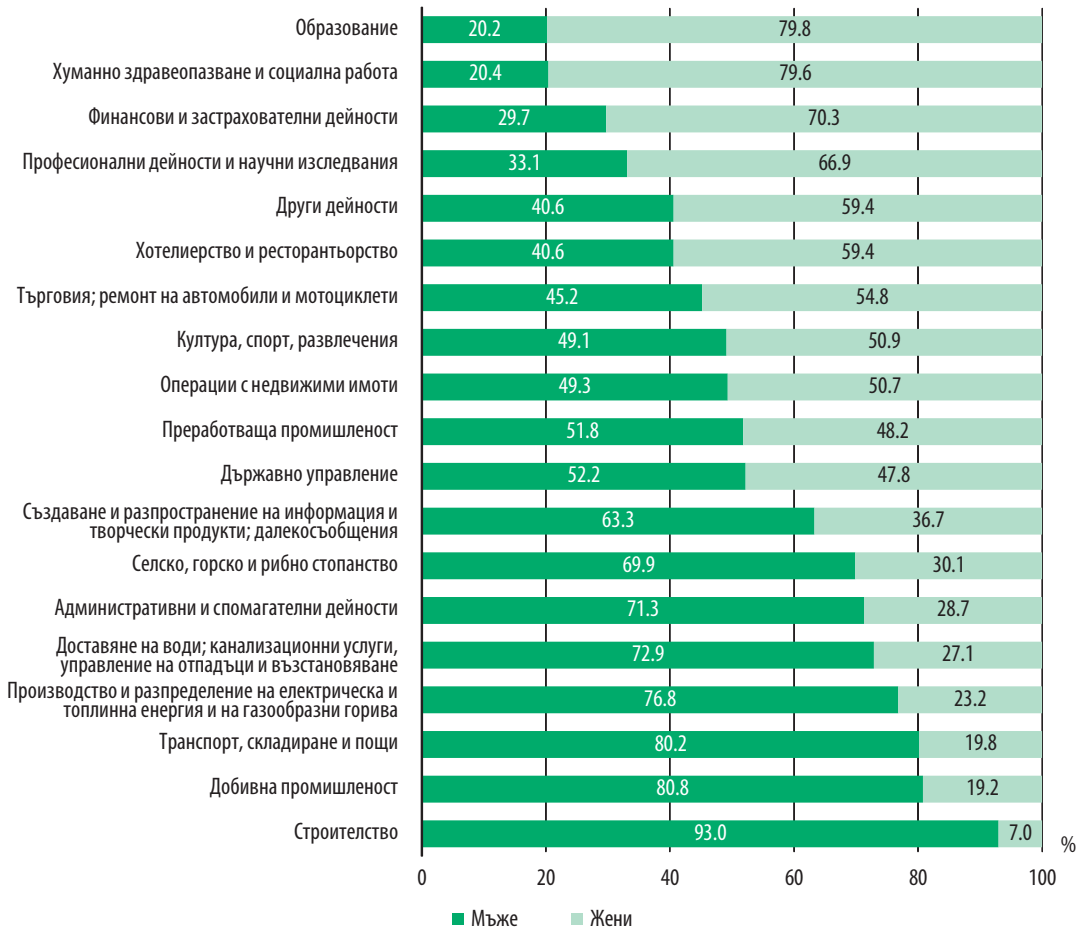


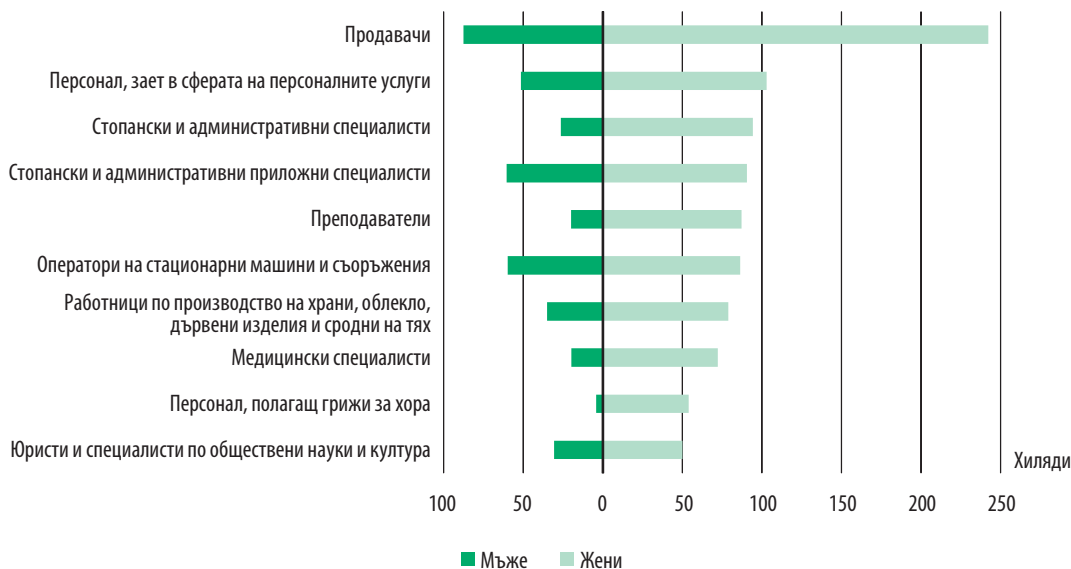


Фиг. 3.7. Структура на заетите лица по пол и степени на образование през 2017 година



Фиг. 3.8. Относителен дял на заетите мъже и жени по икономически дейности през 2017 година

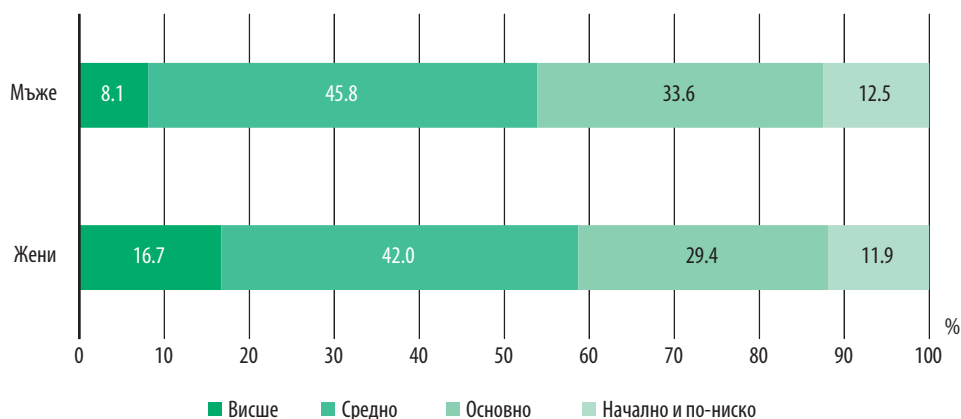


Фиг. 3.9. Основни групи професии, в които са заети мъжете през 2017 година¹Фиг. 3.10. Основни групи професии, в които са заети жените през 2017 година¹

¹ Подкласове професии, обозначени с двузначен цифров код в НКПД - 2011.



Фиг. 3.11. Структура на наетите лица с временна работа по пол и степени на образование през 2017 година



2. Самостоятелно заети лица по икономически сектори и пол през 2017 година

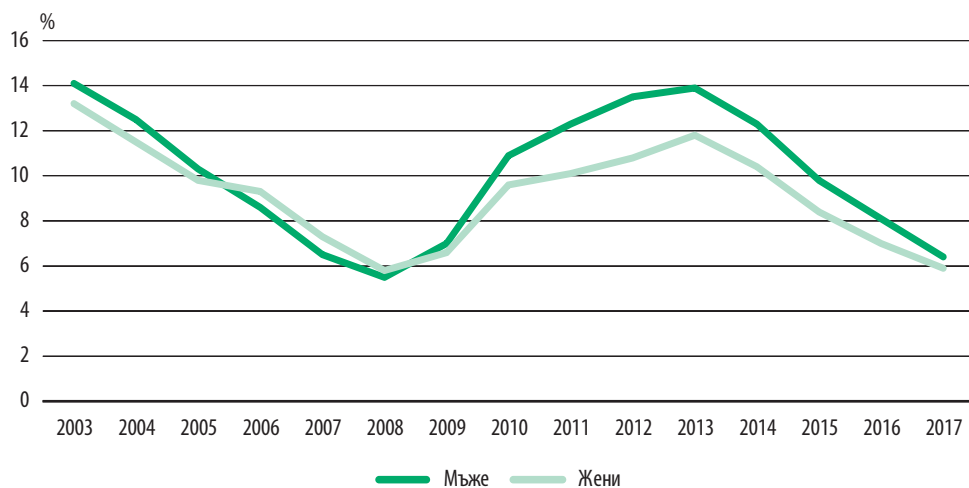
| Икономически сектори | Общо | Мъже | Жени | Мъже | Жени |
|--|---------------|--------------|--------------|---------------|--------------|
| | брой - хиляди | | | структура - % | |
| Общо | 374.8 | 242.2 | 132.6 | 100.0 | 100.0 |
| Селско, ловно, горско и рибно стопанство | 95.0 | 64.8 | 30.2 | 26.7 | 22.8 |
| Индустрия | 57.4 | 49.6 | 7.8 | 20.5 | 5.9 |
| Услуги | 222.5 | 127.9 | 94.6 | 52.8 | 71.3 |

3. Безработни лица по пол

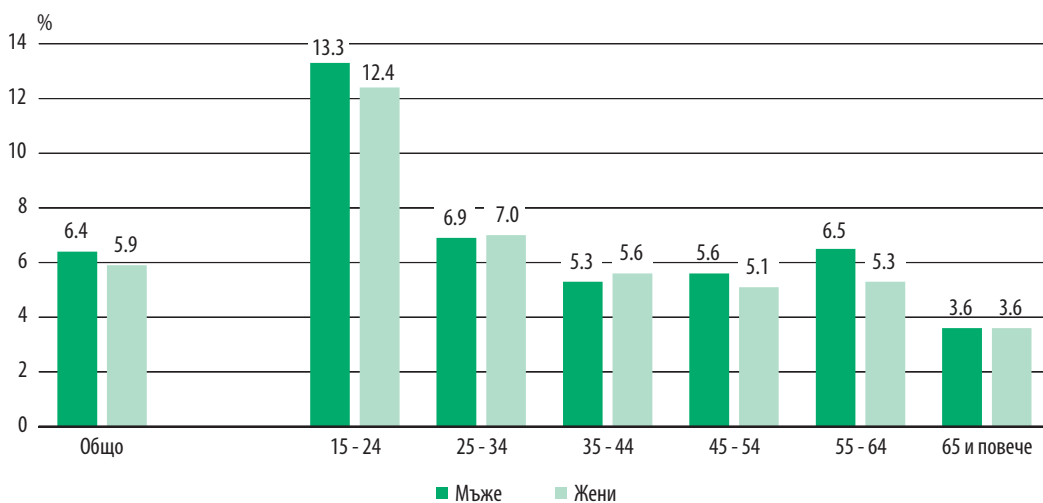
| Години | Общо | Мъже | Жени | Общо | Мъже | Жени |
|--------|------------------------|-------|-------|---------------|------|------|
| | безработни лица - хил. | | | структура - % | | |
| 2003 | 449.1 | 246.1 | 203.0 | 100.0 | 54.8 | 45.2 |
| 2004 | 399.8 | 221.6 | 178.2 | 100.0 | 55.4 | 44.6 |
| 2005 | 334.2 | 182.5 | 151.6 | 100.0 | 54.6 | 45.4 |
| 2006 | 305.7 | 156.4 | 149.3 | 100.0 | 51.2 | 48.8 |
| 2007 | 240.2 | 120.7 | 119.5 | 100.0 | 50.2 | 49.8 |
| 2008 | 199.7 | 103.9 | 95.8 | 100.0 | 52.0 | 48.0 |
| 2009 | 238.0 | 130.1 | 107.9 | 100.0 | 54.7 | 45.3 |
| 2010 | 352.3 | 199.8 | 152.6 | 100.0 | 56.7 | 43.3 |
| 2011 | 376.2 | 219.0 | 157.2 | 100.0 | 58.2 | 41.8 |
| 2012 | 410.3 | 241.1 | 169.3 | 100.0 | 58.8 | 41.3 |
| 2013 | 436.3 | 249.8 | 186.5 | 100.0 | 57.3 | 42.7 |
| 2014 | 384.5 | 221.4 | 163.1 | 100.0 | 57.6 | 42.4 |
| 2015 | 305.1 | 174.2 | 130.9 | 100.0 | 57.1 | 42.9 |
| 2016 | 247.2 | 141.7 | 105.6 | 100.0 | 57.3 | 42.7 |
| 2017 | 206.9 | 114.2 | 92.8 | 100.0 | 55.2 | 44.9 |



Фиг. 3.12. Коефициент на безработица по пол

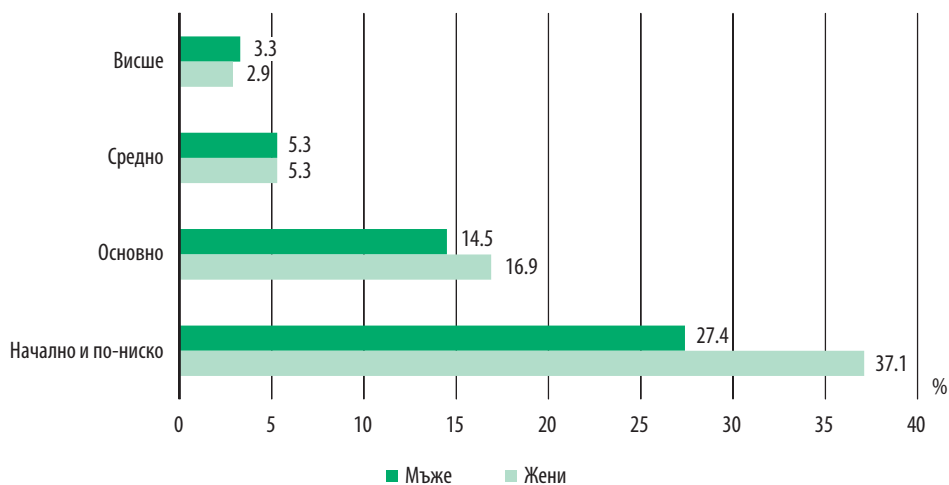


Фиг. 3.13. Коефициент на безработица по възрастови групи и пол през 2017 година

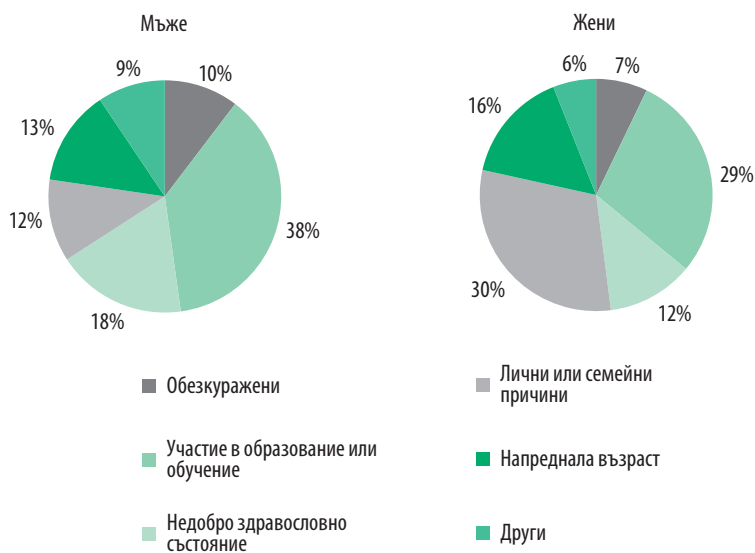




Фиг. 3.14. Коефициенти на безработица по пол и степени на образование



Фиг. 3.15. Структура на лицата извън работната сила на възраст 15 - 64 навършени години по причини за неактивност и пол през 2017 година





4. Относителен дял на незаетите и неучещи младежи на възраст 15 - 29 навършени години

(Проценти)

| Години | Общо | Мъже | Жени |
|--------|------|------|------|
| 2004 | 28.7 | 26.5 | 31.0 |
| 2005 | 26.8 | 23.5 | 30.3 |
| 2006 | 23.9 | 20.0 | 27.9 |
| 2007 | 20.3 | 17.5 | 23.3 |
| 2008 | 18.5 | 15.4 | 21.9 |
| 2009 | 20.8 | 17.9 | 24.0 |
| 2010 | 23.5 | 21.2 | 25.8 |
| 2011 | 24.7 | 23.0 | 26.6 |
| 2012 | 24.7 | 23.0 | 26.4 |
| 2013 | 25.7 | 23.8 | 27.8 |
| 2014 | 24.0 | 21.3 | 26.8 |
| 2015 | 22.2 | 19.8 | 24.7 |
| 2016 | 22.4 | 19.1 | 25.8 |
| 2017 | 18.9 | 14.8 | 23.2 |

4

ЗАПЛАТИ



Средна месечна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение през октомври 2014 г. по пол и възраст

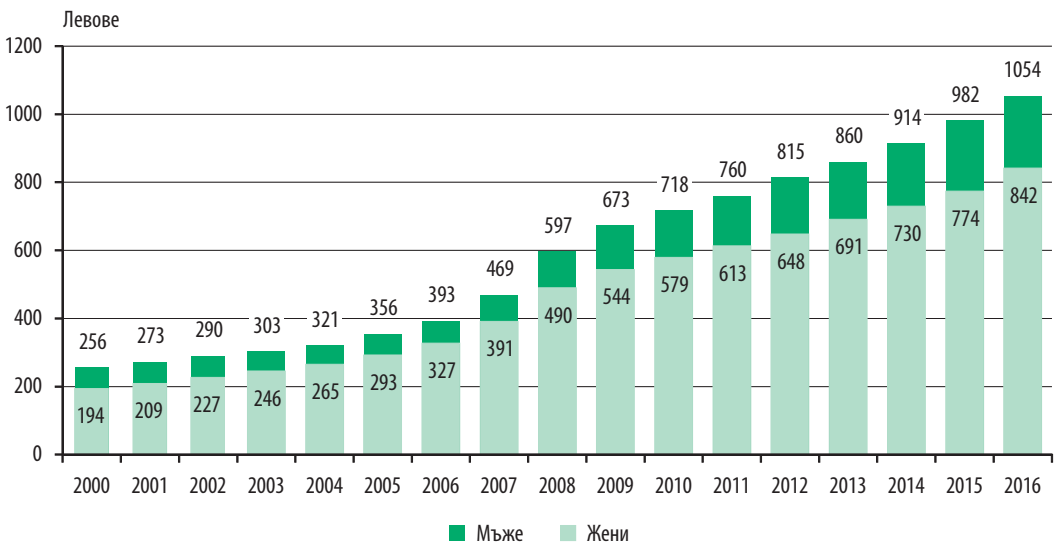


Представените данни за разликите в нивата на средните заплати на мъжете и жените не следва да бъдат приемани като измерител на неравенството между половете по отношение на възнагражденията. Различията във възнагражденията се обуславят както от характеристиките на работодателите, за които наетите лица работят (осъществявана икономическа дейност, размер на предприятието, местонамиране), така и от индивидуалните характеристики на наетите лица (възраст, образование, упражнявана професия, квалификация, трудов опит).

За целия период от 2000 до 2016 г. средната работна заплата на мъжете в страната е по-висока от тази на жените. Макар и с по-ниско ниво на средна заплата до 2007 г. се забелязва тенденция на по-бързо нарастване на средната заплата на жените в сравнение с тази на мъжете и съответно намаляване на разликата между тях. След 2007 г. тенденцията се променя и заплатата на мъжете започва да расте с по-високи темпове, като изключение правят 2011, 2013 и 2016 година.

За 2016 г. средната брутна месечна заплата на мъжете е 1 054 лв. (със 7.3% по-висока спрямо 2015 г.), докато при жените тя достига 842 лева (с 8.8% ръст спрямо 2015 година).

Фиг. 4.1. Средна месечна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение по пол



Източник: Годишно изследване „Заети лица, средства за работна заплата и други разходи за труд“.



Заплати по икономически дейности

Почти във всички икономически дейности средната заплата на мъжете е по-висока от тази на жените. През 2016 г. най-голямо е различието в икономическите дейности „Хуманно здравеопазване и социална работа“ и „Финансови и застрахователни дейности“, където възнаграждението на жените е съответно с 38.4 и 32.1% по-ниско от това на мъжете. В две икономически дейности „Административни и спомагателни дейности“ и „Строителство“ средната заплата на жените е по-висока от тази на мъжете - съответно със 17.2 и 10.9%.

1. Средна месечна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение по икономически дейности и пол, 2008 - 2016 година

| Икономически дейности | 2008 | | 2012 | | 2016 | |
|---|------------|------------|------------|------------|-------------|------------|
| | мъже | жени | мъже | жени | мъже | жени |
| Общо | 597 | 490 | 815 | 648 | 1054 | 842 |
| Селско, горско и рибно стопанство | 414 | 348 | 623 | 530 | 799 | 700 |
| Добивна промишленост | 877 | 708 | 1287 | 1005 | 1424 | 1216 |
| Преработваща промишленост | 565 | 388 | 733 | 502 | 978 | 686 |
| Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива | 1147 | 913 | 1604 | 1357 | 1717 | 1528 |
| Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване | 594 | 483 | 705 | 609 | 864 | 714 |
| Строителство | 459 | 474 | 637 | 651 | 763 | 846 |
| Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети | 517 | 384 | 733 | 558 | 994 | 740 |
| Транспорт, складиране и пощи | 630 | 554 | 761 | 681 | 876 | 846 |
| Хотелиерство и ресторантьорство | 370 | 310 | 518 | 428 | 634 | 517 |
| Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения | 1301 | 984 | 1921 | 1377 | 2620 | 1804 |
| Финансови и застрахователни дейности | 1521 | 1077 | 1900 | 1245 | 2142 | 1454 |
| Операции с недвижими имоти | 658 | 495 | 801 | 664 | 993 | 800 |
| Професионални дейности и научни изследвания | 915 | 652 | 1251 | 879 | 1605 | 1183 |
| Административни и спомагателни дейности | 328 | 345 | 461 | 514 | 711 | 833 |
| Държавно управление | 840 | 715 | 960 | 857 | 1141 | 1041 |
| Образование | 670 | 557 | 859 | 685 | 1049 | 862 |
| Хуманно здравеопазване и социална работа | 770 | 521 | 1033 | 668 | 1407 | 867 |
| Култура, спорт и развлечения | 521 | 402 | 777 | 508 | 967 | 658 |
| Други дейности | 426 | 362 | 549 | 472 | 680 | 587 |

(Левове)

Източник: Годишно изследване „Заети лица, средства за работна заплата и други разходи за труд“.

Заплати по професии

По-добре платени са професиите, които предполагат по-висока квалификация, образователен ценз и отговорности. На първо място са ръководителите, при които средната месечна заплата през октомври 2014 г. за мъжете е била 1 840 лв., а за жените - 1 595 лева. Съответно с най-ниски заплати са мъжете и жените, упражняващи професии, неизискващи специална квалификация (съответно 454 и 427 лева). Най-задълбочено е различието в заплащането по пол в клас 2 „Специалисти“, където месечната заплата на жените е с 31.3% по-ниска от тази на мъжете.

Фиг. 4.2. Средна месечна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение през октомври 2014 г. по пол и професии



Източник: Наблюдение на структурата на заплатите 2014.

Обхват по икономически дейности: не се включват отраслите от аграрния сектор „Селско, горско и рибно стопанство“.

Разпределението на наетите лица по икономически дейности и класове професии е основната причина за различието между възнагражденията в полза на мъжете. Например в икономическа дейност „Хуманно здравеопазване и социална работа“ около 35% от жените са с професия „Медицински сестри и акушерки“.

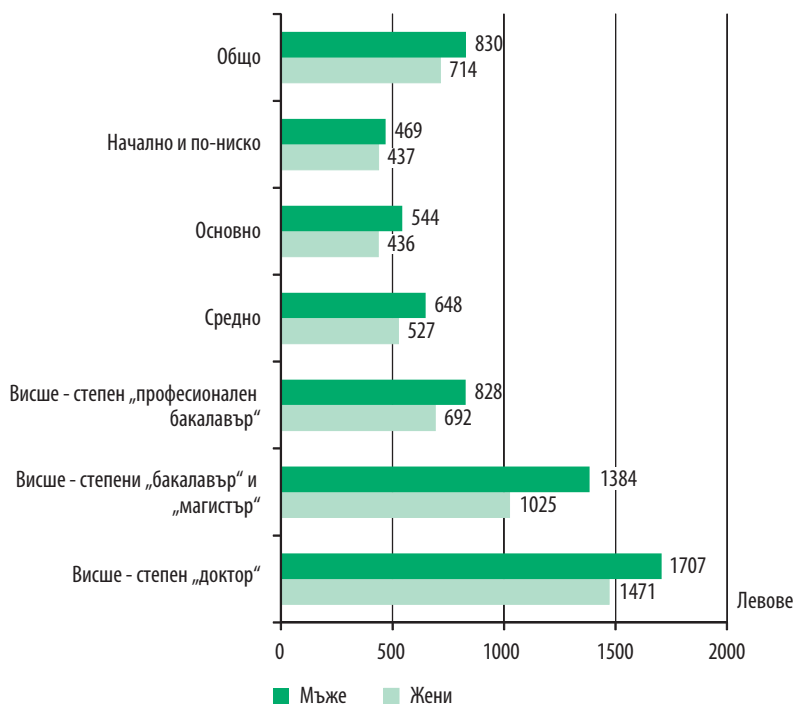


докато около 34% от мъжете са с професия „Лекар“. В строителството най-високият относителен дял при мъжете е в ниско платените професии, неизискващи специална квалификация, докато при жените е в по-високо платените класове професии „Специалисти“ и „Помощен административен персонал“, което обуславя и положителната разлика в полза на жените в тази икономическа дейност.

Заплати по образование

Размерът на трудовото възнаграждение е в правопрпорционална зависимост с нивото на завършеното образование. Най-високо платени са лицата със завършено висше образование степен „доктор“, за които средната месечна заплата е повече от два пъти по-висока от общата средна. За всички образователни степени средната месечна заплата на жените е по-ниска от тази на мъжете. Най-изразено е това различие при жените с висше образование степени „бакалавър“ и „магистър“, чиято брутна месечна заплата е с 26% по-ниска от месечната заплата на мъжете със същата степен на образование.

Фиг. 4.3. Средна месечна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение през октомври 2014 г. по пол и образование



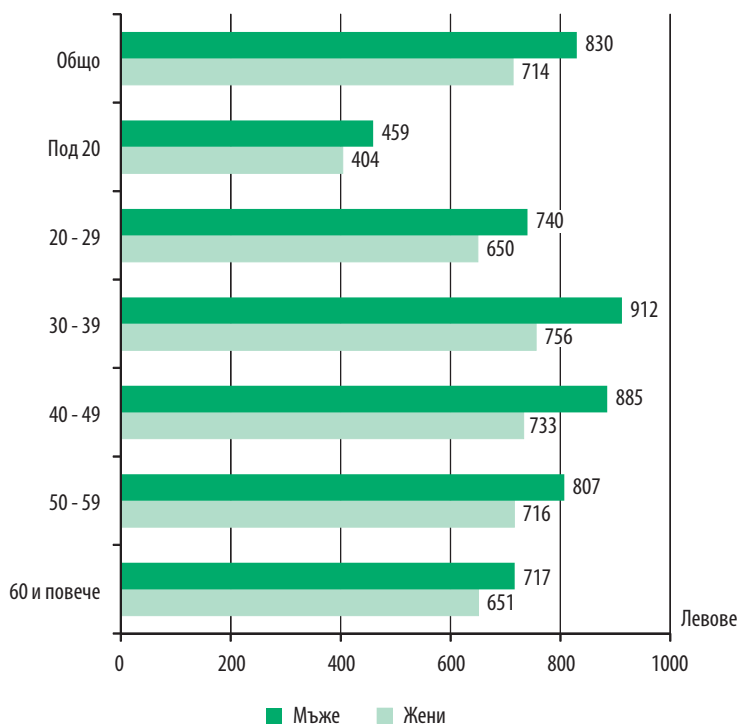
Източник: Наблюдение на структурата на заплатите 2014.

Обхват по икономически дейности: не се включват отраслите от аграрния сектор „Селско, горско и рибно стопанство“.

Заплати по възраст

Възрастта и практическите знания и умения са фактори, които също оказват влияние върху нивото на заплащане. Мъжете в най-младата възрастова група - до 20 години, получават средно по 459 лв. на месец, или с 45% по-малко от средната заплата на всички мъже. Съответно жените в тази група получават 404 лв., или с 43% по-малко от средната заплата за всички жени. В наблюдаваната съвкупност най-голям дял имат лицата във възрастовите групи 30 - 39 и 40 - 49 години, като и в двете групи заплата както на мъжете, така и на жените е над общата средна.

Фиг. 4.4. Средна месечна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение през октомври 2014 г. по пол и възраст



Източник: Наблюдение на структурата на заплатите 2014.

Обхват по икономически дейности: не се включват отраслите от аграрния сектор „Селско, горско и рибно стопанство“.

5

ДОХОДИ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ



Брой пенсионери по пол и размер на основната месечна пенсия

2017



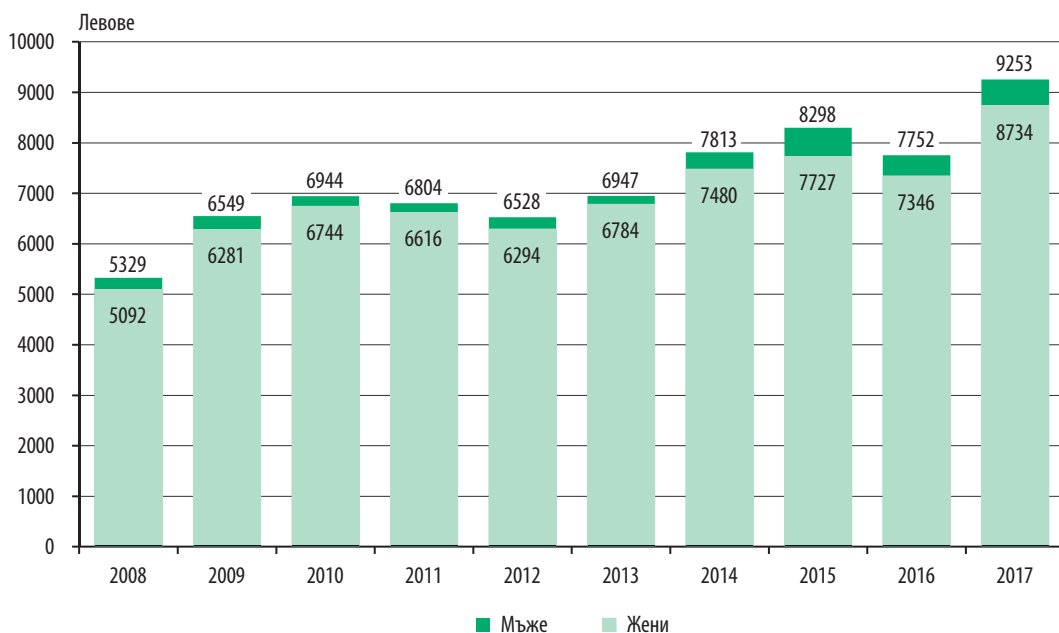
Среден годишен доход на домакинствата по пол

Ключова цел на изследването за доходите и условията на живот като част от Европейската статистическа система (ESS) е да предоставя своевременни и съпоставими данни за разпределението на доходите и социалното включване. Наблюдението се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социална изолация.

За периода 2008 - 2017 г. средният годишен доход на мъжете в страната е по-висок от този на жените. Различията в доходите между мъжете и жените варира през отделните години. През 2013 г. жените получават с 2.3% по-нисък доход от мъжете, а най-голяма разлика се наблюдава през 2015 г., когато жените получават с 6.9% по-нисък доход в сравнение с мъжете.

За 2017 г. средният годишен доход на мъжете е с 19.4% по-висок спрямо 2016 г. (9 253 лв.), докато при жените средният годишен доход нараства с 18.9% спрямо 2016 година (8 734 лева).

Фиг. 5.1. Среден годишен доход на домакинствата по пол



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.



Среден годишен доход на домакинствата по тип на домакинството

В зависимост от типа на домакинството с най-нисък доход са домакинствата на двама възрастни с три и повече деца - 4 178 лева. През 2017 г. доходите на този тип домакинства са нараснали с 29.2% спрямо 2016 година.

През 2017 г. с най-висок среден годишен доход са домакинствата на двама възрастни под 65 години без деца - 11 429 лв., или с 20.8% по-висок спрямо 2016 година.

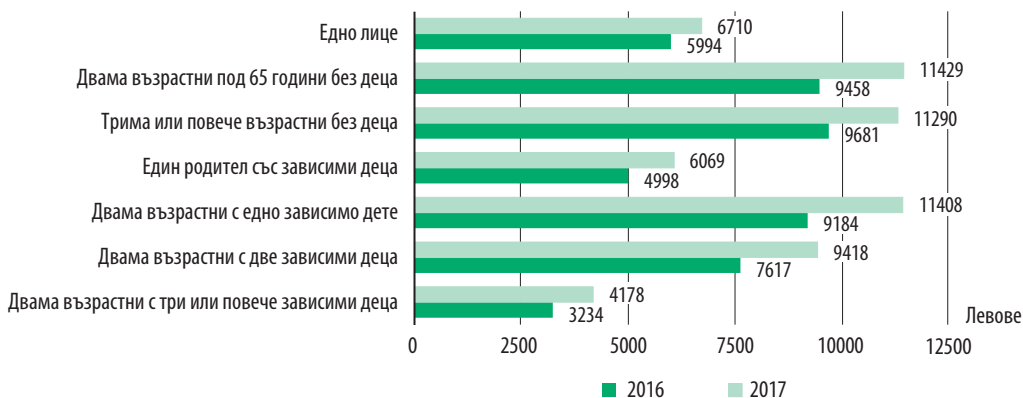
1. Среден годишен доход на домакинствата по тип на домакинството

| | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 |
|--|------|------|------|------|------|------|------|------|------|-------|
| Едно лице | 3324 | 4081 | 4652 | 4567 | 4589 | 5177 | 6414 | 6118 | 5994 | 6710 |
| Домакинства без деца | 5189 | 6491 | 7087 | 6989 | 6812 | 7280 | 8284 | 8102 | 8070 | 9259 |
| Двама възрастни под 65 години | 6083 | 7721 | 8444 | 8514 | 8069 | 7825 | 9549 | 9938 | 9458 | 11429 |
| Трима или повече възрастни | 6059 | 7773 | 8164 | 7987 | 8019 | 8841 | 9429 | 9393 | 9681 | 11290 |
| Домакинства със зависими деца | 5241 | 6351 | 6649 | 6490 | 6065 | 6474 | 7034 | 7906 | 7015 | 8718 |
| Един родител със зависими деца | 4674 | 5919 | 6047 | 6160 | 4738 | 5403 | 5126 | 5677 | 4998 | 6069 |
| Двама възрастни с едно зависимо дете | 6040 | 7847 | 7789 | 8500 | 7237 | 7281 | 8274 | 9555 | 9184 | 11408 |
| Двама възрастни с две зависими деца | 5845 | 6913 | 7114 | 6936 | 6412 | 7102 | 7755 | 9059 | 7617 | 9418 |
| Двама възрастни с три или повече зависими деца | 2583 | 3187 | 3649 | 3092 | 3058 | 2752 | 3577 | 3955 | 3234 | 4178 |
| Двама или повече възрастни със зависими деца | 5257 | 6364 | 6676 | 6504 | 6132 | 6534 | 7147 | 8052 | 7142 | 8872 |
| Двама или повече възрастни без зависими деца | 5500 | 6917 | 7527 | 7443 | 7267 | 7729 | 8716 | 8701 | 8766 | 10137 |
| Двама възрастни | 4870 | 5992 | 6852 | 6832 | 6550 | 6627 | 8045 | 8142 | 8085 | 9331 |

(Левове)

Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

Фиг. 5.2. Среден годишен доход на домакинствата по тип на домакинството през 2016 и 2017 година



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.



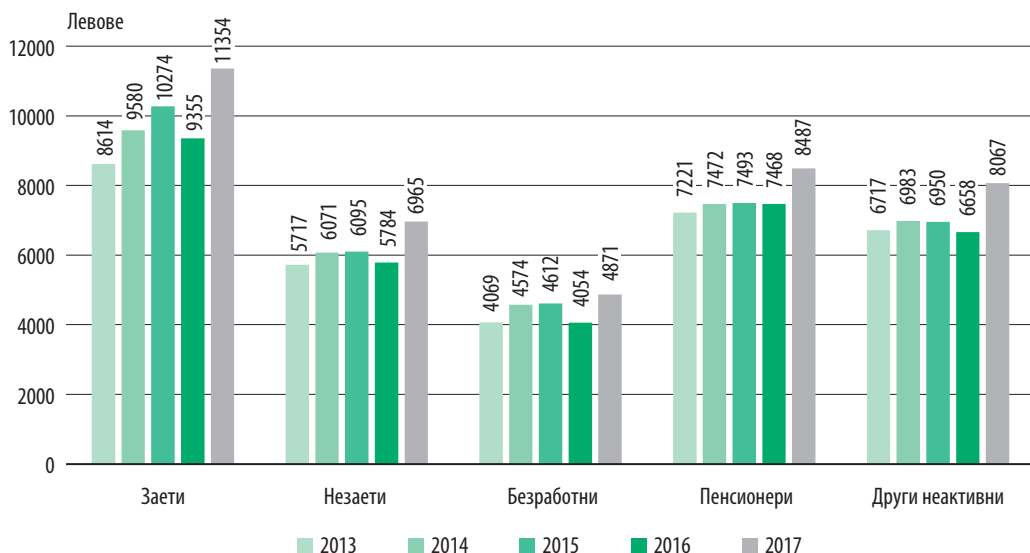
Среден годишен доход на домакинствата по икономическа активност и възрастови групи (18 - 64 години; 65+ години)

През 2017 г. най-висок среден доход са получили заетите лица на възраст 65 и повече години - 14 933 лв., при 11 354 лв. за заетите лица на възраст 18 - 64 години. Най-нисък доход имат безработните лица на възраст 18 - 64 години.

Спрямо 2016 г. най-голямо увеличение на дохода се наблюдава при заетите лица на възраст 65 и повече години - с 23.5%, следвани от дохода на заетите лица на възраст 18 - 64 години - с 21.4%. Средният годишен доход на безработно лице на възраст 18 - 64 години нараства с 20.2% спрямо 2016 година.

При пенсионерите през 2017 г. доходите на пенсионерите на възраст 18 - 64 години нарастват с 13.6% спрямо 2016 г. при 7.5% нарастване на доходите на пенсионери на възраст 65 и повече години.

Фиг. 5.3. Среден годишен доход на лицата на възраст 18 - 64 години по икономическа активност



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

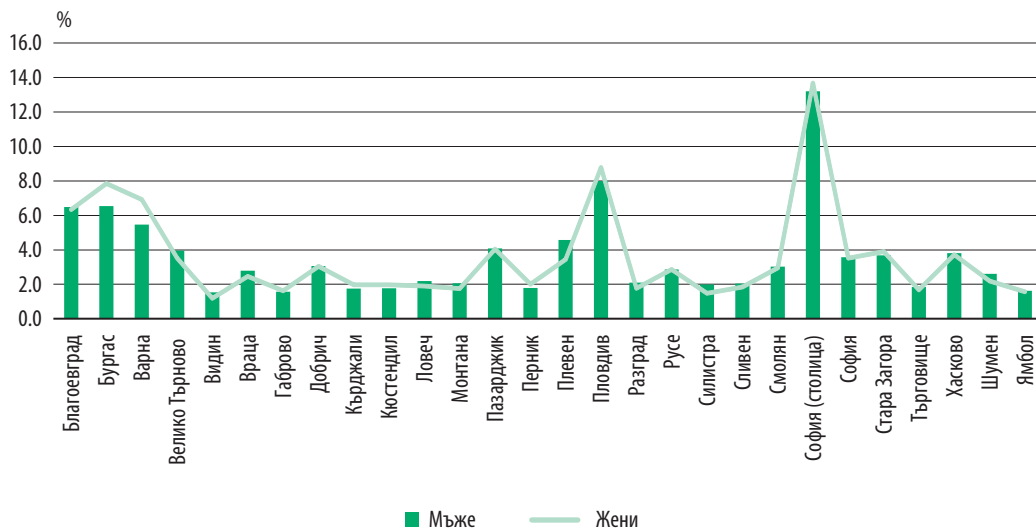
Всяко лице на 16 и повече години, обект на наблюдение, **самоопределя** своя икономически статус в зависимост от ежедневните си дейности в момента на интервюто.



Регистрирани безработни лица с право на парично обезщетение за безработица, разпределени по пол и области, през 2016 година

През 2016 г. регистрираните безработни лица с право на парично обезщетение за безработица са 87 837 лица, от които 38 366 мъже и 49 471 жени. Най-висок е относителният дял на регистрираните безработни с право на обезщетение в област София (столица) - 13.5%, следват областите Пловдив (8.4%), Бургас (7.3%), Благоевград (6.4%) и Варна (6.3%). С по-малко от 2% от общия брой на регистрираните безработни с право на обезщетение са областите Видин (1.3%), Габрово и Ямбол - по 1.6%, Силистра (1.7%) и Търговище (1.8%).

Фиг. 5.4. Регистрирани безработни лица с право на парично обезщетение за безработица по пол и области през 2016 година



Източник: Национален осигурителен институт.



Брой пенсионери по пол и размер на основната месечна пенсия за 2017 година

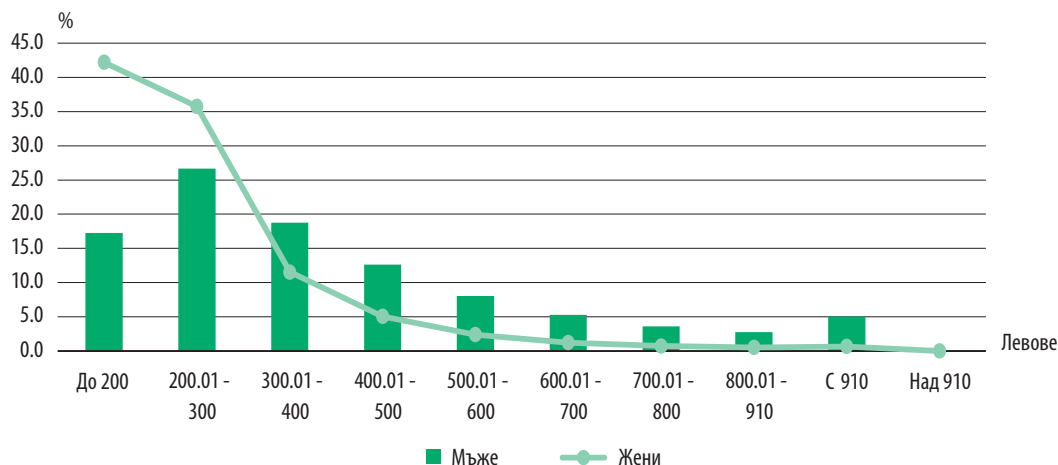
През 2017 г. средномесечният брой пенсионери в страната е 2 172 753, с 8 137 пенсионери по-малко (0.4% намаление) в сравнение с 2016 година.

В по-ниските размери на пенсиите относителният дял на жените е по-голям в сравнение с мъжете. Разпределени по групи размери на основната месечна пенсия, 89.5% от жените получават основна пенсия в размер до 400 лв., както и 62.7% от мъжете.

Основна месечна пенсия в размер до 200 лв. получават 42.2% от жените и 17.3% от мъжете. Между 201 и 300 лв. пенсия получават 35.8% от жените и 26.7% от мъжете.

Максимален размер на пенсията в размер на 910 лв. получават 45 567 от пенсионерите мъже и 8 189 жени.

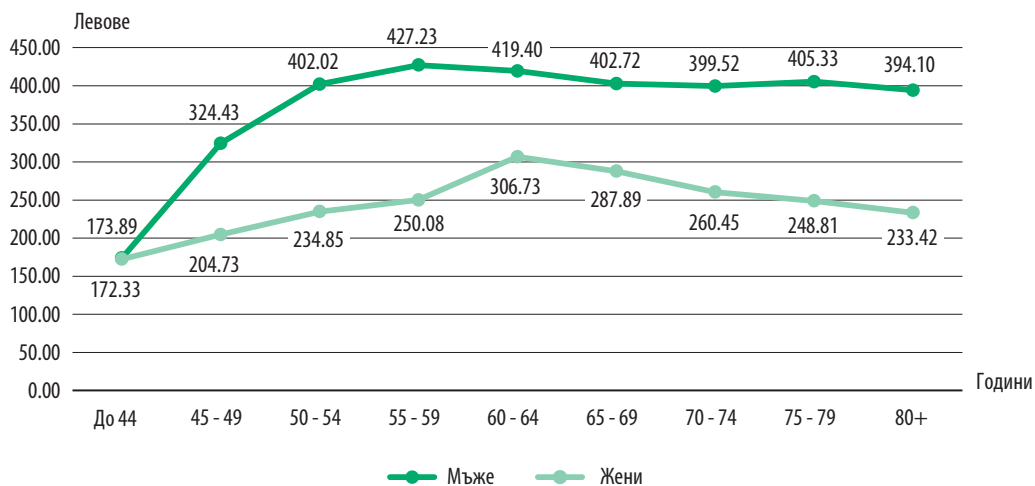
Фиг. 5.5. Относителен дял на пенсионерите по пол и основна месечна пенсия за 2017 година



Източник: Национален осигурителен институт.



Фиг. 5.6. Среден размер на водещата пенсия по пол и възрастови групи за 2017 година



Източник: Национален осигурителен институт.

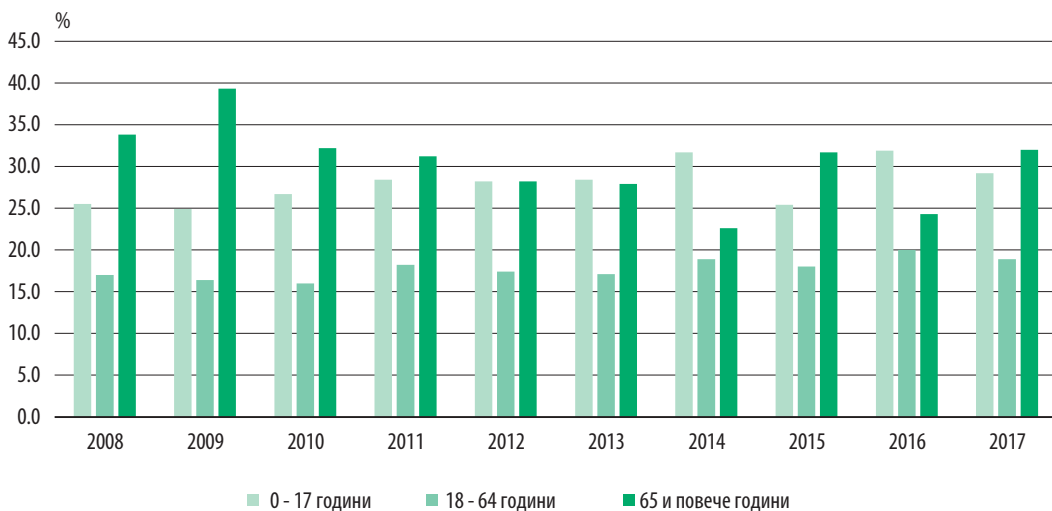
Относителен дял на бедните по пол и възрастови групи

През 2017 г. линията на бедност общо за страната е 351.08 лв. средномесечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 1 665.3 хил. лица, или 23.4% от населението на страната, от тях 754.7 хил. са мъже и 910.6 хил. - жени. Относителният дял на бедност при мъжете е 21.8%, а при жените - 24.9%.

През 2017 г. относителният дял на бедните лица на възраст 65 и повече години е с 2.8 процентни пункта по-висок от този на лицата във възрастовата група 0 - 17 години и с 13.1 процентни пункта по-висок от този на лицата на възраст 18 - 64 години.



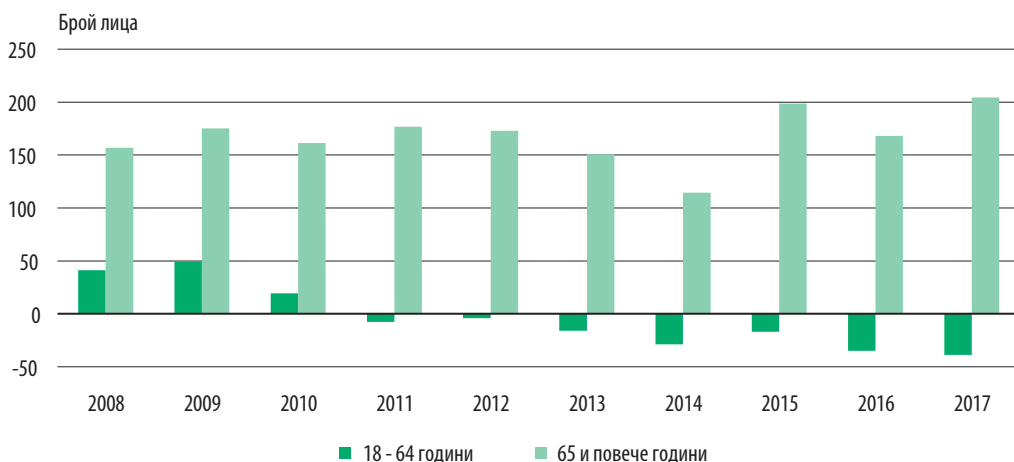
Фиг. 5.7. Относителен дял на бедните по възрастови групи



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

През периода 2008 - 2017 г. при бедните лица на възраст 18 - 64 години броят на жените в риск от бедност е бил по-висок от този на мъжете до 2010 година. След 2011 г. броят на бедните жени в тази възрастова група намалява. При бедните лица на възраст 65 и повече години за целия наблюдаван период броят на жените в риск от бедност е по-висок от този на мъжете.

Фиг. 5.8. Разлика в броя на бедните мъже и жени по възрастови групи



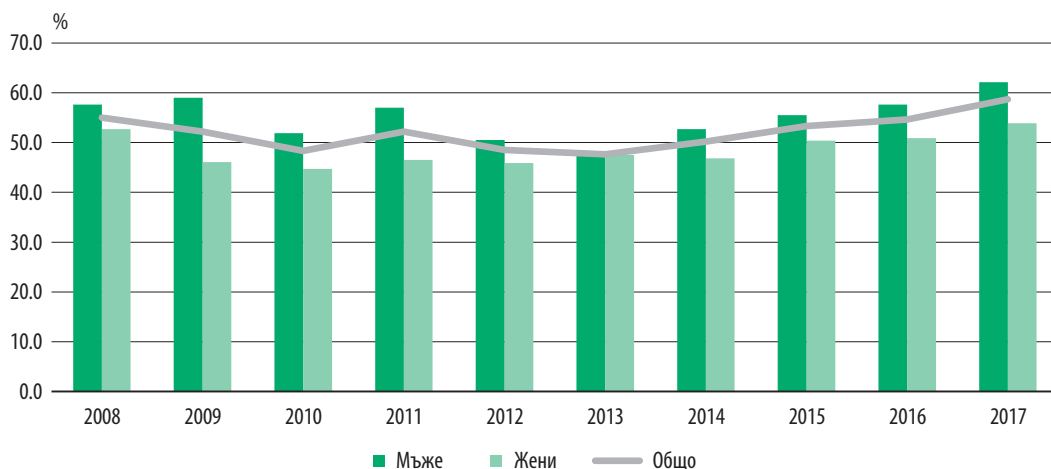
Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.



Относителен дял на бедните по икономическа активност и пол

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда. За целия период на наблюдение относителният дял на бедните е най-висок сред безработните лица (58.7% за 2017 г.), като рискът от бедност при безработните мъже е с 8.2 процентни пункта по-висок в сравнение с безработните жени.

Фиг. 5.9. Относителен дял на бедните при безработните лица по пол

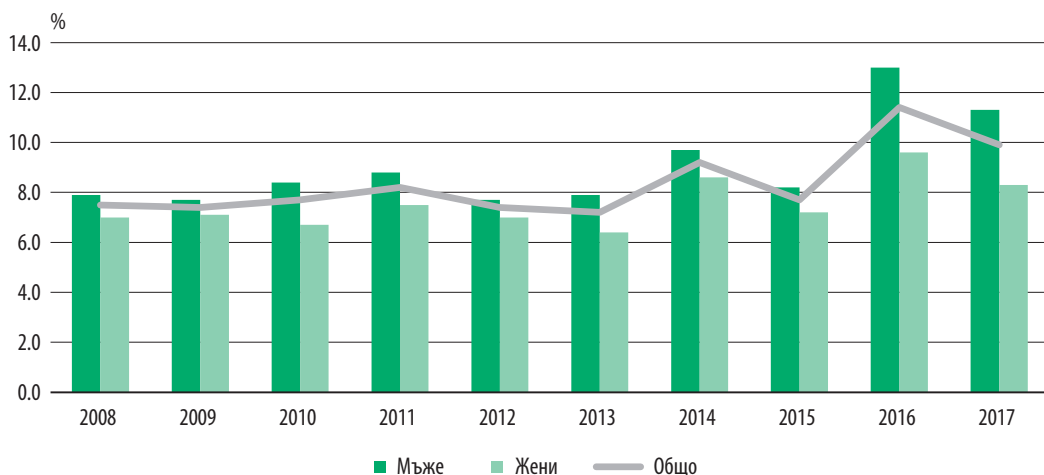


Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

През 2017 г. делът на бедните сред заетите лица във възрастовата група 18 - 64 години намалява спрямо предходната година с 1.6 процентни пункта до 10.0%, като при работещите на непълно работно време рискът за изпадане в бедност е повече от четири пъти по-висок от този при работещите на пълно работно време. Същевременно рискът от бедност сред работещите жени е с 2.9 процентни пункта по-нисък от този при мъжете.



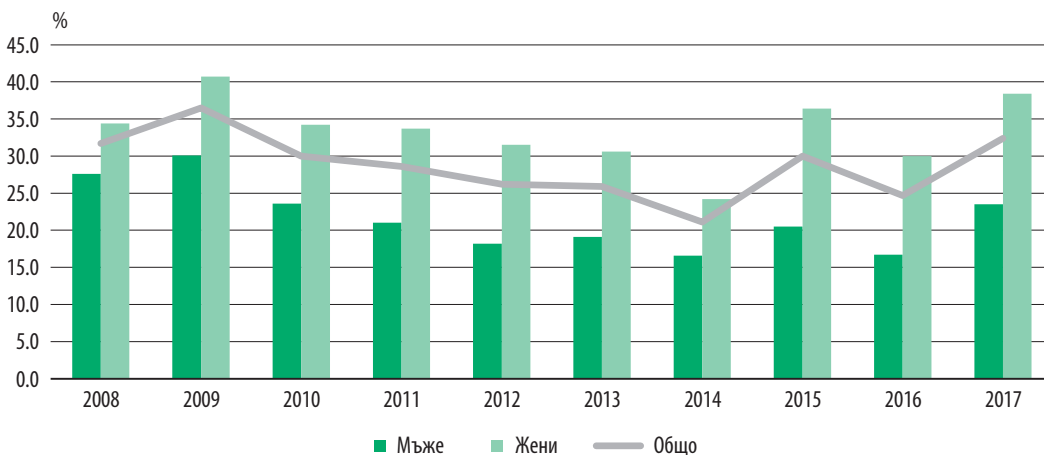
Фиг. 5.10. Относителен дял на бедните при заетите лица по пол



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

През целия наблюдаван период рискът от бедност за пенсионерите е по-висок при жените в сравнение с мъжете. През 2017 г. относителният дял на бедните пенсионери сред жените е по-висок с 14.9 процентни пункта спрямо мъжете.

Фиг. 5.11. Относителен дял на бедните пенсионери по пол



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.



Относителен дял на населението, живеещо с материални лишения, по възрастови групи и пол

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. За оценка на материалните лишения на домакинствата се използват девет въпроса, свързани с потреблението на конкретни стоки и услуги.

През 2017 г. 30.0% от населението живее в материални лишения (ограничения в 4 от 9 показателя). Това е най-ниската стойност за целия наблюдаван период. Както и при другите показатели за бедност, относителният дял на жените, живеещи с материални лишения, е по-висок от този при мъжете.

2. Относителен дял на населението, живеещо с материални лишения, по възраст и пол

| Година на провеждане на изследване | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | |
|------------------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Референтна година на дохода | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | |
| Възраст | Пол | | | | | | | | | | |
| Общо | общо | 41.2 | 41.9 | 45.7 | 43.6 | 44.1 | 43.0 | 33.1 | 34.2 | 31.9 | 30.0 |
| | мъже | 39.6 | 40.1 | 44.2 | 42.5 | 42.9 | 41.6 | 31.7 | 33.0 | 30.4 | 28.8 |
| | жени | 42.8 | 43.5 | 47.2 | 44.6 | 45.3 | 44.4 | 34.3 | 35.3 | 33.4 | 31.1 |
| 0 - 17 години | общо | 40.8 | 43.6 | 46.5 | 45.6 | 46.6 | 46.3 | 38.4 | 37.3 | 36.1 | 33.1 |
| 18 - 64 години | общо | 36.2 | 37.1 | 42.2 | 40.3 | 40.8 | 39.9 | 29.5 | 31.3 | 29.0 | 27.0 |
| | мъже | 34.7 | 35.6 | 41.5 | 40.0 | 40.1 | 40.1 | 29.3 | 31.4 | 28.7 | 27.4 |
| | жени | 37.7 | 38.5 | 42.9 | 40.6 | 41.5 | 39.7 | 29.7 | 31.2 | 29.3 | 26.7 |
| 65 и повече години | общо | 61.0 | 58.4 | 58.1 | 53.7 | 53.2 | 50.7 | 40.3 | 40.9 | 37.5 | 36.3 |
| | мъже | 59.5 | 54.3 | 53.8 | 49.6 | 49.2 | 45.1 | 35.9 | 34.4 | 30.6 | 29.5 |
| | жени | 62.0 | 61.2 | 61.1 | 56.5 | 55.9 | 54.5 | 43.3 | 45.3 | 42.2 | 40.9 |

Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

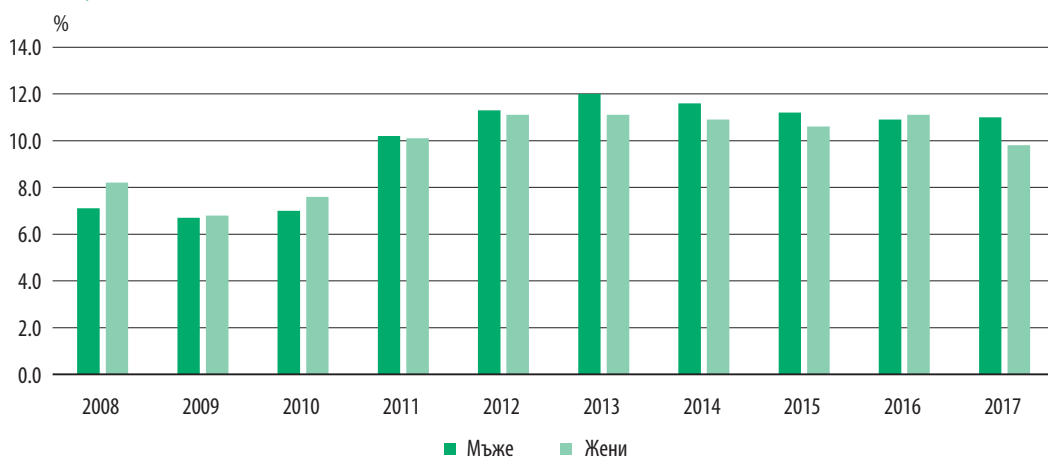
Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, по възрастови групи и пол

Ниската икономическа активност за домакинството се отнася до съотношението между броя месеци, в които всеки член от домакинството във възрастовата група 18 - 59 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява на пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 59 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 59-годишните с изключение на учащите от възрастовата група 18 - 24 години) работят под 20% от техния потенциал през референтния период.

През 2017 г. в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност живеят 409.7 хил. лица на възраст 18 - 59 години, или 10.5% от населението, като спрямо 2016 г. относителният им дял намалява с 0.5 процентни пункта, а делът на мъжете (11.0%) е с 1.2 процентни пункта по-висок от този при жените (9.8%).

Фиг. 5.12. Относителен дял на лицата, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, по пол



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.



Комбиниран индикатор

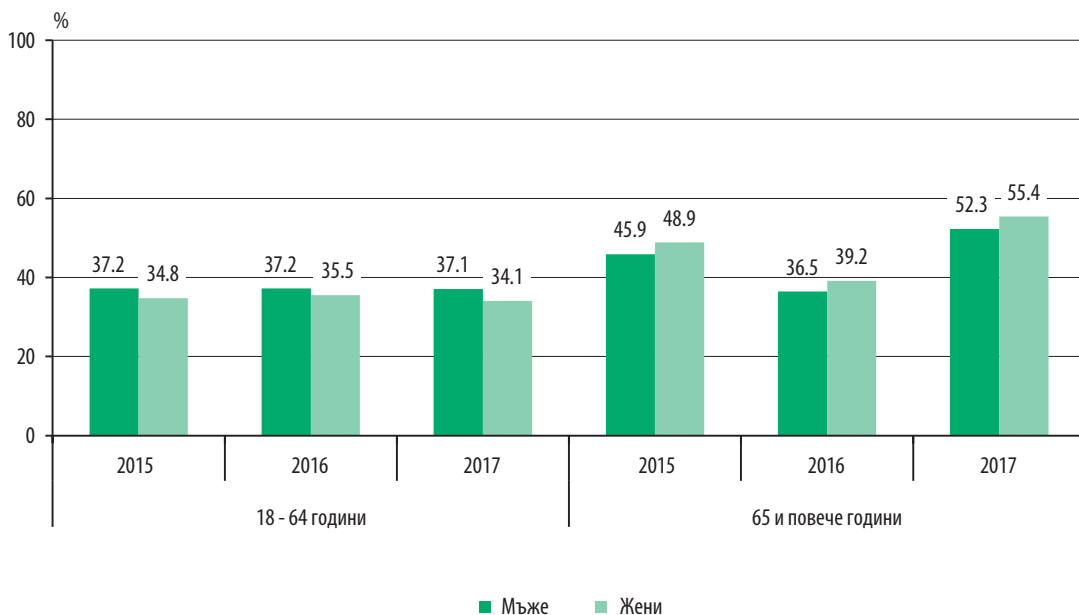
Население в риск от бедност и социално изключване по пол и възраст

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2017 г. 38.9% от населението, или 2 766.6 хил. лица, са били в риск от бедност и социално изключване.

Стойността на показателя намалява с 1.5 процентни пункта спрямо 2016 г. повече при жените - с 1.7 процентни пункта, в сравнение с мъжете - с 1.3 процентни пункта.

Фиг. 5.13. Относителен дял на лицата, живеещи в риск от бедност и социално изключване, по пол



Източник: Годишно изследване „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

6

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

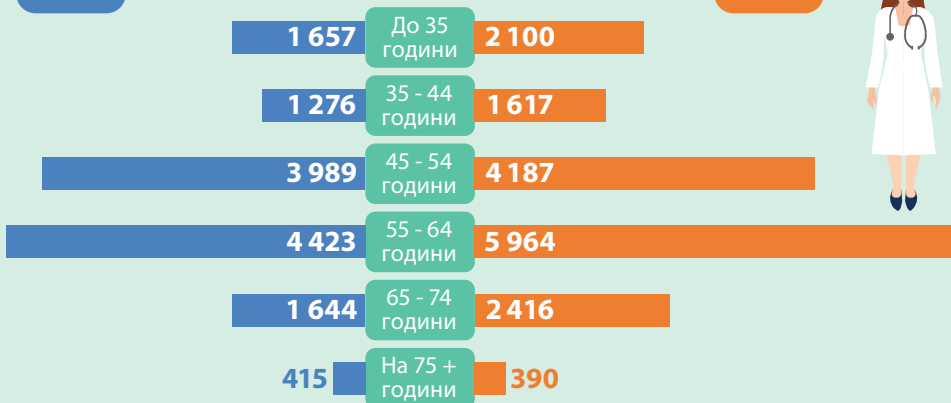




МЪЖЕ
13 404

Лекари по пол и възраст
към 31.12.2017 година

ЖЕНИ
16 674





Статистическата дейност в областта на общественото здравеопазване се осъществява от НСИ и Националния център по обществено здраве и анализи чрез провеждане на статистически изследвания от страна на двете ведомства и териториалните им структури при спазване на законовите изисквания на европейското и националното законодателство. Осигурява се хармонизирана на европейско ниво информация в основните области на статистиката на общественото здравеопазване:

- *Статистика на системата на здравеопазването - ресурси на системата на здравеопазване и дейност на лечебните заведения;*
- *Умирания по причини за смъртта - в съответствие с X ревизия на Международната статистическа класификация на болестите и проблемите, свързани със здравето, на Световната здравна организация;*
- *Изследвания на здравето състояние на населението - репрезентативни изследвания „Здравно интервю“.*

Здравеопазването е един от основните приоритети за европейците, които очакват да имат дълъг живот в добро здраве, да бъдат защитени от заболявания и злополуки, да получават подходящи здравни грижи. В този смисъл статистиката на общественото здравеопазване има ключова роля при вземането на решения и е основен инструмент за мониторинг на политиките в тази област.

Изследователите приемат, че хората оценяват комплексно наличието или отсъствието на заболявания, функционалните ограничения и ограничаването на дейностите в ежедневието, дължащи се на причини, свързани със здравето. Самооценката на здравето в голяма степен зависи от пола и възрастта на анкетираните лица. Мъжете по-често определят здравето си като „много добро“ и „добро“. Данните от проведеното през 2014 г. изследване „Европейско здравно интервю“ показват, че 76.7% от мъжете на възраст 15 - 24 години и 67.3% от жените в същата възрастова група определят здравето си като „много добро“. С напредване на възрастта естествено се увеличава делът на лицата, които оценяват здравето си като „лошо“ и „много лошо“. Почти една трета от жените на възраст 65 и повече години определят здравето си като „лошо“ и „много лошо“.

Наднорменото тегло предразполага към различни заболявания като болести на органите на кръвообращението, диабет и много други. Съществени са различията при разпространението му сред мъжете и жените. Данните от Европейското здравно интервю показват, че с наднормено тегло, включително затлъстяване, са 62.2% от мъжете и 46.8% от жените на възраст 15 и повече години.

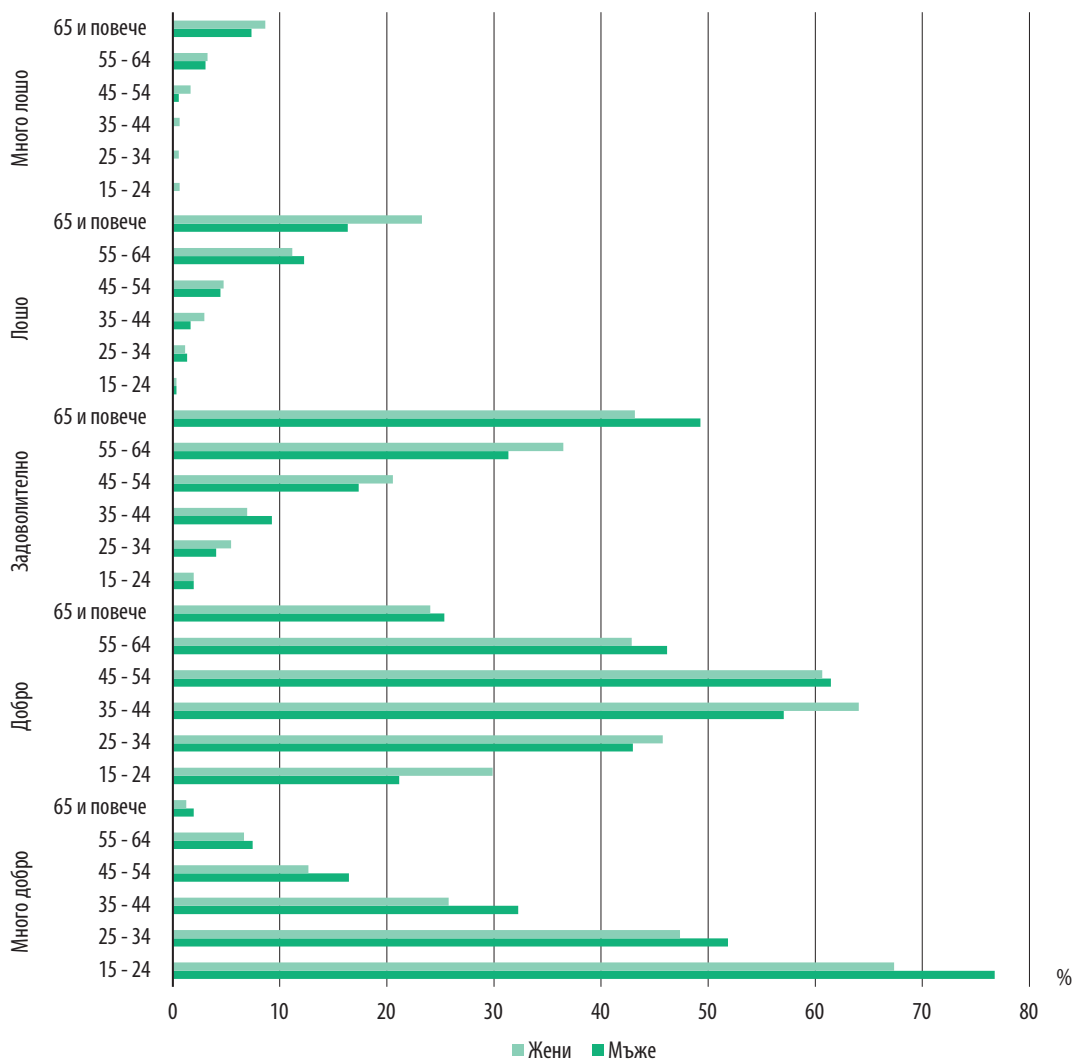
Тютюнопушенето и употребата на алкохол са други рискови фактори за заболяемост. През 2014 г. 36.4% от мъжете и 20.7% от жените на възраст 15 и повече години пушат ежедневно. Делът на ежедневно пушещите е най-голям сред



мъжете на възраст 45 - 54 години (49.1%) и жените на възраст 35 - 44 години (36.4%).

Значителни са различията между мъжете и жените и по отношение на консумацията на алкохол. Всеки ден или почти всеки ден през 2014 г. алкохол са употребявали 14.9% от мъжете и 3.6% от жените. Два пъти повече са жените, които „никога или не и през последните 12 месеца“ не са консумирали алкохол.

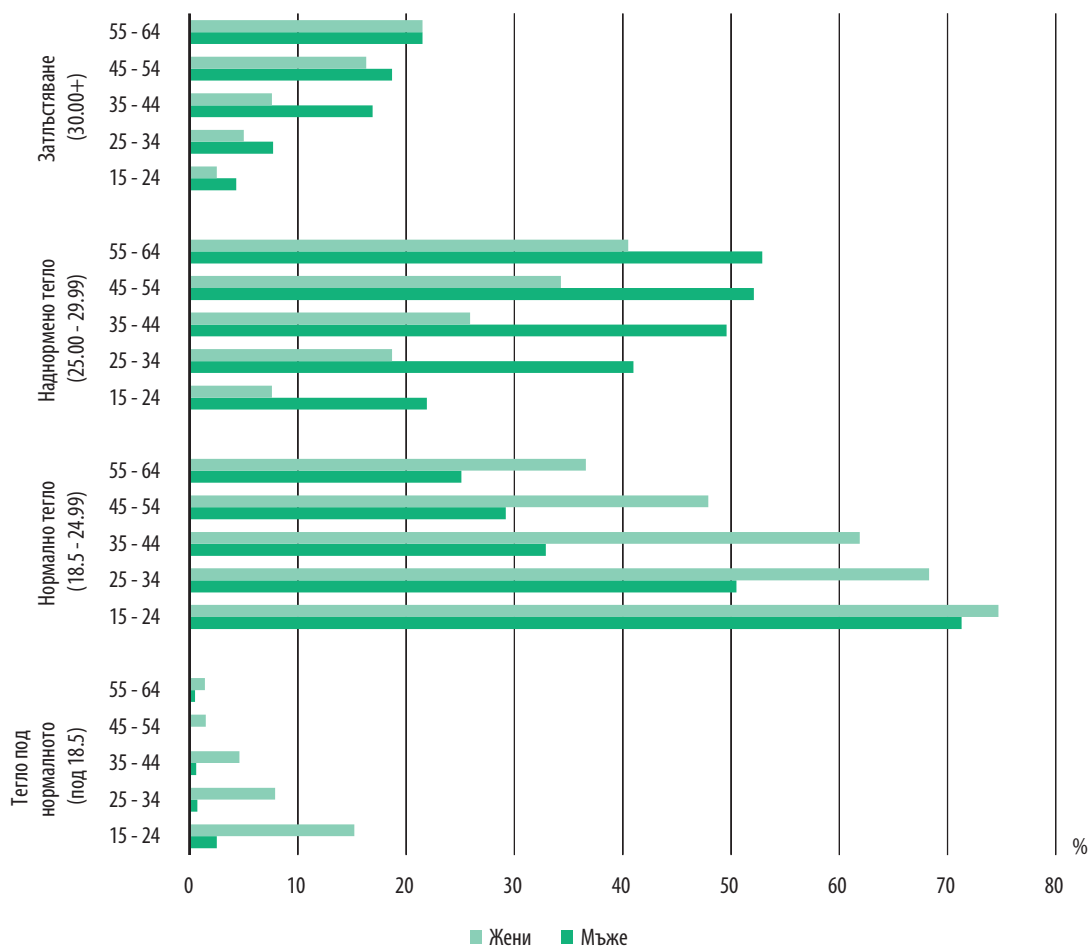
Фиг. 6.1. Самооценка на здравето по възрастови групи през 2014 година



Източник: Европейско здравно интервю - 2014 година.



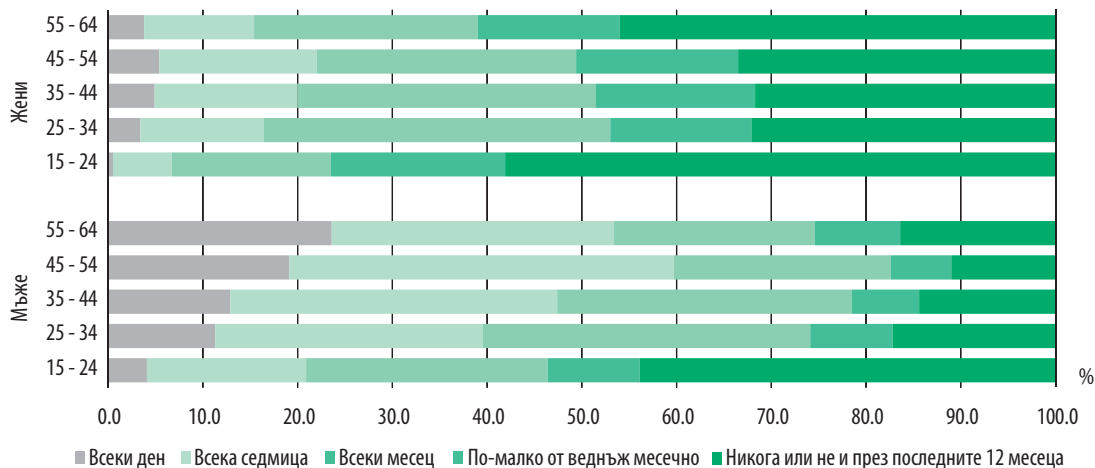
Фиг. 6.2. Индекс на телесна маса по възрастови групи през 2014 година



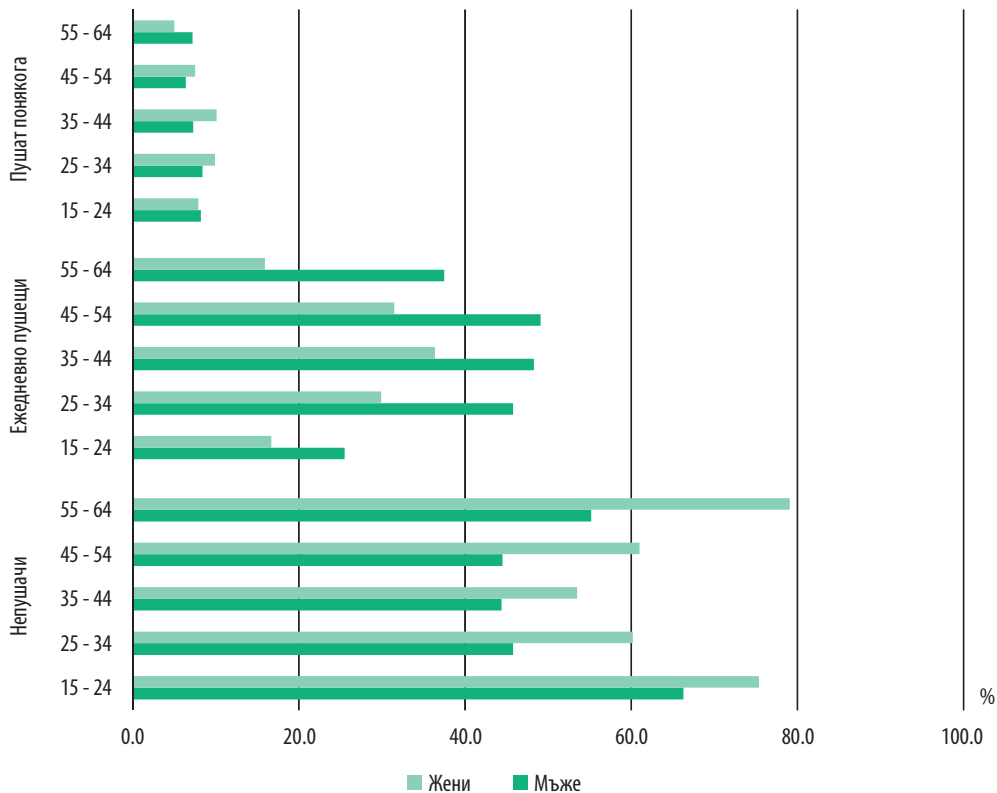
Източник: Европейско здравно интервю - 2014 година.



Фиг. 6.3. Употреба на алкохол по честота и възрастови групи през 2014 година



Фиг. 6.4. Тютюнопушене по възраст през 2014 година



Източник: Европейско здравно интервю - 2014 година.



В България още през 1892 г. в „листчето на умирация“ се предвижда вписването на причините за смъртта. През 1900 - 1901 г. се правят първите опити за събиране и статистическа обработка на информацията за умирацията по причини. За първи път такива данни се публикуват през 1927 г., обхващайки постепенно всички градове. Сега изследването „Умиряния по причини и смъртност по причини“ ежегодно е част от програмата на Националния статистически институт.

Общият брой на умирацията през 2017 г. е 109 791 души, като мъжете са 56 781, а жените - 53 010. Коефициентите на смъртност по пол са съответно 1 652.4¹ на 100 000 мъже и 1 456.4 на 100 000 жени. Причините за умирация запазват относително устойчива структура в продължение на десетилетия.

Основните причини за смърт сред цялото население са болестите на органите на кръвообращението. На тях се дължат около две трети от умирацията в страната. През последното десетилетие интензитетът на умирацията от болести на органите на кръвообращението при жените нараства с по-бързи темпове от този на мъжете. В резултат на това от 2012 г. коефициентите на смъртност на жените са по-високи от тези на мъжете.

Коефициентът на смъртност от болести на органите на кръвообращението през 2017 г. е 1 017.5 на 100 000 души от населението, като интензитетът сред мъжете е 1 012.2 на 100 000 мъже, а при жените - 1 022.5 на 100 000 жени. Относителните дялове на починалите от болести на органите на кръвообращението в детската и юношеската възраст (0 - 19 навършени години) са с почти еднакви стойности при двата пола. В активните възрасти обаче от 20 до 64 години делът на умирацията от тези болести при мъжете превишава този при жените, а коефициентите на смъртност са над 2.5 пъти по-високи за мъжете отколкото за жените.

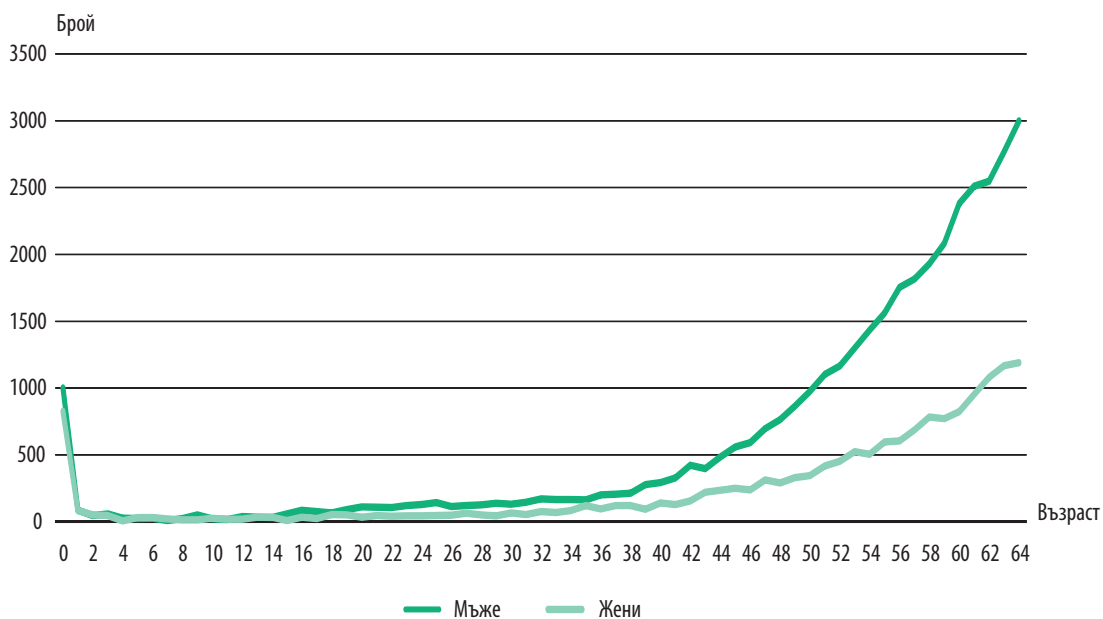
На второ място, като причини за смърт сред цялото население, са новообразуванията, на които през 2017 г. се дължат 15.9% от всички умирация. Смъртността от новообразувания е 246.3 на 100 000 души. Починалите мъже са 10 106, а жените - 7 323. Коефициентите на смъртност са съответно 294.1 на 100 000 мъже и 201.2 на 100 000 жени.

През 2017 г. поради външни причини, несвързани със заболявания, са починали 2 696 души (2.5%), от които 1 934 мъже и 762 жени. Външните причини за смърт се определят като предотвратими причини, тъй като включват случаи, чиято етиология е породена и свързана с начина на живот и фактори от околната среда и инфраструктурата. Съществени са различията в коефициентите на смъртност от външни причини при двата пола - стойността на показателя за мъжете е 2.7 пъти по-висока от тази на жените (респективно 56.3 и 20.9 на 100 000 души от съответното население).

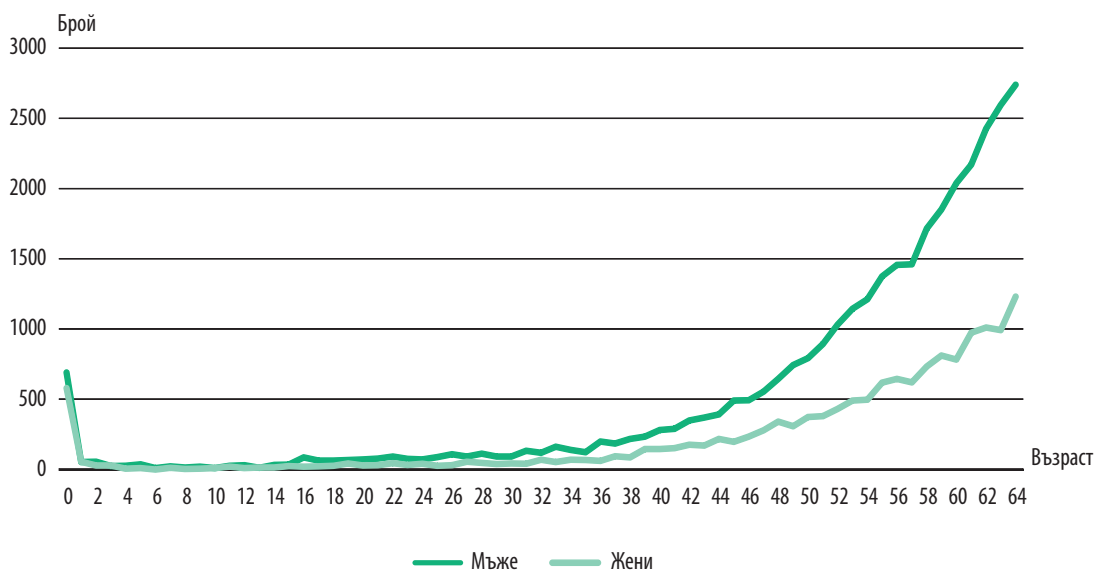
¹ Коефициентите на смъртност по причини се изчисляват като съотношение между броя на умрелите от определена причина и средногодишния брой на съответното население. Изчисляват се на 100 000 души от населението.



Фиг. 6.5. Смъртност по възраст на лицата от 0 до 64 години на 100 000 души от населението през 2007 година

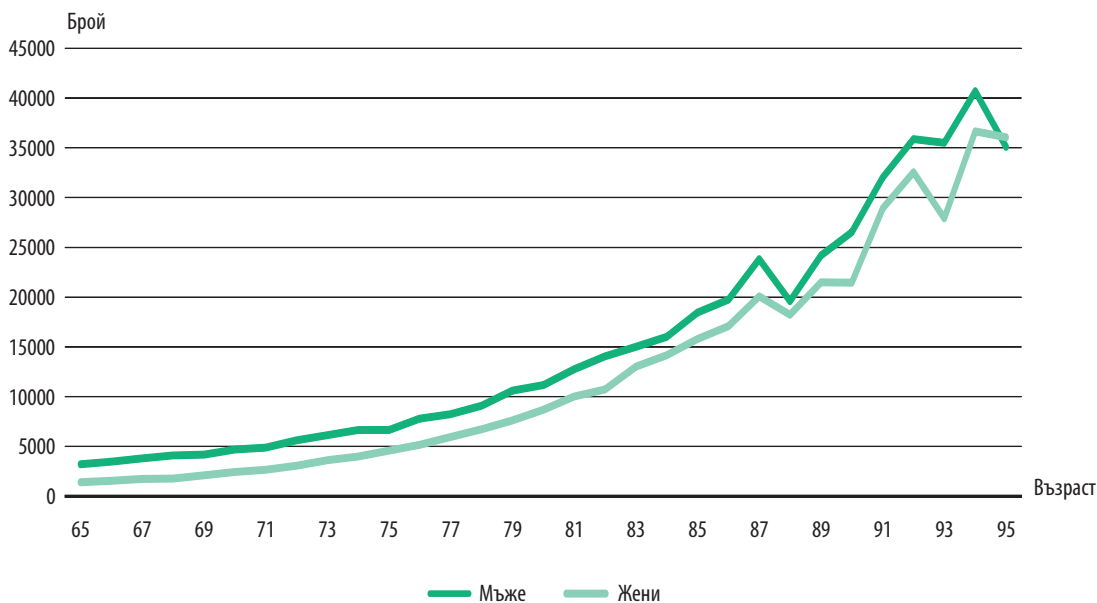


Фиг. 6.6. Смъртност по възраст на лицата от 0 до 64 години на 100 000 души от населението през 2017 година

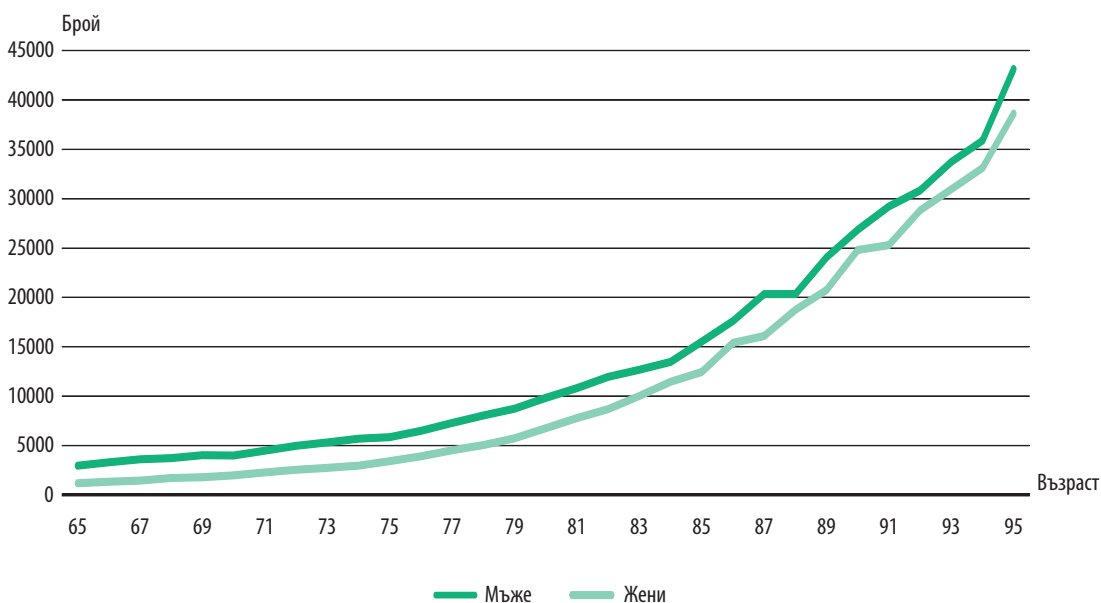




Фиг. 6.7. Смъртност по възраст на лицата от 65 до 95 години на 100 000 души от населението през 2007 година



Фиг. 6.8. Смъртност по възраст на лицата от 65 до 95 години на 100 000 души от населението през 2017 година





1. Умирания по причини за смъртта по класове болести през 2017 година

| Класове болести - МКБ, 10 ревизия | Общо | Мъже | Жени |
|--|---------------|--------------|--------------|
| Брой | | | |
| Общо | 109791 | 56781 | 53010 |
| Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99) | 701 | 413 | 288 |
| Клас II. Новообразувания (C00-D48) | 17429 | 10106 | 7323 |
| Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89) | 140 | 79 | 61 |
| Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90) | 1585 | 713 | 872 |
| Клас V. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99) | 78 | 44 | 34 |
| Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99) | 884 | 462 | 422 |
| Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59) | 1 | 1 | - |
| Клас VIII. Болести на ухото и мастоидния израстък (H60-H95) | - | - | - |
| Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (I00-I99) | 71997 | 34782 | 37215 |
| Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99) | 4561 | 2706 | 1855 |
| Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93) | 3877 | 2569 | 1308 |
| Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99) | 55 | 20 | 35 |
| Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99) | 34 | 14 | 20 |
| Клас XIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99) | 1552 | 833 | 719 |
| Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99) | 5 | - | 5 |
| Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96) | 208 | 123 | 85 |
| Клас XVII. Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99) | 105 | 56 | 49 |
| Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклаифицирани другаде (R00-R99) | 3883 | 1926 | 1957 |
| Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98) | 2696 | 1934 | 762 |



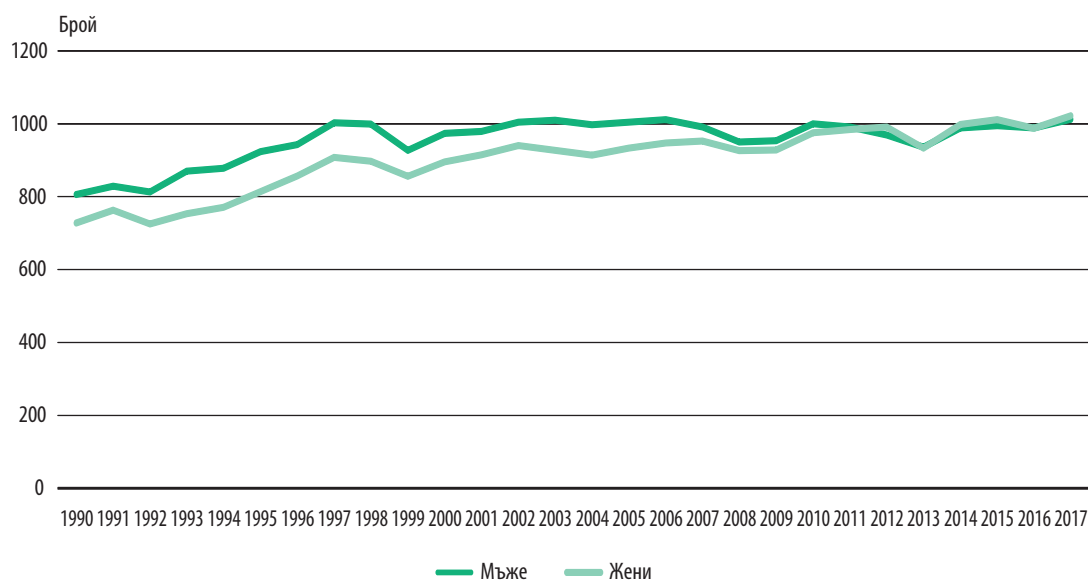
1. Умирания по причини за смъртта по класове болести през 2017 година

(Продължение и край)

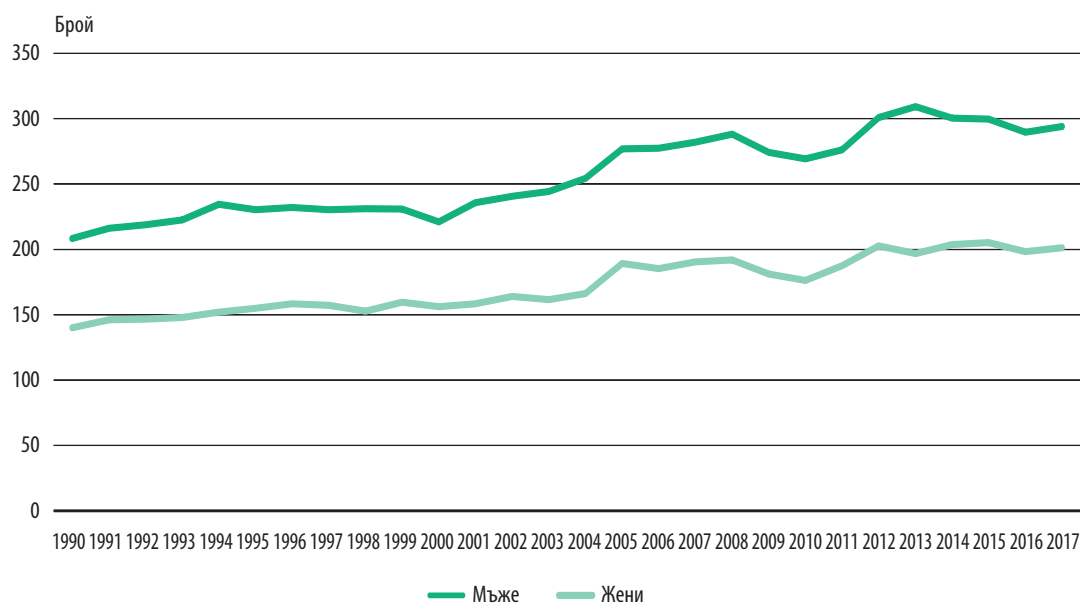
| Класове болести - МКБ, 10 ревизия | Общо | Мъже | Жени |
|--|---------------|---------------|---------------|
| На 100 000 души от населението | | | |
| Общо | 1551.6 | 1652.4 | 1456.4 |
| Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99) | 9.9 | 12.0 | 7.9 |
| Клас II. Новообразувания (C00-D48) | 246.3 | 294.1 | 201.2 |
| Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89) | 2.0 | 2.3 | 1.7 |
| Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90) | 22.4 | 20.7 | 24.0 |
| Клас V. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99) | 1.1 | 1.3 | 0.9 |
| Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99) | 12.5 | 13.4 | 11.6 |
| Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59) | 0.0 | 0.0 | - |
| Клас VIII. Болести на ухото и мастоидния израстък (H60-H95) | - | - | - |
| Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (I00-I99) | 1017.5 | 1012.2 | 1022.5 |
| Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99) | 64.5 | 78.7 | 51.0 |
| Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93) | 54.8 | 74.8 | 35.9 |
| Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99) | 0.8 | 0.6 | 1.0 |
| Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99) | 0.5 | 0.4 | 0.5 |
| Клас XIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99) | 21.9 | 24.2 | 19.8 |
| Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99) | 0.1 | - | 0.1 |
| Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96) | 2.9 | 3.6 | 2.3 |
| Клас XVII. Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99) | 1.5 | 1.6 | 1.3 |
| Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклаифицирани другаде (R00-R99) | 54.9 | 56.1 | 53.8 |
| Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98) | 38.1 | 56.3 | 20.9 |



Фиг. 6.9. Смъртност от болести на органите на кръвообращението (I00-I99) на 100 000 души от населението

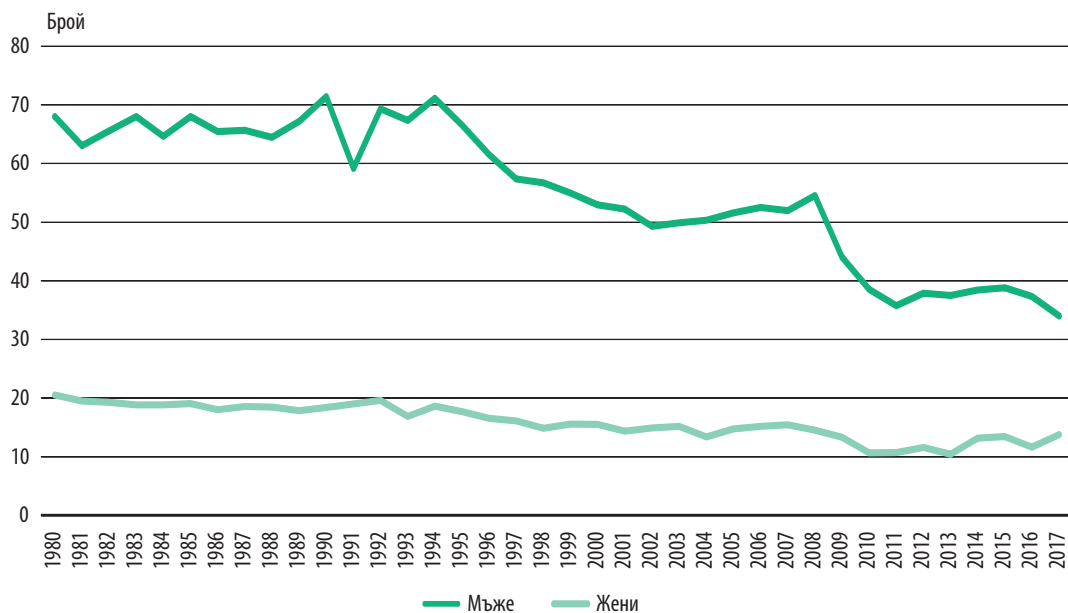


Фиг. 6.10. Смъртност от новообразувания (C00-D48) на 100 000 души от населението

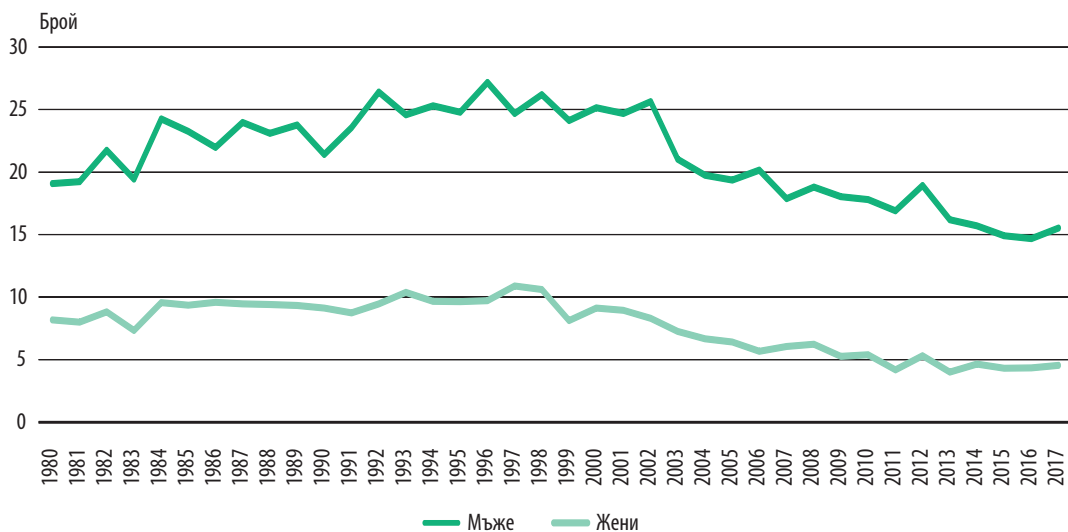




Фиг. 6.11. Смъртност от злополуки (V01-X59, Y85-Y86) на 100 000 души от населението



Фиг. 6.12. Смъртност от умишлено самонараняване (X60-X84) на 100 000 души от населението





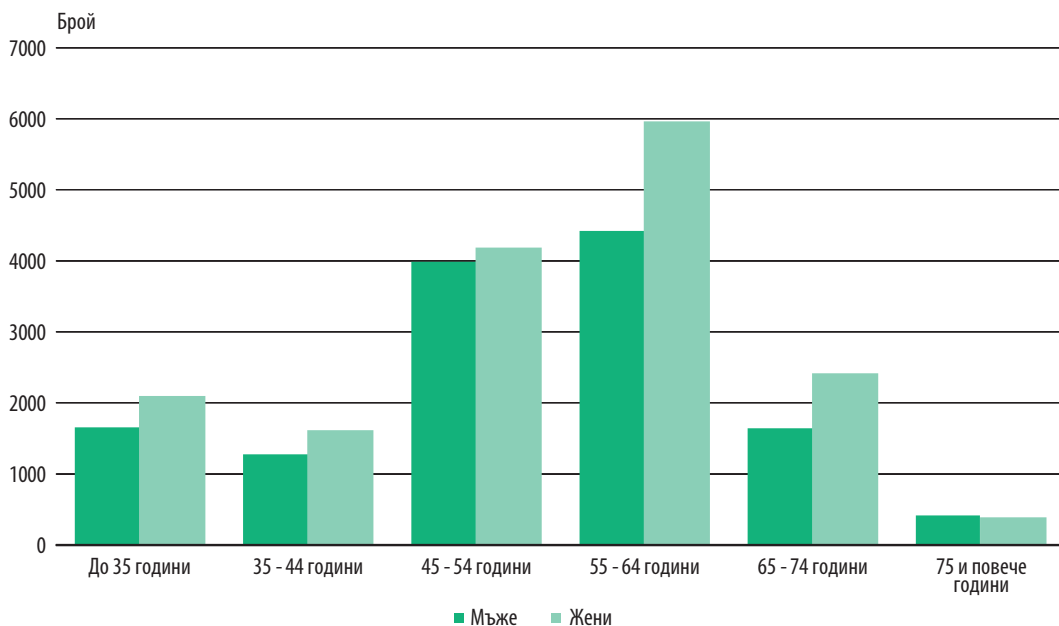
Към 31.12.2017 г. броят на практикуващите лекари е 30 078, от тях мъжете са 13 404 (44.6%), а жените - 16 674 (55.4%).

Най-голям е делът на лекарите във възрастовата група 55 - 64 години - 10 387 (34.5%). От тях мъжете са 4 423, или 33.0% от всички мъже, а жените са 5 964, или 35.8% от всички жени.

Младите практикуващи лекари - на възраст до 35 години, са 3 757 (12.5%), като мъжете са 1 657, а жените - 2 100.

Най-възрастните лекари (на 65 и повече години) са 4 865, или 16.2%, от тях мъжете са 2 059, а жените - 2 806 (фиг. 6.13).

Фиг. 6.13. Лекари по пол и възраст към 31.12.2017 година



7

ТЕХНОЛОГИИ



МЪЖЕ

Технологии

2017

ЖЕНИ



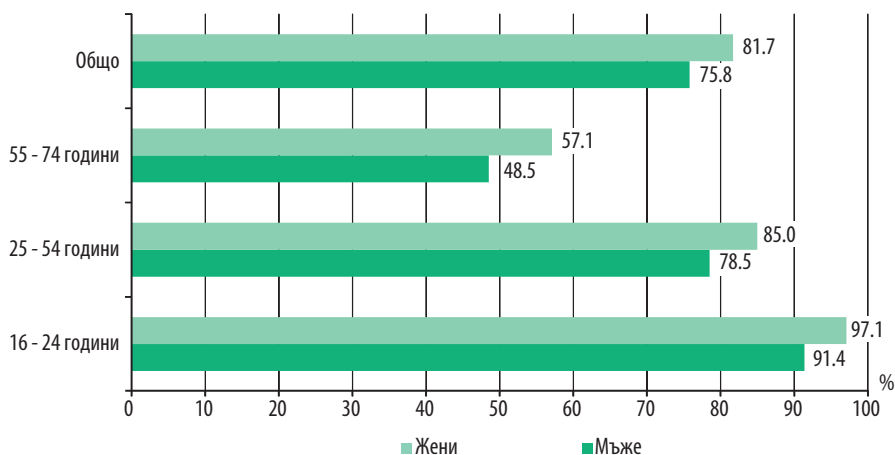
Източник на данните е Изследването за използването на информационно-комуникационни технологии в домакинствата и от лицата през 2017 г., НСИ.

През 2017 г. мъжете са малко по-активни при редовното използване на компютри и интернет в сравнение с жените. 59.7% от мъжете са използвали компютри всеки ден или поне веднъж седмично, а 63.0% - интернет, докато при жените относителните дялове са съответно 58.0 и 60.8%.

Използване на интернет

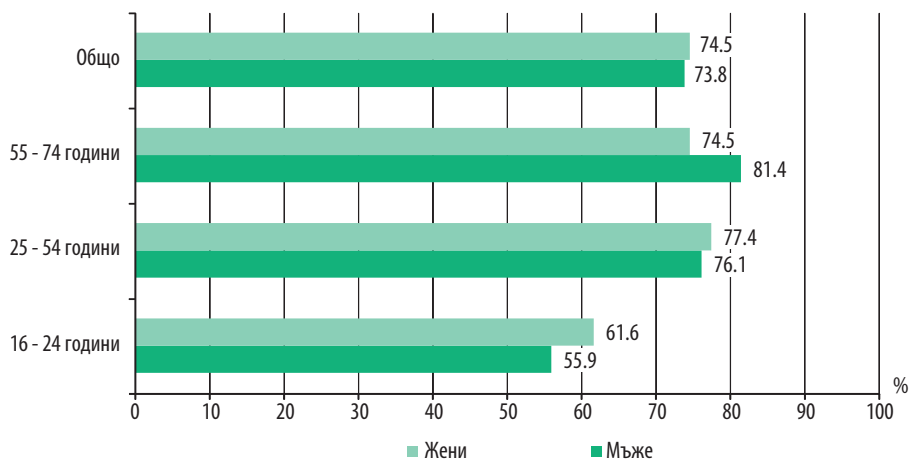
Жените използват интернет за участие в социалните мрежи повече от мъжете (81.7% от жените и 75.8% от мъжете, които са използвали интернет през последните три месеца), докато при четенето на новини онлайн почти няма разлика между двата пола - 74.5% от жените и 73.8% от мъжете.

Фиг. 7.1. Относителен дял на лицата, които са използвали интернет за участие в социалните мрежи, от всички лица, използвали интернет през последните три месеца, по пол и възрастови групи през 2017 година





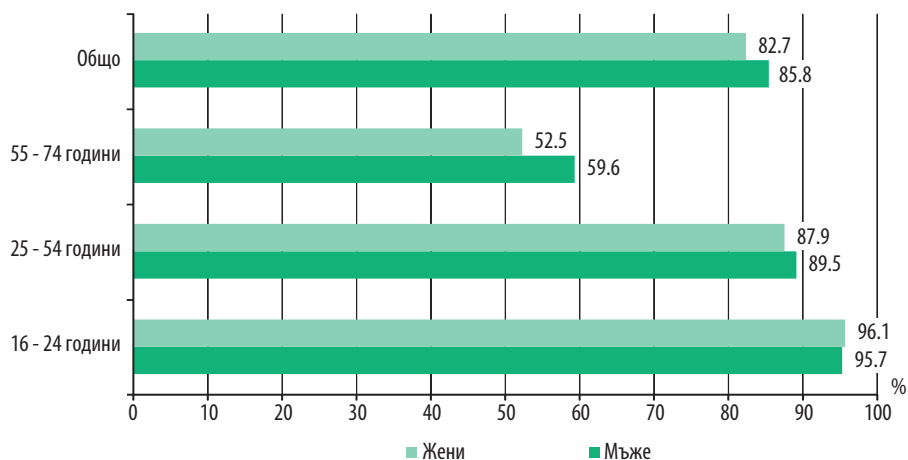
Фиг. 7.2. Относителен дял на лицата, които са използвали интернет за четене на новини, вестници, списания онлайн, от всички лица, използвали интернет през последните три месеца, по пол и възрастови групи през 2017 година



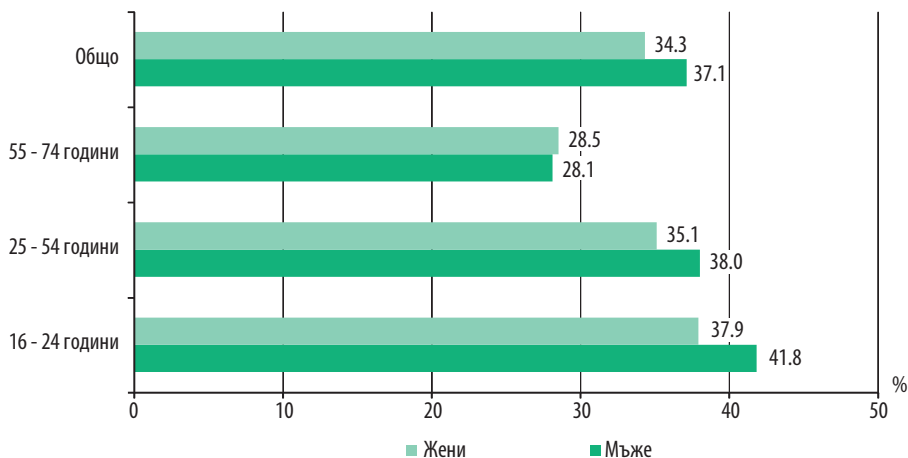
Използване на мобилни устройства

Повече мъже отколкото жени използват мобилни устройства за достъп до интернет извън дома или работното място. Мобилен телефон или смартфон се предпочита от 85.8% от мъжете и 82.7% от жените, които са използвали интернет през последните три месеца, а лаптоп или таблет - съответно от 37.1% от мъжете и 34.3% от жените.

Фиг. 7.3. Относителен дял на лицата, които са използвали мобилен телефон или смартфон за достъп до интернет извън дома или работното място, от всички лица, използвали интернет през последните три месеца, по пол и възрастови групи през 2017 година



Фиг. 7.4. Относителен дял на лицата, които са използвали лаптоп или таблет за достъп до интернет извън дома или работното място, от всички лица, използвали интернет през последните три месеца, по пол и възрастови групи през 2017 година

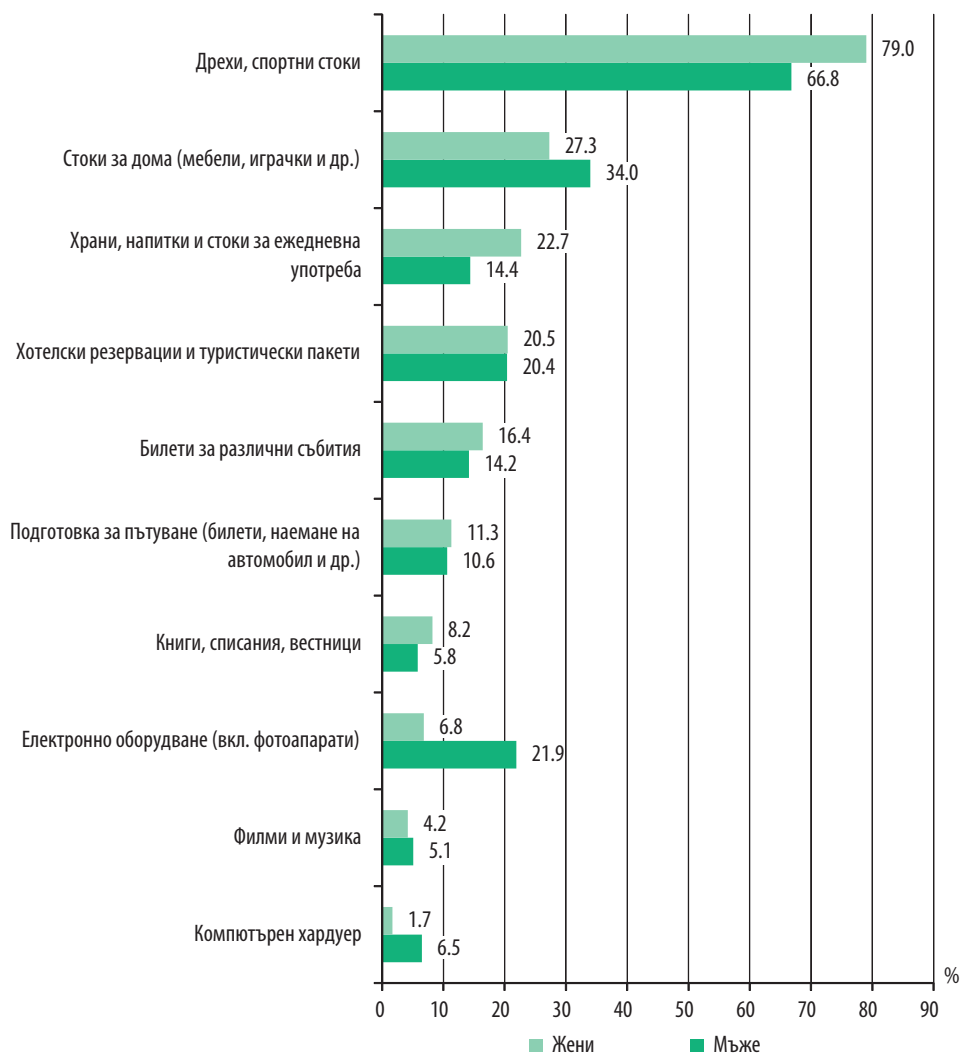




Електронна търговия

Много повече жени отколкото мъже купуват дрехи по интернет (79.0% от жените в сравнение с 66.8% от мъжете, които са пазарували онлайн през последните 12 месеца), докато мъжете купуват повече електронно оборудване - 21.9% от мъжете и 6.8% от жените.

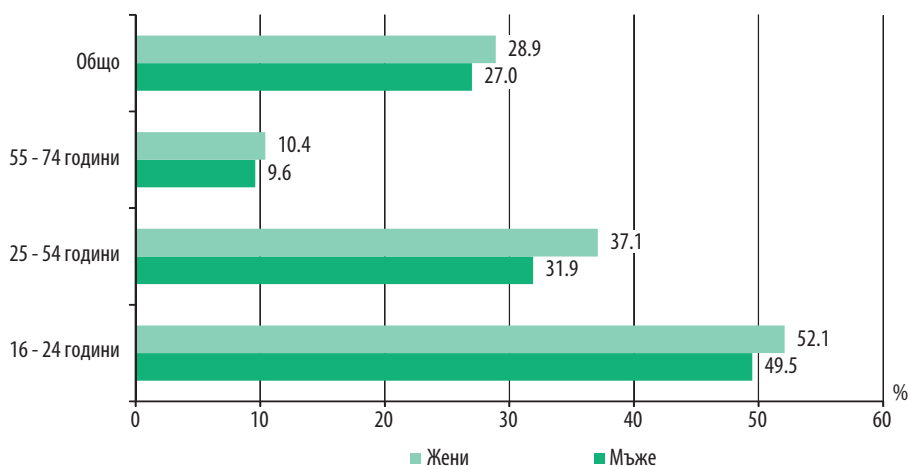
Фиг. 7.5. Относителен дял на лицата по видове стоки или услуги, закупени по интернет, от всички лица, поръчвали/купували стоки или услуги онлайн през последните 12 месеца, по пол през 2017 година



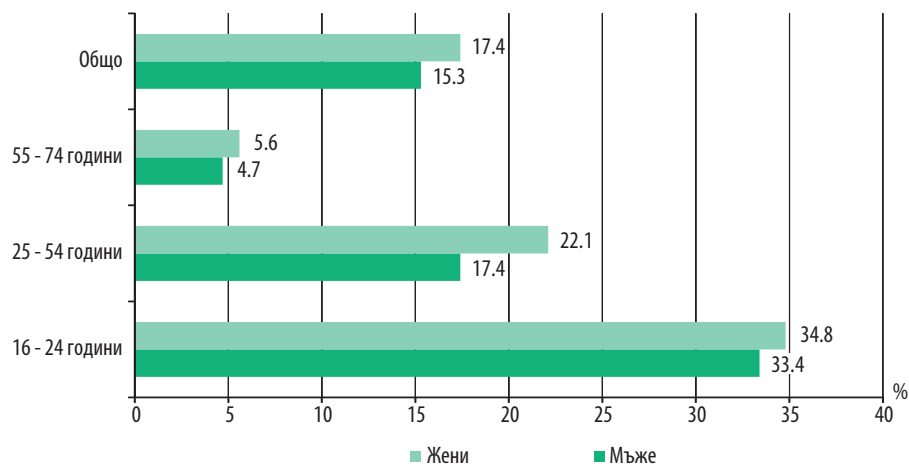
Е-умения

Жените по-често използват софтуер за текстообработка и електронни таблици в сравнение с мъжете, докато повече мъже (22.5%) отколкото жени (17.3%) се справят с инсталиране на софтуер или приложения.

Фиг. 7.6. Относителен дял на лицата, които са използвали софтуер за текстообработка през последните 12 месеца, от всички лица по пол и възрастови групи през 2017 година

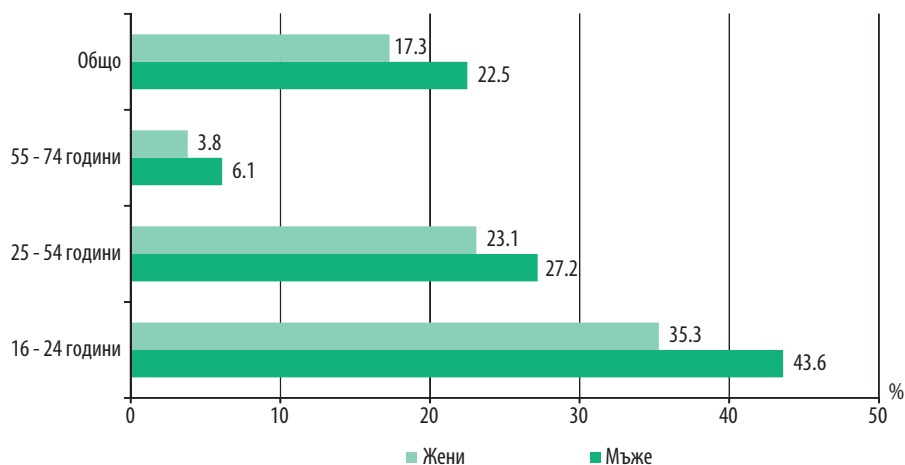


Фиг. 7.7. Относителен дял на лицата, които са използвали електронни таблици през последните 12 месеца, от всички лица по пол и възрастови групи през 2017 година





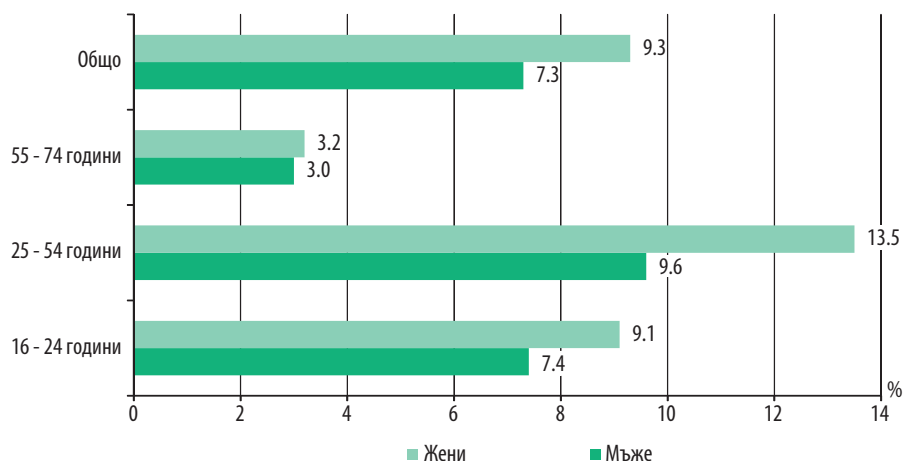
Фиг. 7.8. Относителен дял на лицата, които са инсталирали софтуер или приложения през последните 12 месеца, от всички лица по пол и възрастови групи през 2017 година



Е-правление

При използването на предлаганите онлайн услуги от публичната администрация и по-конкретно при подаване на попълнени официални документи или формуляри по интернет през последните 12 месеца жените са по-активни от мъжете - съответно 9.3 и 7.3%.

Фиг. 7.9. Относителен дял на лицата, които са използвали интернет за подаване на попълнени официални документи или формуляри през последните 12 месеца, от всички лица по пол и възрастови групи през 2017 година



8

ПРАВОСЪДИЕ И ПРЕСТЪПНОСТ



Осъдени лица
с влезли в сила присъди по пол



91.7%

23 662

2017

2 138

93.4%

36 481

2010

2 589

92.3%

28 061

2000

2 344

МЪЖЕ

година



8.3%

6.6%

7.7%

ЖЕНИ



Гарантирането на сигурността на българските граждани и борбата с престъпността е един от основните приоритети и актуална тема в обществените дебати в последните години, която придобива все по-голямо значение. Наличието на навременни и достоверни статистически данни за престъпността е решаващо за процеса на подготовка и провеждане на адекватни политики и мерки за борба с нарушителите на закона. Източници на данни в тази област на социално-икономическия живот в страната ни освен Националния статистически институт са Министерство на вътрешните работи, Прокуратура на Република България, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерството на правосъдието.

Данните на НСИ за престъпленията, завършили с осъждане, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди показват съществени различия при мъжете и жените. През периода 1990 - 2016 г. относителният дял на осъдените мъже варира от 85.9% през 1990 г. до 91.1% през 2016 година. Тенденцията в структурата на осъдените лица при разпределението им по пол от предходните години се запазва и през 2017 г., когато осъдените мъже са 91.7%, а жените - 8.3% от всички осъдени лица с влезли в сила присъди.

Данните на НСИ отчитат и различия в разпределението по пол по вида на извършваните престъпления. През 2017 г. с най-голям относителен дял сред осъдените жени са тези на извършилите престъпления против собствеността (25.3% от всички осъдени жени), следвани от осъдените за престъпления против стопанството (22.8%), докато 47.2% от осъдените мъже са с присъди за извършени общоопасни престъпления.

1. Престъпления, завършили с осъждане, по глави от Наказателния кодекс и по пол на извършителите през 2016 и 2017 година

| Глави от НК | 2016 | | | 2017 | | |
|--|--------------|--------------|-------------|--------------|--------------|-------------|
| | общо | мъже | жени | общо | мъже | жени |
| Общо | 28119 | 25512 | 2607 | 26753 | 24637 | 2116 |
| Престъпления против Републиката | - | - | - | - | - | - |
| Престъпления против личността | 1770 | 1684 | 86 | 1745 | 1664 | 81 |
| Престъпления против правата на гражданите | 235 | 169 | 66 | 261 | 189 | 72 |
| Престъпления против брака, семейството и младежта | 826 | 713 | 113 | 749 | 619 | 130 |
| Престъпления против собствеността | 6345 | 5745 | 600 | 5692 | 5186 | 506 |
| Престъпления против стопанството | 2349 | 1688 | 661 | 2009 | 1537 | 472 |
| Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система | 135 | 92 | 43 | 141 | 103 | 38 |
| Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции | 2401 | 2172 | 229 | 1681 | 1488 | 193 |
| Престъпления против спорта | 1 | 1 | - | 1 | 1 | - |
| Документни престъпления | 1276 | 944 | 332 | 1035 | 884 | 151 |
| Компютърни престъпления | 4 | 4 | - | 1 | 1 | - |
| Престъпления против реда и общественото спокойствие | 566 | 510 | 56 | 597 | 563 | 34 |
| Общоопасни престъпления | 12201 | 11781 | 420 | 12837 | 12398 | 439 |
| Престъпления против отбранителната способност на Републиката, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация | 2 | 1 | 1 | - | - | - |
| Военни престъпления | 8 | 8 | - | 4 | 4 | - |
| Престъпления против мира и човечеството | - | - | - | - | - | - |

2. Обвиняеми лица по пол през 2016 и 2017 година

(Брой)

| Глави от НК | 2016 | | | 2017 | | |
|--|--------------|--------------|-------------|--------------|--------------|-------------|
| | общо | мъже | жени | общо | мъже | жени |
| Общо¹ | 34101 | 30900 | 3201 | 33629 | 30738 | 2891 |
| Престъпления против Републиката | - | - | - | - | - | - |
| Престъпления против личността | 1684 | 1580 | 104 | 1973 | 1808 | 165 |
| Престъпления против правата на гражданите | 239 | 169 | 70 | 277 | 201 | 76 |
| Престъпления против брака, семейството и младежта | 1009 | 856 | 153 | 904 | 738 | 166 |
| Престъпления против собствеността | 7653 | 6978 | 675 | 6618 | 6053 | 565 |
| Престъпления против стопанството | 2488 | 1791 | 697 | 2097 | 1596 | 501 |
| Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система | 145 | 100 | 45 | 152 | 109 | 43 |
| Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции | 2742 | 2409 | 333 | 1796 | 1547 | 249 |
| Престъпления против спорта | 1 | 1 | - | 1 | 1 | - |
| Документни престъпления | 911 | 784 | 127 | 878 | 768 | 110 |
| Компютърни престъпления | 4 | 2 | 2 | 2 | 2 | - |
| Престъпления против реда и общественото спокойствие | 604 | 544 | 60 | 642 | 595 | 47 |
| Общопасни престъпления | 11880 | 11450 | 430 | 11782 | 11351 | 431 |
| Престъпления против отбранителната способност на Републиката, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация | 1 | - | 1 | 1 | 1 | - |
| Военни престъпления | 12 | 12 | - | 8 | 7 | 1 |
| Престъпления против мира и човечеството | - | - | - | - | - | - |

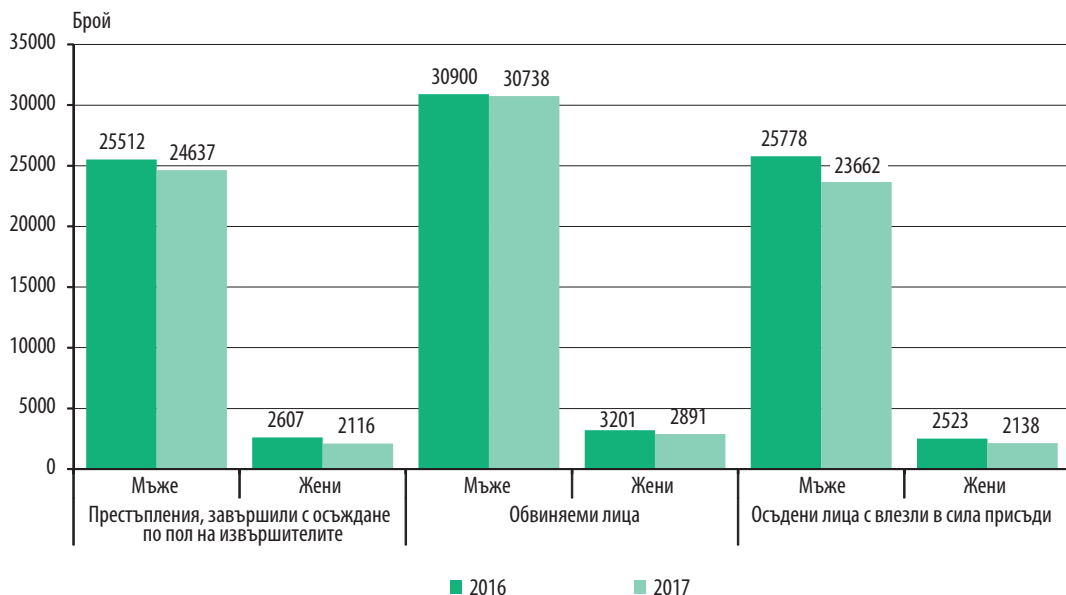
¹ В общия брой на обвиняемите лица са включени и лицата с наложени административни наказания по чл. 78а от НК, които не участват в разпределението по глави.

3. Осъдени лица с влезли в сила присъди по пол през 2016 и 2017 година

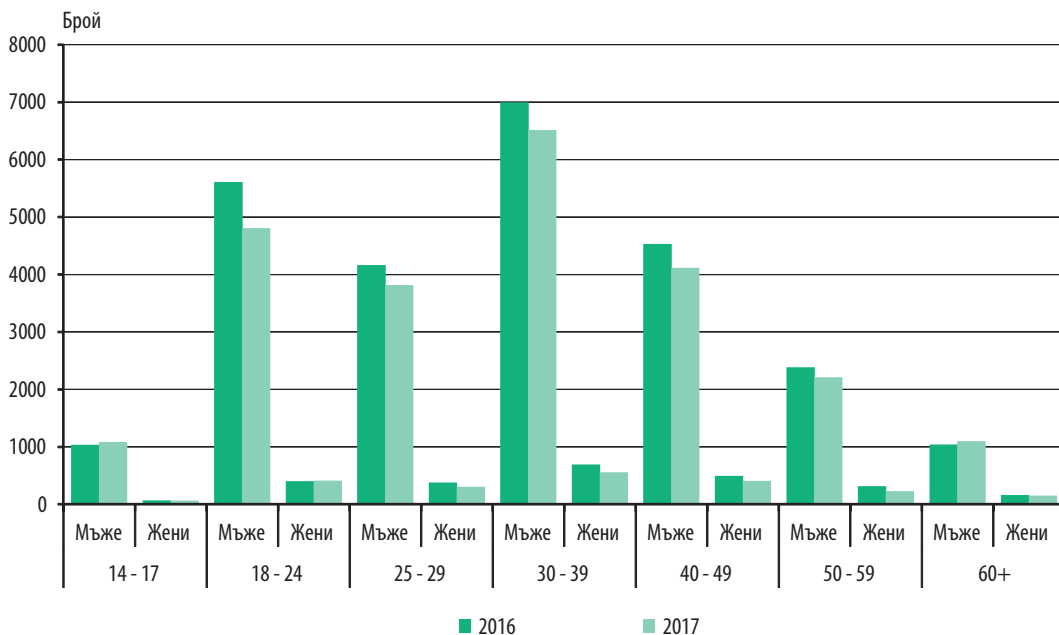
(Брой)

| Глави от НК | 2016 | | | 2017 | | |
|--|--------------|--------------|-------------|--------------|--------------|-------------|
| | общо | мъже | жени | общо | мъже | жени |
| Общо | 28301 | 25778 | 2523 | 25800 | 23662 | 2138 |
| Престъпления против Републиката | - | - | - | - | - | - |
| Престъпления против личността | 1464 | 1397 | 67 | 1509 | 1443 | 66 |
| Престъпления против правата на гражданите | 226 | 157 | 69 | 260 | 187 | 73 |
| Престъпления против брака, семейството и младежта | 785 | 661 | 124 | 699 | 566 | 133 |
| Престъпления против собствеността | 7431 | 6781 | 650 | 6427 | 5887 | 540 |
| Престъпления против стопанството | 2410 | 1734 | 676 | 2023 | 1535 | 488 |
| Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система | 121 | 82 | 39 | 136 | 97 | 39 |
| Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции | 2689 | 2376 | 313 | 1732 | 1497 | 235 |
| Престъпления против спорта | 1 | 1 | - | 1 | 1 | - |
| Документни престъпления | 868 | 753 | 115 | 830 | 728 | 102 |
| Компютърни престъпления | 2 | 2 | - | 1 | 1 | - |
| Престъпления против реда и общественото спокойствие | 561 | 508 | 53 | 595 | 550 | 45 |
| Общопасни престъпления | 11737 | 11321 | 416 | 11582 | 11165 | 417 |
| Престъпления против отбранителната способност на Републиката, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация | 1 | - | 1 | - | - | - |
| Военни престъпления | 5 | 5 | - | 5 | 5 | - |
| Престъпления против мира и човечеството | - | - | - | - | - | - |

Фиг. 8.1. Престъпления, завършили с осъждане, по пол на извършителите, обвиняеми и осъдени лица с влезли в сила присъди през 2016 и 2017 година

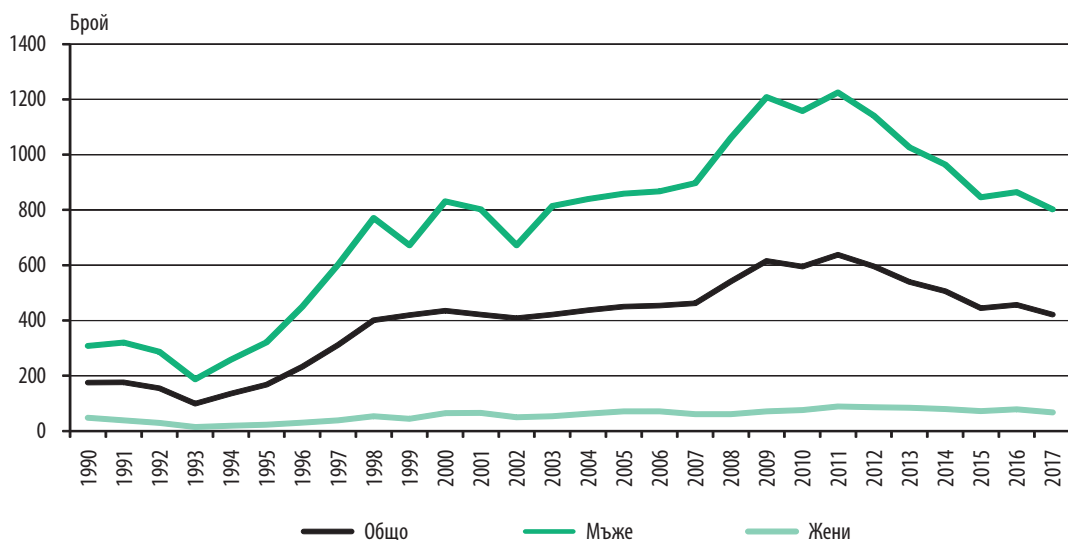


Фиг. 8.2. Осъдени лица с влезли в сила присъди през 2016 и 2017 г. по пол и възрастови групи



През периода 1990 - 2016 г. коефициентът на криминална активност на мъжете на 100 000 души от наказателноотговорните мъже (на възраст 14 и повече навършени години) нараства от 308 през 1990 г. до 865 през 2016 г., а на жените - от 48 (1990 г.) до 79 през 2016 година. През 2017 г. коефициентът на криминална активност на мъжете е 802 на 100 000 души от наказателноотговорните мъже, а на осъдените жени - 68 на 100 000 души от съответното население.

Фиг. 8.3. Коефициенти¹ на осъдените лица на 100 000 души от наказателноотговорното население



¹ На 100 хил. души от средногодишното наказателноотговорно население на възраст 14 и повече години.

През 2017 г. 92.2% от осъдените на „лишаване от свобода“ лица са мъже, както и всички осъдени на „доживотен затвор“ и „доживотен затвор, без право на замяна“.

4. Осъдени лица с влезли в сила присъди по наложени наказания и по пол през 2017 година

| Наложени наказания | 2017 | | |
|--------------------------------------|--------------|--------------|-------------|
| | общо | мъже | жени |
| Общо | 25800 | 23662 | 2138 |
| в това число: | | | |
| Лишаване от свобода | 20918 | 19294 | 1624 |
| Доживотен затвор | 2 | 2 | - |
| Доживотен затвор без право на замяна | 3 | 3 | - |
| Глоба | 1174 | 1115 | 59 |
| Пробация | 3509 | 3063 | 446 |
| Други | 194 | 185 | 9 |

5. Осъдени на „лишаване от свобода“ лица по размер на наложените наказания и по пол през 2017 година

| Лишаване от свобода | 2017 | | |
|-------------------------|--------------|--------------|-------------|
| | общо | мъже | жени |
| Общо | 20918 | 19294 | 1624 |
| в това число: | | | |
| До 6 месеца | 10869 | 9974 | 895 |
| От 6 месеца до 1 година | 6074 | 5583 | 491 |
| От 1 до 5 години | 3746 | 3511 | 235 |
| От 5 до 10 години | 166 | 164 | 2 |
| От 10 до 15 години | 39 | 38 | 1 |
| От 15 до 20 години | 19 | 19 | 0 |
| От 20 до 30 години | 5 | 5 | 0 |

По-голям е относителният дял на осъдените мъже и за извършването на някои социалнозначими престъпления като убийство (97.4%), грабеж (96.9%), престъпления по транспорта и съобщенията (97.2%).

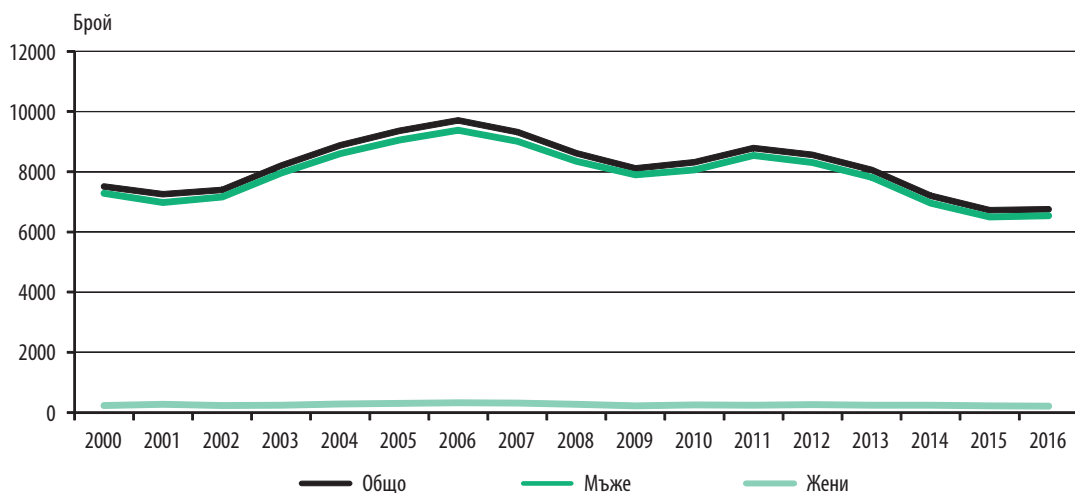
6. Осъдени лица с влезли в сила присъди по някои видове социалнозначими престъпления и по пол през 2016 и 2017 година

| Видове престъпления | 2016 | | | 2017 | | |
|---|------|------|------|------|------|------|
| | общо | мъже | жени | общо | мъже | жени |
| Убийство (чл. 115, 116, 118, 119, 120 и 121 - довършено) | 82 | 77 | 5 | 76 | 74 | 2 |
| Разврат (чл. 149 - 159) | 220 | 219 | 1 | 211 | 210 | 1 |
| Кражба (чл. 194 - 197) | 5346 | 5029 | 317 | 4443 | 4145 | 298 |
| Грабеж (чл. 198 - 200) | 668 | 638 | 30 | 703 | 681 | 22 |
| Престъпления по транспорта и съобщенията (чл. 340 - 345а) | 9273 | 9008 | 265 | 8979 | 8726 | 253 |

(Брой)

Съществена е разликата в относителния дял на жените и мъжете, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода. По данни на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ делът на жените сред осъдените лица в местата за лишаване от свобода в периода 2000 - 2016 г. варира от 2.7 до 3.3%.

Фиг. 8.4. Осъдени лица в местата за лишаване от свобода по пол



Източник: Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерството на правосъдието.

9

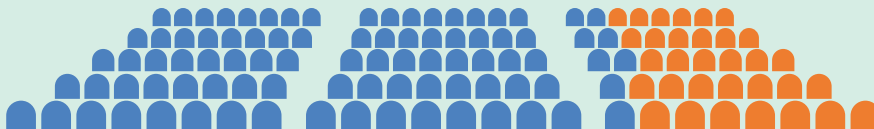
ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ



Състав на Народното събрание
към 1.08.2018 г. по пол

МЪЖЕ
72.9%

ЖЕНИ
27.1%

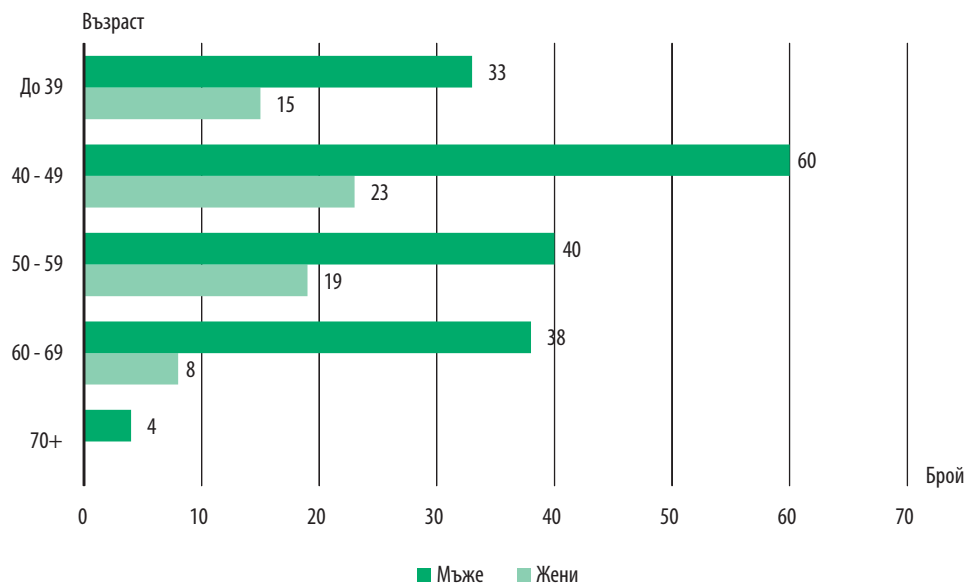


България е република с парламентарно управление. Държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна. Народното събрание осъществява законодателната власт и упражнява парламентарен контрол. Народното събрание се състои от 240 народни представители¹. Към 1.08.2018 г. в състава му влизат 175 мъже (72.9%) и 65 жени (27.1%). Народното събрание избира от своя състав постоянни и временни комисии. Към 1.08.2018 г. броят на постоянните комисии е 23.

Министерският съвет ръководи и осъществява вътрешната и външната политика на страната в съответствие с Конституцията и законите в Република България. Към 1.08.2018 г. в състава му са включени 21 души, от които 16 мъже (76.2%) и 5 жени (23.8%).

България е разделена на 28 административно-териториални области и 265 общини. Орган на изпълнителната власт в общината е кметът. Той се избира от населението или от общинския съвет за срок от четири години по ред, определен със закон. Към 1.08.2018 г. мъжете кметове на общини са 231 (87.2%), а жените на този пост са 34 (12.8%).

Фиг. 9.1. Народни представители по възраст и пол към 1.08.2018 година

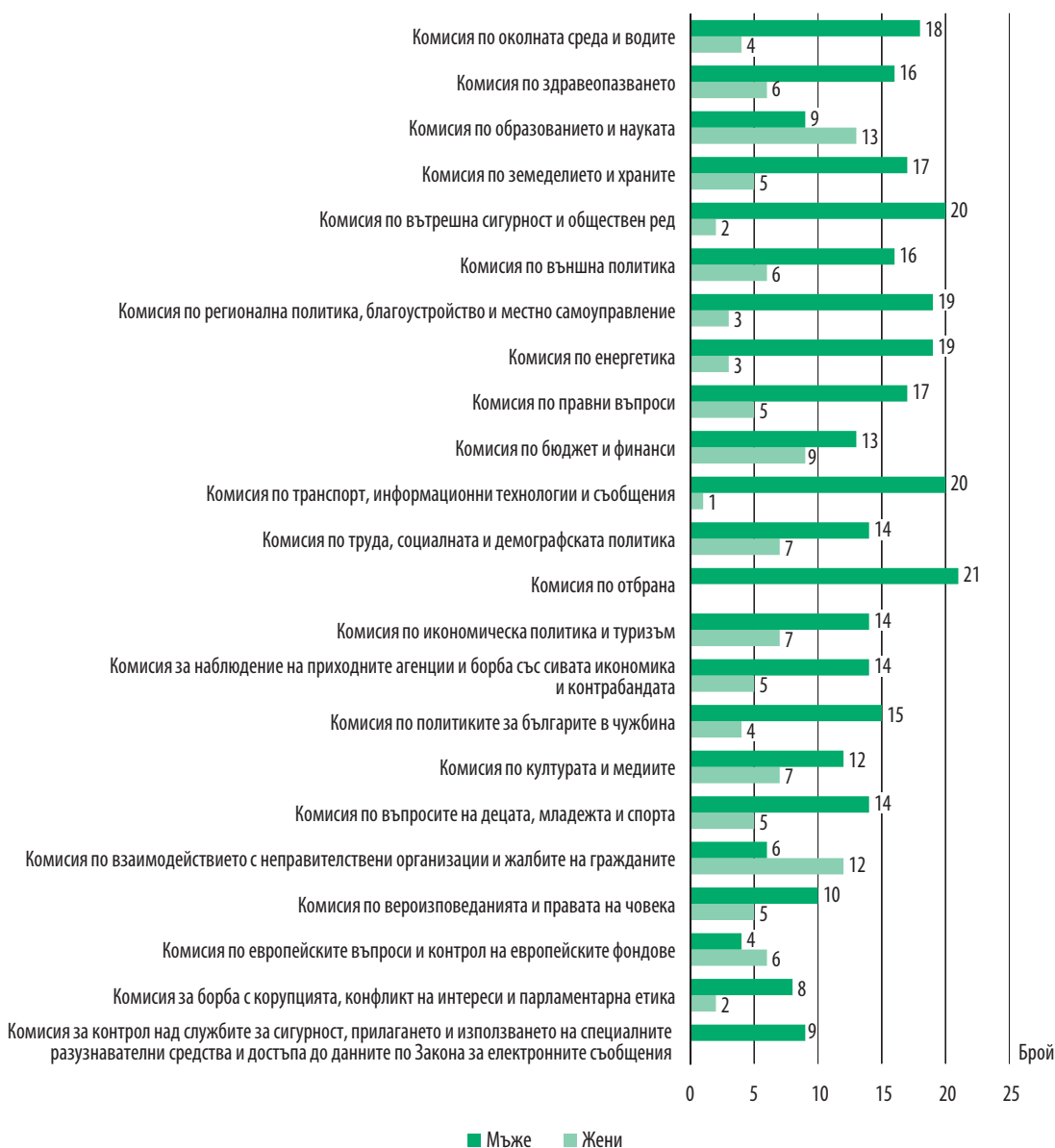


Източник: Официален сайт на Народното събрание на Република България (<http://www.parliament.bg/bg/MP>).

¹ Конституция на Република България.

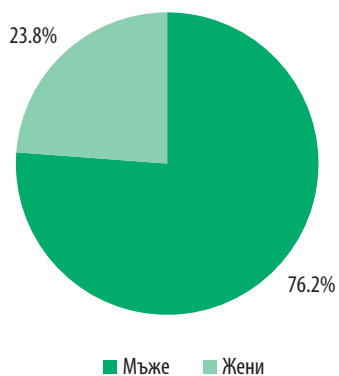


Фиг. 9.2. Членове на постоянните комисии по пол и вид към 1.08.2018 година



Източник: Официален сайт на Народното събрание на Република България (<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees>).

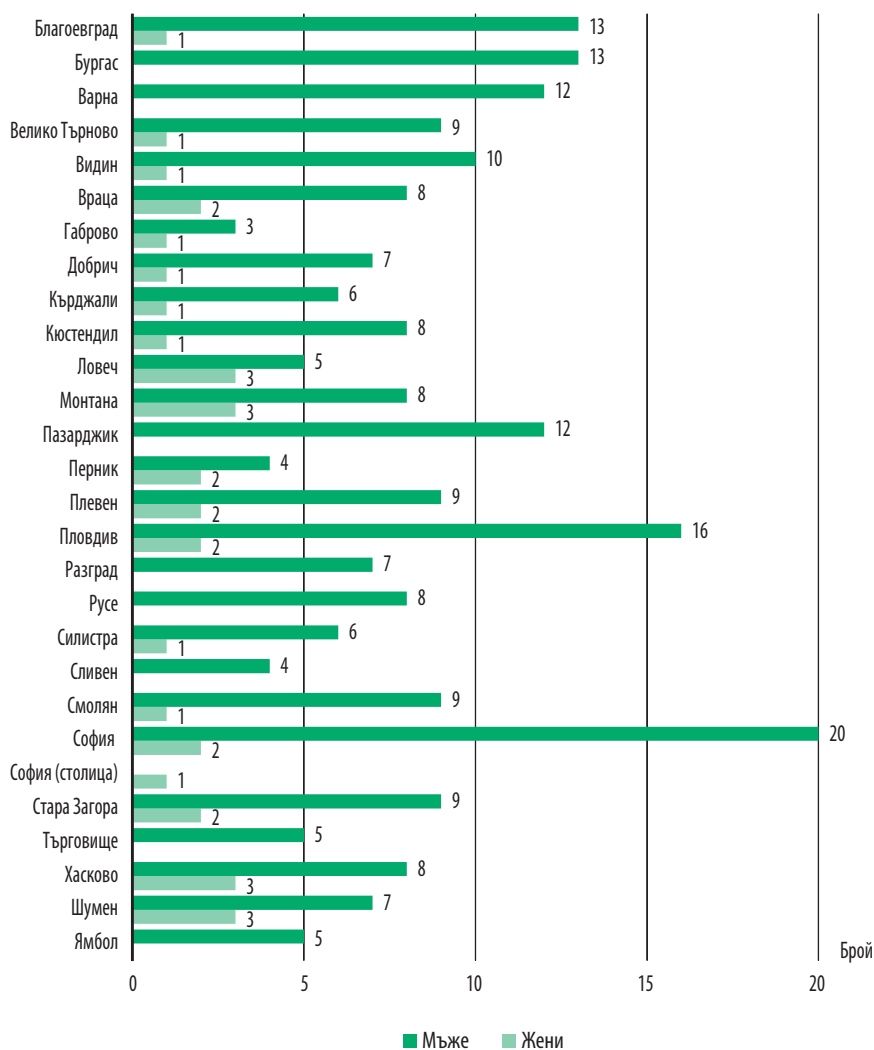
Фиг. 9.3. Състав на Министерския съвет по пол към 1.08.2018 година



Източник: Официален сайт на Министерския съвет на Република България (<http://www.gov.bg/bg/pravitelstvo/sastav-na-pravitelstvoto/biografii>).



Фиг. 9.4. Кметове на общини по пол и области към 1.08.2018 година



Източник: Интегрирана информационна система на държавната администрация
https://iisda.government.bg/ras/governing_bodies/gb_municipality_administrations.

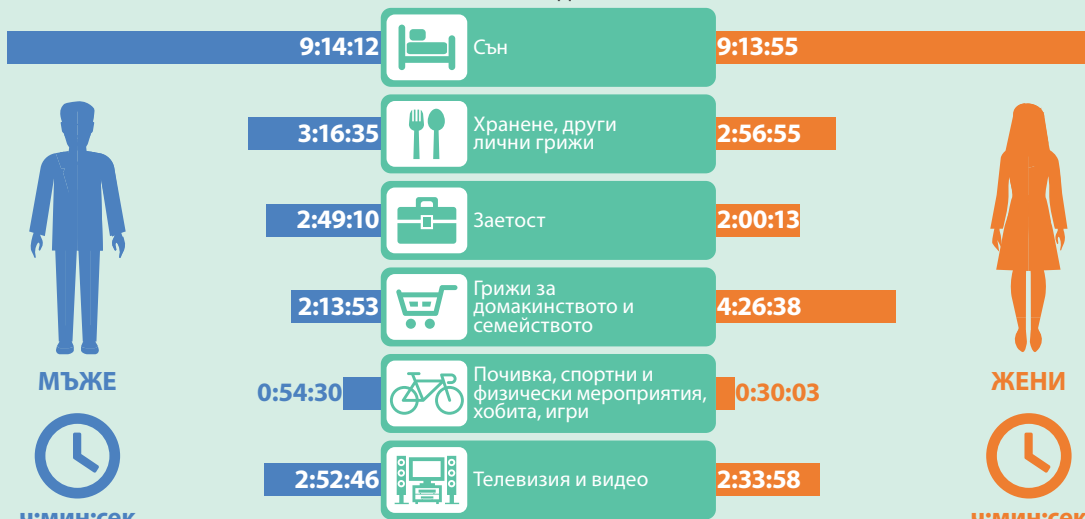
10

БЮДЖЕТ НА ВРЕМЕТО



Бюджет на времето на населението по пол
2009 - 2010

Основна дейност



Средно време на анкетирано лице



ч:мин:сек



ч:мин:сек

„Бюджет на времето“ е изследване, чиято цел е да събере данни за средното време, което лицата изразходват за различни дейности в ежедневиия си живот. Резултатите от изследването дават възможност за формулиране на семейната политика и политиката по отношение на половете; разкриване на връзката и изглаждане на противоречията между изискванията на заетостта и семейния живот; разкриване на проблемите, свързани с грижите за децата, хората с увреждания и болните членове на домакинствата; подпомагане на формирането на политиката по заетостта и други.

1. Бюджет на времето на населението по възраст - 2009 - 2010 година

(Средно време на анкетирано лице)

| Основна дейност | Общо | Общо | | | |
|---|---------|------------------|---------|---------|----------|
| | | възрастови групи | | | |
| | | 10 - 19 | 20 - 49 | 50 - 64 | 64+ |
| Сън | 9:14:03 | 9:32:52 | 8:35:07 | 8:55:45 | 10:14:03 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:06:00 | 2:50:28 | 3:07:53 | 3:05:28 | 3:08:31 |
| Заетост | 2:22:50 | 0:12:00 | 4:06:41 | 3:00:32 | 0:15:52 |
| Обучение | 0:20:02 | 3:27:04 | 0:10:55 | 0:00:07 | 0:00:02 |
| Грижи за домакинството и семейството | 3:25:17 | 0:55:42 | 2:53:15 | 3:48:29 | 4:21:16 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 0:06:53 | 0:02:34 | 0:05:07 | 0:10:18 | 0:06:46 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 0:43:48 | 0:52:19 | 0:39:25 | 0:35:40 | 0:54:54 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 0:41:21 | 2:36:57 | 0:46:03 | 0:20:06 | 0:25:32 |
| Телевизия и видео | 2:42:39 | 2:00:52 | 2:06:44 | 2:48:51 | 3:30:59 |
| Друг вид масмедии | 0:17:26 | 0:22:42 | 0:13:07 | 0:15:16 | 0:23:21 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 0:58:01 | 1:05:23 | 1:14:07 | 0:57:50 | 0:36:52 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 0:18:48 | 0:01:56 | 0:33:12 | 0:23:18 | 0:01:36 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:01:40 | 0:01:07 | 0:01:38 | 0:01:37 | 0:01:53 |

1. Бюджет на времето на населението по възраст - 2009 - 2010 година

(Продължение)

(Средно време на анкетирано лице)

| Основна дейност | Общо | Мъже | | | |
|---|---------|------------------|---------|---------|----------|
| | | възрастови групи | | | |
| | | 10 - 19 | 20 - 49 | 50 - 64 | 64+ |
| Сън | 9:14:12 | 9:26:07 | 8:37:34 | 9:01:39 | 10:18:19 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:16:35 | 2:49:22 | 3:16:32 | 3:19:24 | 3:22:12 |
| Заетост | 2:49:10 | 0:14:42 | 4:32:51 | 3:24:32 | 0:26:26 |
| Обучение | 0:20:33 | 3:22:53 | 0:10:38 | 0:00:00 | 0:00:02 |
| Грижи за домакинството и семейството | 2:13:53 | 0:40:37 | 1:41:44 | 2:34:48 | 3:07:25 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 0:06:38 | 0:02:19 | 0:06:45 | 0:07:40 | 0:06:42 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 0:46:07 | 0:50:25 | 0:43:06 | 0:39:14 | 0:56:55 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 0:54:30 | 3:12:30 | 0:57:47 | 0:26:27 | 0:37:06 |
| Телевизия и видео | 2:52:46 | 1:56:19 | 2:18:35 | 3:04:12 | 3:48:13 |
| Друг вид масмедии | 0:20:21 | 0:16:19 | 0:14:05 | 0:18:51 | 0:32:31 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 1:03:30 | 1:07:17 | 1:19:00 | 1:01:16 | 0:42:01 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 0:21:26 | 0:02:24 | 0:35:51 | 0:25:00 | 0:02:20 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:01:43 | 0:01:11 | 0:01:22 | 0:01:56 | 0:02:07 |

1. Бюджет на времето на населението по възраст - 2009 - 2010 година

(Продължение и край)

(Средно време на анкетирано лице)

| Основна дейност | Общо | Жени | | | |
|---|---------|------------------|---------|---------|----------|
| | | възрастови групи | | | |
| | | 10 - 19 | 20 - 49 | 50 - 64 | 64+ |
| Сън | 9:13:55 | 9:39:08 | 8:32:38 | 8:50:46 | 10:11:05 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 2:56:55 | 2:51:30 | 2:59:09 | 2:53:40 | 2:58:57 |
| Заетост | 2:00:13 | 0:09:29 | 3:40:12 | 2:40:12 | 0:08:29 |
| Обучение | 0:19:35 | 3:30:56 | 0:11:12 | 0:00:13 | 0:00:02 |
| Грижи за домакинството и семейството | 4:26:38 | 1:09:41 | 4:05:36 | 4:50:55 | 5:12:49 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 0:07:06 | 0:02:48 | 0:03:27 | 0:12:31 | 0:06:48 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 0:41:47 | 0:54:06 | 0:35:40 | 0:32:39 | 0:53:29 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 0:30:03 | 2:04:00 | 0:34:10 | 0:14:43 | 0:17:28 |
| Телевизия и видео | 2:33:58 | 2:05:05 | 1:54:44 | 2:35:51 | 3:18:57 |
| Друг вид масмедии | 0:14:56 | 0:28:37 | 0:12:07 | 0:12:15 | 0:16:58 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 0:53:18 | 1:03:37 | 1:09:11 | 0:54:55 | 0:33:15 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 0:16:32 | 0:01:30 | 0:30:31 | 0:21:51 | 0:01:05 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:01:37 | 0:01:03 | 0:01:54 | 0:01:21 | 0:01:43 |

2. Бюджет на времето на населението по възраст - 2009 - 2010 година

(Средно време на участващо в дейността лице)

| Основна дейност | Общо | Общо | | | |
|---|---------|------------------|---------|---------|----------|
| | | възрастови групи | | | |
| | | 10 - 19 | 20 - 49 | 50 - 64 | 64+ |
| Сън | 9:14:03 | 9:32:52 | 8:35:07 | 8:55:45 | 10:14:03 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:06:00 | 2:50:28 | 3:07:53 | 3:05:28 | 3:08:31 |
| Заетост | 7:14:20 | 5:28:50 | 7:31:39 | 7:11:16 | 4:36:58 |
| Обучение | 5:33:25 | 5:59:34 | 4:26:51 | 1:18:41 | 0:22:50 |
| Грижи за домакинството и семейството | 3:54:24 | 1:22:12 | 3:26:01 | 4:07:02 | 4:43:11 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 2:13:52 | 1:39:24 | 2:04:54 | 2:27:44 | 2:08:25 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 1:15:01 | 1:21:43 | 1:14:04 | 1:06:19 | 1:21:08 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 1:53:59 | 3:07:47 | 1:56:02 | 1:20:48 | 1:23:07 |
| Телевизия и видео | 2:56:54 | 2:22:21 | 2:22:37 | 3:00:02 | 3:40:25 |
| Друг вид масмедии | 1:07:26 | 1:16:17 | 1:00:48 | 1:01:22 | 1:15:33 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 1:13:28 | 1:15:32 | 1:23:14 | 1:10:58 | 0:59:11 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 1:04:30 | 0:52:52 | 1:06:12 | 1:03:08 | 0:51:40 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:38:14 | 0:35:51 | 0:37:57 | 0:37:36 | 0:39:32 |

2. Бюджет на времето на населението по възраст - 2009 - 2010 година

(Продължение)

(Средно време на участващо в дейността лице)

| Основна дейност | Общо | Мъже | | | |
|---|---------|------------------|---------|---------|----------|
| | | възрастови групи | | | |
| | | 10 - 19 | 20 - 49 | 50 - 64 | 64+ |
| Сън | 9:14:12 | 9:26:07 | 8:37:34 | 9:01:39 | 10:18:19 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:16:35 | 2:49:22 | 3:16:32 | 3:19:24 | 3:22:12 |
| Заетост | 7:18:56 | 5:00:48 | 7:37:56 | 7:17:32 | 4:48:44 |
| Обучение | 5:32:24 | 5:52:39 | 4:35:32 | . | 0:23:38 |
| Грижи за домакинството и семейството | 2:49:35 | 1:08:17 | 2:19:26 | 3:02:32 | 3:34:28 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 2:12:36 | 1:40:16 | 2:16:02 | 2:20:09 | 2:03:47 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 1:18:05 | 1:25:46 | 1:17:09 | 1:10:07 | 1:24:31 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 2:07:00 | 3:39:00 | 2:06:42 | 1:29:08 | 1:34:04 |
| Телевизия и видео | 3:07:40 | 2:22:46 | 2:34:24 | 3:15:47 | 3:56:18 |
| Друг вид масмедии | 1:04:43 | 1:13:55 | 0:58:22 | 0:58:44 | 1:13:11 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 1:15:32 | 1:15:31 | 1:25:35 | 1:11:26 | 1:01:22 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 1:03:54 | 0:50:39 | 1:06:31 | 1:01:02 | 0:51:45 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:37:06 | 0:35:37 | 0:34:04 | 0:37:51 | 0:39:58 |

2. Бюджет на времето на населението по възраст - 2009 - 2010 година

(Продължение и край)

(Средно време на участващо в дейността лице)

| Основна дейност | Общо | Жени | | | |
|---|---------|------------------|---------|---------|----------|
| | | възрастови групи | | | |
| | | 10 - 19 | 20 - 49 | 50 - 64 | 64+ |
| Сън | 9:13:55 | 9:39:08 | 8:32:38 | 8:50:46 | 10:11:05 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 2:56:55 | 2:51:30 | 2:59:09 | 2:53:40 | 2:58:57 |
| Заетост | 7:08:54 | 6:19:40 | 7:24:00 | 7:04:41 | 4:14:25 |
| Обучение | 5:34:20 | 6:05:57 | 4:19:00 | 1:18:41 | 0:22:11 |
| Грижи за домакинството и семейството | 4:40:39 | 1:32:23 | 4:17:34 | 4:53:52 | 5:27:01 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 2:14:55 | 1:38:45 | 1:47:32 | 2:32:01 | 2:11:49 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 1:12:19 | 1:18:30 | 1:10:37 | 1:02:51 | 1:18:47 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 1:38:18 | 2:35:49 | 1:41:25 | 1:10:44 | 1:10:52 |
| Телевизия и видео | 2:47:39 | 2:21:59 | 2:10:27 | 2:46:36 | 3:29:10 |
| Друг вид масмедии | 1:10:54 | 1:17:37 | 1:03:57 | 1:05:11 | 1:18:58 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 1:11:28 | 1:15:32 | 1:20:40 | 1:10:33 | 0:57:23 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 1:05:12 | 0:56:32 | 1:05:51 | 1:05:19 | 0:51:31 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:39:19 | 0:36:06 | 0:41:25 | 0:37:17 | 0:39:09 |

3. Бюджет на времето на населението по жизненни цикли - 2009 - 2010 година

(Средно време на анкетирано лице)

| Основна дейност | Общо | Жизненни цикли | | | | |
|---|---------|--|---|--|---|--|
| | | лице, живеещо само или в домакинството на родителите си без деца | лице, живеещо в брак или съжителство без деца | лице, живеещо в брак или съжителство, чието най-малко дете е от 0 до 6-годишна възраст | лице, живеещо в брак или съжителство, чието най-малко дете е от 7 до 17-годишна възраст | сам родител, чието най-малко дете е от 0 до 17-годишна възраст |
| Сън | 9:14:03 | 9:29:51 | 9:16:35 | 8:31:24 | 8:23:58 | 8:27:35 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:06:00 | 3:03:57 | 3:09:34 | 2:52:21 | 3:05:20 | 3:08:40 |
| Заетост | 2:22:50 | 1:42:27 | 2:23:35 | 3:30:46 | 4:26:58 | 3:36:46 |
| Обучение | 0:20:02 | 0:49:55 | 0:00:36 | 0:01:27 | 0:00:22 | 0:00:59 |
| Грижи за домакинството и семейството | 3:25:17 | 2:45:02 | 3:52:46 | 4:31:15 | 3:15:40 | 4:08:08 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 0:06:53 | 0:06:31 | 0:07:51 | 0:02:08 | 0:07:30 | 0:00:49 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 0:43:48 | 0:52:36 | 0:39:13 | 0:34:36 | 0:34:36 | 0:37:04 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 0:41:21 | 1:05:43 | 0:23:05 | 0:45:50 | 0:24:36 | 0:28:22 |
| Телевизия и видео | 2:42:39 | 2:41:10 | 2:55:15 | 1:56:18 | 2:20:00 | 2:04:21 |
| Друг вид масмедии | 0:17:26 | 0:19:06 | 0:18:09 | 0:10:04 | 0:11:38 | 0:12:35 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 0:58:01 | 1:02:07 | 0:51:31 | 1:02:05 | 1:08:06 | 1:14:23 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 0:18:48 | 0:14:14 | 0:18:06 | 0:28:03 | 0:34:34 | 0:36:34 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:01:40 | 0:01:33 | 0:01:51 | 0:01:44 | 0:01:16 | 0:00:19 |

3. Бюджет на времето на населението по жизненни цикли - 2009 - 2010 година

(Продължение и край)

(Средно време на участващо в дейността лице)

| Основна дейност | Общо | Жизненни цикли | | | | |
|---|---------|--|---|--|---|--|
| | | лице, живеещо само или в домакинството на родителите си без деца | лице, живеещо в брак или съжителство без деца | лице, живеещо в брак или съжителство, чието най-малко дете е от 0 до 6-годишна възраст | лице, живеещо в брак или съжителство, чието най-малко дете е от 7 до 17-годишна възраст | сам родител, чието най-малко дете е от 0 до 17-годишна възраст |
| Сън | 9:14:03 | 9:29:51 | 9:16:35 | 8:31:24 | 8:23:58 | 8:27:35 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:06:00 | 3:03:57 | 3:09:34 | 2:52:21 | 3:05:20 | 3:08:40 |
| Заетост | 7:14:20 | 7:09:59 | 7:12:24 | 7:15:13 | 7:31:17 | 6:46:58 |
| Обучение | 5:33:25 | 5:42:39 | 2:49:43 | 1:49:25 | 1:42:38 | 1:40:00 |
| Грижи за домакинството и семейството | 3:54:24 | 3:21:12 | 4:15:33 | 4:49:15 | 3:39:21 | 4:16:42 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 2:13:52 | 2:20:08 | 2:15:07 | 1:16:54 | 2:07:25 | 0:40:31 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 1:15:01 | 1:21:56 | 1:09:44 | 1:06:45 | 1:12:40 | 1:05:31 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 1:53:59 | 2:22:16 | 1:24:15 | 1:40:30 | 1:21:23 | 1:06:21 |
| Телевизия и видео | 2:56:54 | 3:01:03 | 3:05:46 | 2:08:40 | 2:28:14 | 2:21:22 |
| Друг вид масмедии | 1:07:26 | 1:14:00 | 1:05:59 | 0:51:28 | 0:53:17 | 0:53:27 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 1:13:28 | 1:17:25 | 1:08:28 | 1:14:56 | 1:16:18 | 1:27:55 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 1:04:30 | 1:07:40 | 1:02:23 | 1:03:05 | 1:03:55 | 1:17:24 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:38:14 | 0:36:12 | 0:41:53 | 0:37:55 | 0:28:56 | 0:22:50 |

4. Бюджет на времето на населението по пол - 2009 - 2010 година

(Средно време на анкетирано лице)

| Основна дейност | Общо | Пол | |
|---|---------|---------|---------|
| | | мъже | жени |
| Сън | 9:14:03 | 9:14:12 | 9:13:55 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:06:00 | 3:16:35 | 2:56:55 |
| Заетост | 2:22:50 | 2:49:10 | 2:00:13 |
| Обучение | 0:20:02 | 0:20:33 | 0:19:35 |
| Грижи за домакинството и семейството | 3:25:17 | 2:13:53 | 4:26:38 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 0:06:53 | 0:06:38 | 0:07:06 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 0:43:48 | 0:46:07 | 0:41:47 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 0:41:21 | 0:54:30 | 0:30:03 |
| Телевизия и видео | 2:42:39 | 2:52:46 | 2:33:58 |
| Друг вид масмедии | 0:17:26 | 0:20:21 | 0:14:56 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 0:58:01 | 1:03:30 | 0:53:18 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 0:18:48 | 0:21:26 | 0:16:32 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:01:40 | 0:01:43 | 0:01:37 |

4. Бюджет на времето на населението по пол - 2009 - 2010 година

(Продължение и край)

Средно време на участващо в дейността лице

| Основна дейност | Общо | Пол | |
|---|---------|---------|---------|
| | | мъже | жени |
| Сън | 9:14:03 | 9:14:12 | 9:13:55 |
| Неопределени лични грижи, хранене, други лични | 3:06:00 | 3:16:35 | 2:56:55 |
| Заетост | 7:14:20 | 7:18:56 | 7:08:54 |
| Обучение | 5:33:25 | 5:32:24 | 5:34:20 |
| Грижи за домакинството и семейството | 3:54:24 | 2:49:35 | 4:40:39 |
| Доброволна работа и неформална помощ | 2:13:52 | 2:12:36 | 2:14:55 |
| Дейности, свързани с участие, социален живот, развлечения и културни дейности | 1:15:01 | 1:18:05 | 1:12:19 |
| Почивка, спортни и физически мероприятия, хобита, игри, неопределено свободно време | 1:53:59 | 2:07:00 | 1:38:18 |
| Телевизия и видео | 2:56:54 | 3:07:40 | 2:47:39 |
| Друг вид масмедии | 1:07:26 | 1:04:43 | 1:10:54 |
| Пътуване, без пътуването като част от работата | 1:13:28 | 1:15:32 | 1:11:28 |
| в т.ч. пътуване до/от работа | 1:04:30 | 1:03:54 | 1:05:12 |
| Попълване на дневника и други неопределени | 0:38:14 | 0:37:06 | 0:39:19 |

ISSN 978-619-155-023-4

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2018

Дирекция „Демографска и социална статистика“
Дирекция „Бизнес статистика“

Автори: М. Костова, А. Троянски,
А. Алексиева, А. Тетевенска, д-р Д. Димитрова, Д. Тотева,
Е. Йорданова, Е. Якимова, Ж. Герон, Л. Петкова,
М. Папазова, Р. Балъкова, С. Кателиев, Т. Давидков

Отговорен редактор: А. Илкова
Редактор: Л. Александрова
Дизайн и инфографики: М. Станимирова

Предпечатна подготовка и печат:
„Образование и наука“ ЕАД

Не пропускайте:

Статистически годишник на Република България -
основното издание на НСИ, което предоставя богата
статистическа информация за живота.
За абонамент: publikacii@nsi.bg



Дигитална публикация

„Животът на жените и мъжете в Европа - статистически портрет“ -

представя статистически данни, които показват различията и
приликите между начина на живот на жените и мъжете в
различните европейски държави -
http://www.nsi.bg/women_and_men_in_Europe_2018/



Статистически хапчета

кратки видеофилми, които имат за цел да запознаят
на достъпен език с основни термини и понятия в
статистическата наука - <https://www.youtube.com/user/bgnsi>



Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ предоставя достъп до статистически данни
за демографското и социално-икономическото състояние и развитие на България -
<https://infostat.nsi.bg/infostat/>

Следвайте ни и във фейсбук: <https://www.facebook.com/nsibg/>





**ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
2018**

www.nsi.bg